

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Септември 2019 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

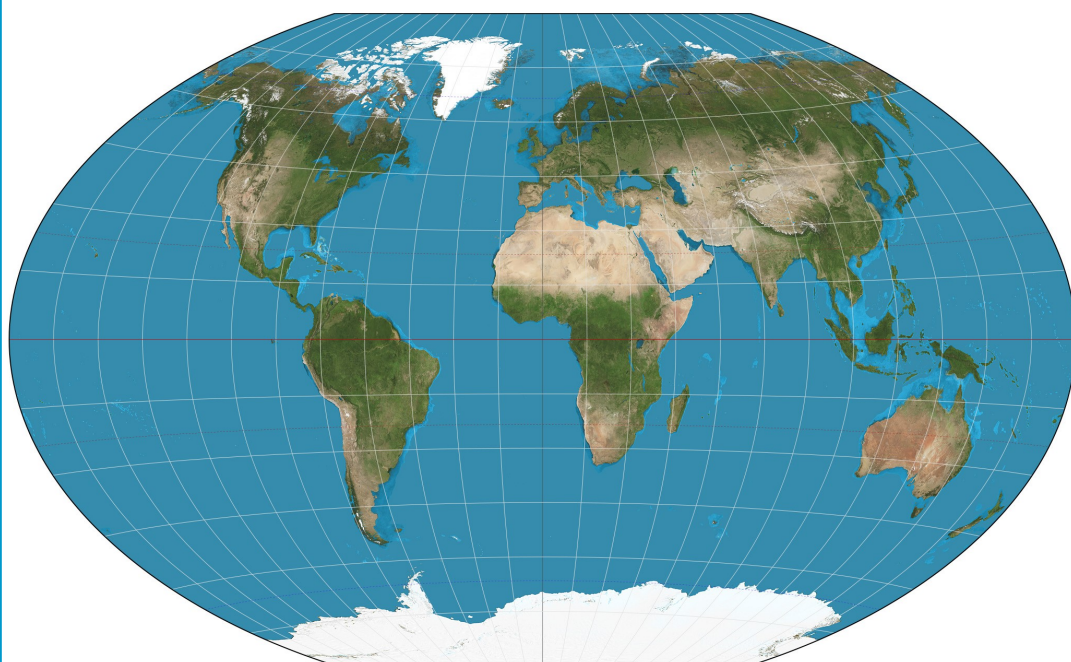
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail: Petia.Tzekova@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail: Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.: +359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Септември 2019 г.

гр. София

- Тримесечният икономически растеж в еврозоната бе потвърден на 0,2% през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 0,4% увеличение в предишния период. Потреблението на домакинствата и фиксираните инвестиции подкрепиха растежа, докато нетната търговия допринесе отрицателно за растежа и промяната в материалните запаси беше незначителна. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната се увеличи с 1,2% през второто тримесечие, намаление от ревизирания нагоре 1,3% ръст през първото тримесечие. Сред най-големите икономики на еврозоната БВП на Германия се сви с -0,1% през второто тримесечие, след като се увеличи с 0,4% през първите три месеца на годината. За Европейският съюз като цяло, икономиката нарасна с 0,2% (срещу 0,5% през първото тримесечие); и нарасна с 1,4% на годишна база (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната възлиза на 7,5% през юли 2019 г., непроменен спрямо 11-годишния минимум за предходния месец. Броят на безработните продължи да намалява. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през юли бяха регистрирани в Чехия (2,1%) и Германия (3,0%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (17,2% през май 2019 г.) и Испания (13,9%). Годишната инфлация в еврозоната достигна 1% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец, показва предварителна оценка. Това е най-ниският процент на инфлация от ноември 2016 г., като се очаква разходите за енергия да спаднат, докато цените на храните, алкохола и тютюна и услугите нарастват. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения като цел, вероятно ще остане непроменена на 0,9%.
- Икономиката на Италия се сви с -0,1% на годишна база, същото като през първото тримесечие на годината и под предварителна оценка за ръст от 0%. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия нарасна леко до 9,9% през юли 2019 г. от ревизираните нагоре 9,8% през предходния месец. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,5% през август 2019 г. от 0,4% през предходния месец, главно поради по-високите цени на храните, показва предварителна оценка. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията и непреработената храна, трябва да нарасне до 0,6% през август спрямо 0,5% през предходния месец. През август 2019 г. вицепремиерът Салвини обяви предложение за недоверие срещу премиера Конте, след като нарасна напрежението в рамките на мнозинството. На 28 август лидерът на Демократическата партия обяви в президентския дворец благоприятната си позиция за формиране на ново правителство с Движението на петте звезди начело с Джузепе Конте. На 9-10 септември 2019 г. Камарата на депутатите и Сенатът на републиката гласуваха доверие на новото правителство.
- Брутният вътрешен продукт на Великобритания нарасна с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 1,8% през предходния период. Този растеж е слабият от началото на 2018 година. От гледна точка на разходите, разходите на домакинствата нараснаха с 1,8% през второто тримесечие (срещу 1,9% през първото тримесечие); а правителствените разходи нараснаха с 2,7% (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Междувременно ръстът на фиксираните инвестиции се забави до 0,5% (спрямо 0,9% през първото тримесечие) на фона на по-нататъшен спад на бизнес инвестициите (-1,6% спрямо -1,5%). От страна на производството, услугите нараснаха с 1,6% (срещу 2,1% през първото тримесечие). Промисленото производство е спаднало с 0,5% (срещу 0,3% през първото тримесечие), като продукцията се сви за преработваща промишленост (-0,9% срещу 0,9%) и комунални услуги (-0,3% срещу -6,3%). Коефициентът на безработица в Обединеното кралство падна до 3,8% за трите месеца до юли 2019 г., обратно до общото си най-ниско ниво от периода октомври до декември 1974 г. Междувременно общият ръст на заплатите нарасна до 4%, най-бързо от средата на 2008 г. Инфлацията в Обединеното кралство се повиши до 2,1% на годишна база през юли 2019 г. Британският парламент прие закон, който има за цел да блокира Великобритания да напусне ЕС без сделка на 31 октомври. Законът гласи, че самият премиер би трябвало да поиска удължаване директно на председателя на Европейския съвет. Новият закон се опитва да избегне Брекзит без сделка до 31 октомври, но не може да изключи Брекзит без сделка в бъдеще.
- Американската икономика нарасна с 2% годишно през второто тримесечие на 2019 г., малко под предварителната оценка от 2,1% и след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период, показва втората оценка. Ревизията отразява основно ревизиите надолу на държавните и местните правителствени разходи, износ, инвестиции в частни материални запаси и жилищни инвестиции, които отчасти се компенсират от възходяща ревизия на разходите за лично потребление. Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с

4,4% ръст през предходния тримесечен период, Брутният вътрешен продукт (БВП) в САЩ се увеличи с 2,30% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Американският процент на безработица достигна 3,7% през август 2019 г., непроменен спрямо данните от предходния два месеца. Американската годишна инфлация се понижи до 1,7% през август 2019 г. от 1,8% през предходния месец.

- Тримесечният икономически растеж на Япония бе ревизиран по-нисък до 0,3% през второто тримесечие на 2019 г. от предварителна оценка от 0,4% и в сравнение с 0,5% ръст на предходния период. Наблюдава се рязка ревизия на капиталовите разходи надолу на фона на слабостта в световната икономика и влошаване поради търговския протекционизъм. На годишна база икономиката нарасна с 1,3% през второто тримесечие, по-слабо от предварителната стойност от 1,8% и след преразгледаното 2,2% увеличение през предходното тримесечие. Нивото на безработица в Япония падна до 2,2% през юли 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. Инфлацията в Япония падна до 0,5% на годишна база през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва прясната храна, беше 0,6% през юли, непроменена от най-ниското ниво за 2 години за юни. Последната стойност остана доста под 2% от целта на Японската централна банка.
- Забавянето на Китай се задълбочава, ръстът на индустриалното производство спада за последните 17 години. Растежът на индустриалното производство неочаквано отслабна до 4,4% през август спрямо същия период на година по-рано, най-бавното темпо от февруари 2002 г. и от 4,8% през юли. Продажбите на дребно са по-слаби от очакванията, като ръстът отчете 7,5%, от 7,6% през юли. Инвестициите в дълготрайни активи също са разочароващи. Те нарастват с 5,5% за първите осем месеца на годината спрямо същия период на 2018 г., което е по-ниско от 5,7% за януари-юли. Премиерът Ли Къцян каза в интервю, публикувано преди данните от 16.09.2019 г., че е „много трудно“ икономиката да расте с 6% или повече и че е изправена пред „натиск надолу“. Китайският годишна инфлация беше 2,8% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец. Тя остана най-високата потребителска инфлация от февруари 2018 г., обусловена от постоянно високите цени на свинското месо на фона на огнище на африканска чума по свинете. Индексът на цените на производителите в Китай спадна с -0,8% на годишна база през август 2019 г., след спад от -0,3% през предходния месец. Това беше най-резкият спад на цените на производителите от август 2016 г. Продължителната търговска война драстично ескалира миналия месец, като президентът Доналд Тръмп обяви нови тарифи за китайски стоки от 1 септември, а Китай остави валутата си рязко да отслаби дни по-късно. След като Пекин отговори с нови тарифи върху американския внос, Тръмп заяви, че съществуващите тарифи също ще бъдат увеличени през следващите месеци, през октомври и декември. Преговарящите от Китай и САЩ планират през следващите седмици да проведат два кръга от лични преговори. И двете страни са предприели стъпки за показване на добра воля, а американските служители обмислят временна сделка за забавяне на тарифите с Китай, според Блумбърг.
- Турската икономика се сви с -1,5% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., като е намаление в сравнение с ревизираният надолу -2,4% спад през предходния тримесечен период. От страна на разходите потреблението на домакинствата намалява с -1,1% през второто тримесечие (спрямо -4,8% през първото тримесечие); и инвестициите в дълготрайни активи се понижиха -22,8% (спрямо -12,4% през първото тримесечие). Междувременно правителствените разходи се повишиха с 3,3% (спрямо 6,6% през първото тримесечие), а нетното външно търсене допринесе положително за растежа на БВП. От страна на производството, услугите спаднаха с -0,3% (срещу -3,4% през първото тримесечие), главно поради професионални, административни и спомагателни дейности (-4,3% спрямо -12,5%) и други услуги (-2,9% спрямо -1,7%). На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нарасна с 1.2% през второто тримесечие след ревизирания ръст от 1.6% в предходния период. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,0% през юни 2019 г. от 10,2% за същия период на предходната година. Годишната инфлация в Турция спадна до 15,01% през август 2019 г. от 16,65% през предходния месец. Турският регулатор във вторник нареди на банките да отпишат 8,1 милиарда долара кредити до края на годината и заделя резерви за загуби. Регулацията е насочена най-вече към кредитите, отпуснати в тежко засегнатите енергийни и строителни сектори, и се очаква да повиши съотношението на необслужваните кредити (NPL) на банките до 6,3% от 4,6%.

-
-
-

- На заседание на 12 септември 2019 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения, свързани с паричната политика: (1) Лихвеният процент по депозитното улеснение се понижава с 10 базисни пункта до -0,50%. Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвеният процент по пределното кредитно улеснение остават непроменени на сегашното си равнище, съответно 0,00% и 0,25%. (2) Ще бъдат възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро, считано от 1 ноември. (3) Реинвестициите на погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, ще продължат в пълен размер в продължителен период от време след датата, на която Управителният съвет започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ. (4) Параметрите на новата поредица тримесечни целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III) ще бъдат променени така, че да се запазят благоприятните условия за банково кредитиране, да се осигури гладкото функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика и да бъде подпомогната в още по-голяма степен нерестриktivната позиция на паричната политика. (5) За да се подпомогне предаването на паричната политика чрез банките, ще бъде въведена двустепенна система за олихвяване на резервите, при която част от държаната от банките свръхликвидност ще бъде освободена от отрицателния лихвен процент по депозитното улеснение.
- На заседанието си, завършващо на 18 септември 2019 г., MPC гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на равнище от 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Възможно е политическите събития да доведат до допълнителен период на вътрешно присъща несигурност относно естеството и прехода към евентуалните бъдещи търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз. Колкото по-дълго продължават да съществуват тези несигурности, особено в условията на по-слаб глобален растеж, толкова по-вероятно е растежът на търсенето да остане под потенциала, увеличавайки излишното предлагане. В такава случайност инфлационният натиск, създаден в страната, ще бъде намален. В случай на Брекзит без сделка, валутният курс вероятно ще спадне, инфлацията ще се повиши и растежът на БВП ще се забави. Решенията на Комитета за лихвените проценти ще трябва да балансират възходящия натиск върху инфлацията от вероятния спад на паунда и всяко намаляване на капацитета на предлагане, с натиска надолу от всяко намаляване на търсенето. В този случай реакцията на паричната политика не би била автоматична и би могла да бъде в двете посоки. В случай на по-голяма яснота, че икономиката е на път към гладък Брекзит и при предположение за известно възстановяване на глобалния растеж, вероятно в средносрочен план ще се увеличи значителен марж на излишното търсене. Ако това се случи, Комитетът преценява, че повишаването на лихвите постепенно и в ограничена степен би било подходящо, за да се върне инфлацията устойчиво до целта от 2%. При всички обстоятелства Комитетът ще определи правилно паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2%.
- Федералният резерв издаде изявление на Федералния Комитет на открития пазар на 18 септември 2019 г. Въпреки че разходите на домакинствата се увеличават със силни темпове, инвестициите в бизнес и износьт отслабват. На 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. Пазарните мерки за компенсиране на инфлацията остават ниски; мерките, основани на проучването, на дългосрочните инфлационни очаквания са малко променени. В съответствие със законния си мандат Федералния Комитет на открития пазар се стреми да насърчи максимална заетост и стабилност на цените. В светлината на последиците от глобалното развитие за икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Федералния Комитет на открития пазар реши да намали целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове до 1,75% до 2%. Тъй като Федералният Комитет на открития пазар обмисля бъдещите насоки на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове, той ще продължи да следи последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи и ще действа, както е уместно, за да поддържа разширяването, със силен пазар на труда и инфлация близо до неговата симетрична цел от 2%. Икономически прогнози от заседанието на Федералния комитет за открит пазар от 17-18 септември. Федералният резерв на 18 септември 2019 г. даде знак за намаляване на лихвите през тази година, но сигнализира че няма да има такава през 2020 г. след двудневното си заседание за определяне на паричната политика. Така наречената точкова таблица, в която отделните служители на Федералния резерв показват прогнозите си за лихвените процен-

ти, показа, че Федералният резерв не вижда по-нататъшно намаляване на лихвите през 2019 и 2020 година.

- На срещата за паричната политика, проведена на 19 септември 2019 г., Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус -0,1% към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0%. Що се отнася до сумата на закупените японски държавни облигации, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с явно гласуване да определи следните насоки. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Що се отнася до краткосрочните търговски ценни книжи и корпоративните облигации, Банката на Япония ще запази непогасените им суми съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваната индекс на потребителски цени (всички артикули без прясна храна) надвишава 2% и остава стабилен над целта. Що се отнася до лихвените проценти, Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни облекчаващи мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на ценовата стабилност ще се изгуби.
- Китайската централна банка (PBOC) реши да намали задължителното съотношение на резервите за финансовите институции с 0,5% на 16 септември 2019 г. (без финансови компании, компании за финансов лизинг и фирми за автофинансиране). Освен това, в усилията си да увеличат подкрепата за микро и малки предприятия и частни предприятия, провинциалните търговски банки, работещи единствено в рамките на аграрните административни региони, ще получат допълнително целево намаление от 1% в задължителния резервен коефициент. Ще бъдат освободени дългосрочни средства на стойност около 900 милиарда юана. По-конкретно, около 800 милиарда юана ще бъдат освободени от общото намаление на задължителния резерв и около 100 милиарда юана от целевото намаляване.
- 12 септември 2019 г. Решение на Комитета по паричната политика. Комитетът за парична политика (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмичен репо аукцион) от 19,75% на 16,50%. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. В допълнение към стабилния курс на турската лира, подобряването на инфлационните очаквания и меките условия на вътрешното търсене подкрепиха дезинфлацията в основните показатели. През август потребителската инфлация показва значителен спад с приноса на основни групи стоки, енергия и храни. Условията за вътрешно търсене и нивото на парична рестрикция продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. В светлината на това развитие последните промени в прогнозите предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи малко под прогнозите на юлския доклад за инфлацията до края на годината. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлация, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 325 базисни пункта. На този етап сегашната позиция на паричната политика в голяма степен се счита за съвместима с планирания път на дезинфлация.

- *Цените на петрола са на път да отбележат ръст от над 7% – най-високият скок от месеци. Поскъпването на 20.09.2019г. стана факт, след като водената от Саудитска Арабия международна коалиция започна военна операция северно от пристанищния град Ходейда в Йемен. Междувременно САЩ продължават работата си със страните от близкия изток и Европа в опит да създадат коалиция срещу Иран след атаката с дронове срещу саудитски петролни обекти на 14.09.2019г. Цената на сорта Брент нараства с 0,29 долара за барел или с 0,45% до 64,74 долара за барел на 20 септември. Така увеличението е с 7.48%. От своя страна цената на суровия петрол поскъпва с 0,45 долара за барел или с 0,77% до 58,67 долара за барел. Увеличението е с 6.99%. Производството в Саудитска Арабия намаля почти наполовина след нападението на 14.09.2019г. срещу ключова за страната централа за преработка на суров петрол. Властите в Рияд обещаха, че производството ще бъде възстановено до края на септември, а до края на ноември капацитетът в кралството отново ще се върне на нивото си от 12 млн. барела дневно. САЩ и Саудитска Арабия обвиняват Иран за нападението с безпилотни самолети.*
- *След августовските спадове FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари се върнаха към обичайните нива. В САЩ хлебната пшеница отново възбуди интереса на инвестиционни фондове, те се върнаха към контракта и цената се вдигна с 17.00 долара до 215.00 долара/тон. Франция също отиде нагоре, но много по-незначително – плюс 3.00 евро до 168.00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна надолу до 184.00 долара/тон със съответно минус -3.00 долара и минус -5.00 долара. При царевицата движението отвъд океана е почти незабележимо с плюс 1.00 долар до 160.00 долара/тон, във Франция царевицата добави 2.00 евро до 166.00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември отново понижи цената с минус -5.00 долара до 156.00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките остават спокойни и леко надолу. Хлебна пшеница от място се предлага от 310.00 до 350.00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 290.00 лева/тон, търсенето е на 250.00 лева/тон.*

- За януари – юли 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3564,7 млн. евро (6% от БВП) при излишък от 1643 млн. евро (3% от БВП) за януари – юли 2018 г.
- През януари - юли 2019 нетният поток на преките инвестиции в страната, отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 532.7 млн. евро или 0,9% от БВП, като е по-голям с 363,2 млн. евро от този за януари – юли 2018 г. (положителен в размер на 169,5 млн. евро или 0,3% от БВП).
- През август 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро), намаляват с 2,9% на месечна база, като нарастват с 5,3% на годишна база и поддържат стабилността на валутния борд в България.
- През второто тримесечие на 2019 г. БВП на България възлиза на 29 107 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 14 882 млн., като на човек от населението се падат 2 128 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,5% на БВП през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,8% спрямо първото тримесечие на 2019 година. Икономиката ще продължи да расте и през третото тримесечие, макар и по-умерени темпове. По-слабият растеж в страните от еврозоната, негативните тенденции, както и продължаващите структурни проблеми в част от големите икономики в ЕС, заедно с неяснотата на хода на Brexit, както и задълбочаващата се криза в Турция ще започнат да дават все по-осезаемо отражение върху българската икономика. Сметчане на външните шокове в краткосрочен и средносрочен план може да има при рязко нарастване на новите инвестиции, повишаване на производителността, и евентуално активизиране на реализацията на проекти, финансирани по оперативните програми.
- През август 2019 г. стопанската конюнктура в страната се оценява като неблагоприятна. Общият показател на бизнес климата намалява с 3,1 пункта спрямо нивото си от юли, като понижението на показателя е регистрирано във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги.
- По предварителни данни през юли 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,8% в сравнение с юни 2019 година. През юли 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,9% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 2,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,7% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.
- По предварителни сезонно изгладени данни през юли 2019 г. оборотът в раздел "Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети" по съпоставими цени нараства с 1,0% спрямо предходния месец. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.
- По предварителни данни през юли 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,7% над равнището от предходния месец. През юли 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 4,3%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.
- Хармонизираният индекс на потребителските цени за август 2019 г. спрямо юли 2019 г. е 100,2%, т.е. месечната инфлация е 0,2%. Инфлацията от началото на годината е 3,0%, а годишната инфлация за август 2019 г. спрямо август 2018 г. е 2,5%. Средногодишната инфлация за периода септември 2018 - август 2019 г. спрямо периода септември 2017 - август 2018 г. е 2,8%. Леко увеличение на инфлацията ще има през трето и четвърто тримесечие на 2019 г., а главните фактори на въздействие са по-високите фючърси на петрола със срок на доставка през септември и декември, шокове в предлагането в световен мащаб – например, кризата с петрола в Саудитка Арабия, очаквания за покачване на цените на горивата, транспортните услуги и потребителските стоки. От началото на годината инфлацията показва тенденция да върви леко нагоре, като отчита ръст от 2,8% през второто тримесечие от 2,5% през първото тримесечие на 2019 г. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.
- Общият индекс на цените на производител през юли 2019 г. нараства с 1,3% в сравнение с предходния месец и с 3,0% спрямо юли 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през юли 2019 г. се покачва с 1,4% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,9%.
- През август 2019 г. равнището на регистрираната безработица в България се запазва на ниво от 5,3% спрямо предходния месец и отчита понижението от 0,3 процентни пункта на годишна

база. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.

- По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2019 г. БВП на един зает се увеличава с 3,5% в сравнение със същото тримесечие на предходната година.
- За януари – юли 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 3 223,6 млн. лв. или 2,8 % от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.07.2019 г. е 12,4 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към август 2019 г. се очаква да бъде положително в размер 1104,2 млн. лв. (1% от прогнозния БВП). На месечна база само за месец август бюджетното салдо по КФП е отрицателно. След приемане на Закона за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2019 г. и ратифицирането от Народното събрание на международните договори за закупуване на самолети F-16 Block 70, въоръжение и свързаните с него системи за дългосрочна експлоатация и поддръжка, както и цялостна подготовка на пилоти и помощен персонал, през месец август Министерството на отбраната преведе сумата в размер на 1,2 млрд. щатски долара по сметка на правителството на САЩ. Значителният размер на разходите за реализиране на този инвестиционен проект доведе до свиване на текущото превишение на приходите над разходите към края на август до около 1 % от прогнозния БВП.
- За януари – юли 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 877,7 млн. евро. и заема 20,1% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.
- Moody's Investors Service повиши перспективата на кредитния рейтинг на България на положителна от стабилна и потвърди дългосрочния рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута Ваа2.
- В края на юли 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 97,570 млрд. лв. (84,3% от БВП) и нарастват със 7,9% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,371 млрд. лв. и нараства с 3,4% на годишна база.
- През август 2019 г. и четирите водещи индекса на БФБ-София се понижават, съответно SOFIX до 567.45 пункта, BG TR30 до 502,53 пункта, BGBX 40 до 112,31 пункта и BGREIT до 126,38 пункта
- В края на юли 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1,6% на месечна база и с 10,3% на годишна база до 110.3 млрд. лв. и заемат 94,1% от прогнозния БВП. Брутните кредити от клиенти на банковата система нарастват с 0,8% на месечна база, а относителният им дял в БВП е 55,2%. При кредитите за домакинства увеличението е с 1,2% до 23,9 млрд. лева, а при тези за нефинансови предприятия – с 0,6% на месечна база до 36,1 млрд. лева. Депозитите от клиенти в банковата система възлизат на 87,9 млрд. лв., като нарастват с 1,4 % на месечна база. Относителният им дял в прогнозния БВП е 74,9%. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0,6% и 3,4% на месечна база, съответно до 55,2 млрд. лева и 26,1 млрд. лева.

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни.....	9
Евро зона.....	9
Италия.....	10
Обединено кралство Великобритания.....	11
САЩ.....	12
Япония.....	12
Китай.....	13
Турция.....	14
Политика на Централните банки.....	15
ЕЦБ.....	15
Централна банка на Англия.....	17
Федерален резерв на САЩ.....	18
Централна банка на Япония.....	19
Народна банка на Китай.....	19
Централна банка на Турция.....	20
Международни цени на борсови стоки.....	21
Петрол.....	21
Селскостопански продукти.....	22

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор.....	23
Платежен баланс.....	23
Преки чуждестранни инвестиции.....	24
Международни резерви.....	25
Реален сектор.....	25
Инвестиционна активност в промишлеността.....	25
Бизнес климат.....	26
Индекс на промишленото производство.....	27
Търговия на дребно.....	27
Строителство.....	28
Безработица.....	28
Инфлация.....	29
Общ индекс на цените на производител в промишлеността.....	29
Фискален сектор.....	30
Бюджетно салдо.....	30
Държавен дълг.....	32
Прогнози на международни институции.....	32
Паричен сектор.....	33
Капиталов пазар.....	34
Банков сектор.....	35
Приложение.....	37
Дефиниции и методологически бележки.....	53

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Тримесечният икономически растеж в еврозоната бе потвърден на 0,2% през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 0,4% увеличение в предишния период. Потреблението на домакинствата и фиксираните инвестиции подкрепиха растежа, докато нетната търговия допринесе отрицателно за растежа и промяната в материалните запаси беше незначителна. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната се увеличи с 1,2% през второто тримесечие, намаление от ревизирания нагоре 1,3% ръст през първото тримесечие. Сред най-големите икономики на еврозоната БВП на Германия се сви с -0,1% през второто тримесечие, след като се увеличи с 0,4% през първите три месеца на годината. За Европейският съюз като цяло, икономиката нарасна с 0,2% (срещу 0,5% през първото тримесечие); и нарасна с 1,4% на годишна база (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната възлиза на 7,5% през юли 2019 г., непроменен спрямо 11-годишния минимум за предходния месец. Броят на безработните продължи да намалява. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през юли бяха регистрирани в Чехия (2,1%) и Германия (3,0%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (17,2% през май 2019 г.) и Испания (13,9%). Годишната инфлация в еврозоната достигна 1% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец, показва предварителна оценка. Това е най-ниският процент на инфлация от ноември 2016 г., като се очаква разходите за енергия да спаднат, докато цените на храните, алкохола и тютюна и услугите нарастват. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения като цел, вероятно ще остане непроменена на 0,9%.

Тримесечният икономически растеж в еврозоната бе потвърден на 0,2% през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 0,4% увеличение в предишния период. Потреблението на домакинствата и фиксираните инвестиции подкрепиха растежа, докато нетната търговия допринесе отрицателно за растежа и промяната в материалните запаси беше незначителна. От страна на разходите най-голям положителен принос за растежа на БВП идва от разходите за крайно потребление на домакинствата (0,1%) и от брутно образуване на основен капитал (0,1%); докато нетната търговия намалява с 0,1%, тъй като износет не допринася, а вносът допринася отрицателно (-0,1%). Потреблението на домакинствата се увеличи с 0,2% през второто тримесечие на годината (срещу 0,4% през първото тримесечие), а правителствените разходи се повишиха с 0,3% (срещу 0,4% през първото тримесечие). Също така, фиксираната инвестиция нарасна с 0,5%, след 0,2% увеличение в предишния период. Износът е бил равен (0% срещу 0,9% през първото тримесечие), докато вносът се е увеличил (0,2% срещу 0,4% през първото тримесечие). От страна на производството, дейността на услугите беше основният двигател на растежа, водена от търговията, транспорта, настаняването и хранителните услуги (0,1% срещу 1,0%); администрация и други обществени услуги (0,3% срещу 0,1%); професионални и обслужващи дейности (0,6% срещу 0,2%); дейности с недвижими имоти (0,4%, същите като през първото тримесечие); информация и комуникация (0,5% срещу 1,3%); финансови и застрахователни дейности (0,7% срещу 0%); и изкуства, развлечения и други услуги (0,1% срещу 0,6%). Също така строителството нарасна с 0,1%, след 1,5% ръст през първото тримесечие. Междувременно производството на индустрията се сви (0,7% спрямо плосък показател през първото тримесечие), най-вече поради преработващата промишленост (-0,8% спрямо -0,1% през първото тримесечие). Сред най-големите икономики на еврозоната БВП на Германия се сви с -0,1% през второто тримесечие, след като се увеличи с 0,4% през първите три месеца на годината, докато италианската икономика е на 0%, след ръст от 0,1%. В допълнение икономиката на Испания нарасна с 0,5%, забавяйки се от 0,7% увеличение през първото тримесечие; докато брутният вътрешен растеж на Франция е стабилен на 0,3%. В сравнение със същото тримесечие на предходната година икономиката на еврозоната се увеличи с 1,2% през трите месеца до юни, намаление от ревизирания нагоре 1,3% ръст през първото тримесечие. За Европейският съюз като цяло, икономиката нарасна с 0,2% (срещу 0,5% през първото тримесечие); и нарасна с 1,4% на годишна база (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Сезонно коригираният процент на безработица в еврозоната възлиза на 7,5% през юли 2019 г., непроменен спрямо 11-годишния минимум за предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Броят на безработните продължи да намалява. В сравнение с юни броят на безработните в еврозоната намалява с

16 000 до 12,322 милиона. В сравнение с предходната година той е паднал с 898 000. Като се има предвид Европейския съюз като цяло, равнището на безработица е непроменено на 6,3% през юли, което е най-ниското от началото на динамичния ред на безработицата в ЕС през януари 2000 г. Безработни са 15 613 милиона души, което е увеличение с 27 000 спрямо предходния месец и спад от 1,093 милиона спрямо юли 2018 г. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през юли бяха регистрирани в Чехия (2,1%) и Германия (3,0%). Най-високите нива на безработица са наблюдавани в Гърция (17,2% през май 2019 г.) и Испания (13,9%). В сравнение с преди година, най-голям спад е регистриран в Гърция (17,2% от 19,4% между май 2019 г. и май 2018 г.), Хърватия (7,1% от 8,4%), Кипър (7,0% от 8,3%), Словакия (5,3% от 6,5%) и Испания (13,9% от 15,0%). Коефициентът на безработица сред младите е 14,3% в ЕС28 и 15,6% в Еврорезоната, в сравнение с 15,0% и 16,7% съответно през юли 2018 г. Най-ниските проценти са наблюдавани в Германия (5,6%), Холандия (6,7%) и Чехия (7,0%), а най-висок е регистриран в Гърция (39,6% през първото тримесечие на 2019 г.), Испания (32,1%) и Италия (28,9%). Годишната инфлация в еврозоната достигна 1% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец и в съответствие с консенсус на пазара, показва предварителна оценка. Това е най-ниският процент на инфлация от ноември 2016 г., като се очаква разходите за енергия да спаднат, докато цените на храните, алкохола и тютюна и услугите нарастват. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и която ЕЦБ разглежда в своите решения като цел, вероятно ще остане непроменена на 0,9%, под пазарните прогнози от

Италия

Икономиката на Италия се сви с -0,1% на годишна база, същото като през първото тримесечие на годината и под предварителна оценка за ръст от 0%. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия нарасна леко до 9,9% през юли 2019 г. от ревизираните нагоре 9,8% през предходния месец. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,5% през август 2019 г. от 0,4% през предходния месец, главно поради по-високите цени на храните, показва предварителна оценка. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията и непреработената храна, трябва да нарасне до 0,6% през август спрямо 0,5% през предходния месец. През август 2019 г. вицепремиерът Салвини обяви предложение за недоверие срещу премиера Конте, след като нарасна напрежението в рамките на мнозинството. На 28 август лидерът на Демократическата партия обяви в президентския дворец благоприятната си позиция за формиране на ново правителство с Движението на петте звезди начело с Джузепе Конте. На 9-10 септември 2019 г. Камарата на депутатите и Сенатът на републиката гласуваха доверие на новото правителство.

Икономиката на Италия се сви с -0,1% на годишна база, същото като през първото тримесечие на годината и под предварителна оценка и консенсуса на пазара за ръст от 0%. Европейската комисия очаква ръст на БВП от 0,1% през 2019 г., забавяйки се от 0,9% през 2018 г. Сезонно коригираният процент на безработица в Италия нарасна леко до 9,9% през юли 2019 г. от ревизираните нагоре 9,8% през предходния месец и над пазарните очаквания от 9,6%. Коефициентът на безработица сред младежите, измерващ търсещите работа между 15 и 24 години, нарасна до 28,9% от 28,1% през юни. Общият процент на заетост в страната, един от най-ниските в еврозоната, намалю до 59,1% през юли от 59,2% през предходния месец. Очаква се годишната инфлация на Италия да нарасне до 0,5% през август 2019 г. от 0,4% през предходния месец, главно поради по-високите цени на храните, показва предварителна оценка. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията и непреработената храна, трябва да нарасне до 0,6% през август спрямо 0,5% през предходния месец. Изключвайки само енергията, инфлацията вероятно ще нарасне до 0,7% от 0,6% през юли. На месечна база потребителските цени се повишават с 0,5%, след като са били 0% през предходния месец и надвишават пазарните очаквания от 0,3%. Очаква се хармонизираният индекс на потребителските цени да нарасне с 0,5% спрямо предходната година (от 0,3% през юли); и да бъде непроменен 0% на месечна база (от -1,8% през юли). През август 2019 г. вицепремиерът Салвини обяви предложение за недоверие срещу премиера Конте, след като нарасна напрежението в рамките на мнозинството. Много политически анализатори смятат, че предложението за недоверие е опит за предсрочни избори за подобряване на положението на партия Лига в парламента, с цел Салвини да стане следващият министър-председател. На 20 август, след парламентарния дебат, в който Конте остро обвинява Салвини за политически опортюнист, който „е предизвикал политическата криза само за да обслужва личния си интерес“, премиерът подаде оставката

си на президента Серхио Матарела. На 21 август Матарела започна консултациите с всички парламентарни групи. В същия ден националното ръководство на Демократическата партия (ПД) официално предложи кабинет с Движението на петте звезди, основаващо се на проевропейската ориентация, зелената икономика, устойчивото развитие, борбата срещу икономическото неравенство и нова имиграционна политика. На 28 август лидерът на Демократическата партия обяви в президентския дворец благоприятната си позиция за формиране на ново правителство с Движението на петте звезди начело с Джузепе Конте. В същия ден Матарела извика Конте, за да му даде задача да сформира нов кабинет. На 9-10 септември 2019 г. Камарата на депутатите и Сенатът на републиката гласуваха доверие на новото правителство.

Обединено кралство Великобритания

Брутният вътрешен продукт на Великобритания нарасна с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 1,8% през предходния период. Този растеж е слабия от началото на 2018 година. От гледна точка на разходите, разходите на домакинствата нараснаха с 1,8% през второто тримесечие (срещу 1,9% през първото тримесечие); а правителствените разходи нараснаха с 2,7% (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Междувременно ръстът на фиксираните инвестиции се забави до 0,5% (спрямо 0,9% през първото тримесечие) на фона на по-нататъшен спад на бизнес инвестициите (-1,6% спрямо -1,5%). От страна на производството, услугите нараснаха с 1,6% (срещу 2,1% през първото тримесечие). Промисленото производство е спаднало с 0,5% (срещу 0,3% през първото тримесечие), като продукцията се сви за преработваща промишленост (-0,9% срещу 0,9%) и комунални услуги (-0,3% срещу -6,3%). Коефициентът на безработица в Обединеното кралство падна до 3,8% за трите месеца до юли 2019 г., обратно до общото си най-ниско ниво от периода октомври до декември 1974 г. Междувременно общият ръст на заплатите нарасна до 4%, най-бързо от средата на 2008 г. Инфлацията в Обединеното кралство се повиши до 2,1% на годишна база през юли 2019 г. Британският парламент прие закон, който има за цел да блокира Великобритания да напусне ЕС без сделка на 31 октомври. Законът гласи, че самият премиер би трябвало да поиска удължаване директно на председателя на Европейския съвет. Новият закон се опитва да избегне Брекзит без сделка до 31 октомври, но не може да изключи Брекзит без сделка в бъдеще.

Брутният вътрешен продукт на Великобритания нарасна с 1,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 1,8% през предходния период и под консенсуса на пазара от 1,4%. Този растеж е слабия от началото на 2018 година. От гледна точка на разходите, разходите на домакинствата нараснаха с 1,8% през второто тримесечие (срещу 1,9% през първото тримесечие); а правителствените разходи нараснаха с 2,7% (спрямо 1,6% през първото тримесечие). Междувременно ръстът на фиксираните инвестиции се забави до 0,5% (спрямо 0,9% през първото тримесечие) на фона на по-нататъшен спад на бизнес инвестициите (-1,6% спрямо -1,5%). Износът нарасна с 0,5%, след 3% растеж през първото тримесечие; докато вносът спадна с 0,8% в сравнение с 14,3% ръст през предходния период. В резултат на това търговският дефицит се сви до 4,373 млрд. паунда от 6,286 млрд. паунда през второто тримесечие на 2018 г.

От страна на производството, услугите нараснаха с 1,6% (срещу 2,1% през първото тримесечие), като конкретно има растеж на: дистрибуция, хотелиерство и ресторантьорство (2,6% срещу 4,4%); транспортно съхранение и комуникации (4,6% срещу 4,8%); бизнес услуги и финанси (0,7% срещу 0,8%); и правителствени и други услуги (0,9% срещу 1,2%). Промисленото производство е спаднало с 0,5% (срещу 0,3% през първото тримесечие), като продукцията се сви за производство (-0,9% срещу 0,9%) и комунални услуги (-0,3% срещу -6,3%). За разлика от тях минното дело и добив нараснаха с 1,9% (срещу 4,9% през първото тримесечие), а дейностите по водоснабдяване, канализация, управление на отпадъците и възстановяване нараснаха с 0,9% (срещу 0,5% през първото тримесечие). Разширяването на строителството се забави до 1,4% от 3,2% през първото тримесечие. Коефициентът на безработица в Обединеното кралство падна до 3,8% за трите месеца до юли 2019 г., обратно до общото си най-ниско ниво от периода октомври до декември 1974 г. и малко под пазарните очаквания от 3,9%. Безработицата намаля с 11 000 на 1,229 милиона, а заетостта се увеличи с 31 000 до 32 777 милиона, под прогнозите за 53 000 увеличение. Междувременно общият ръст на заплатите нарасна до 4%, най-бързо от средата на 2008 г. Инфлацията в Обединеното кралство се повиши до 2,1% на годишна база през юли 2019 г., като надхвърли пазарните очаквания от 1,9%. Годишната основна инфлация, която изключва цените на енергията, храните, алкохола и тютюна, достигна 1.9% през юли, най-високата за шест месеца. На месечна база потребителските цени бяха равни 0% за втория пореден месец, което се противопостави на пазарния консенсус от спад от -0,1%. Британският парламент прие закон, който има за цел да блокира Великобритания да напусне ЕС без сделка на 31 октомври. Съглас-

но акта Борис Джонсън може да се наложи да поиска удължаване на Брекзит на 19 октомври, като отложи крайния срок до 31 януари 2020 г. Но има два сценария, при които той не би трябвало да прави това: 1) Британският парламент одобрява сделка за Брекзит в друг вот или 2) Британският парламент гласува в подкрепа на излизането от ЕС без сделка. Във всеки от тези сценарии законът не налага насилствено искане за удължаване на Брекзит. Законът гласи, че самият премиер би трябвало да поиска удължаване директно на председателя на Европейския съвет. Той дори включва точното формулиране на писмото. Новият закон се опитва да избегне Брекзит без сделка до 31 октомври, но не може да изключи Брекзит без сделка в бъдеще.

САЩ

Американската икономика нарасна с 2% годишно през второто тримесечие на 2019 г., малко под предварителната оценка от 2,1% и след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период, показва втората оценка. Ревизията отразява основно ревизиите надолу на държавните и местните правителствени разходи, износ, инвестиции в частни материални запаси и жилищни инвестиции, които отчасти се компенсират от възходяща ревизия на разходите за лично потребление. Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с 4,4% ръст през предходния тримесечен период, Брутният вътрешен продукт (БВП) в САЩ се увеличи с 2,30% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Американският процент на безработица достигна 3,7% през август 2019 г., непроменен спрямо данните от предходния два месеца. Американската годишна инфлация се понижи до 1,7% през август 2019 г. от 1,8% през предходния месец.

Американската икономика нарасна с 2% годишно през второто тримесечие на 2019 г., малко под предварителната оценка от 2,1% и след 3,1% увеличение през предходния тримесечен период, показва втората оценка. Ревизията отразява основно ревизиите надолу на държавните и местните правителствени разходи, износ, инвестиции в частни материални запаси и жилищни инвестиции, които отчасти се компенсират от възходяща ревизия на разходите за лично потребление. Брутният вътрешен продукт (БВП) в САЩ се увеличи с 2,30% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година. Бизнес инвестициите намаляват за първи път от три години с -0,6%, в сравнение с 4,4% ръст през предходния тримесечен период, повлечени от свиване на структурираните инвестиции (-10,6% срещу 4%), което включва пробиване на нефтени и газови кладенци. Американският процент на безработица достигна 3,7% през август 2019 г., непроменен спрямо данните от предходния два месеца и в съответствие с пазарните очаквания. Броят на безработните е намалял с 19 хил. на 6.0 млн., докато заетостта е нараснала с 590 хил. на 157,9 млн. Американската годишна инфлация се понижи до 1,7% през август 2019 г. от 1,8% през предходния месец и под пазарния консенсус от 1,8%. Основният инфлационен процент, който изключва променливите позиции като храна и енергия, се повиши до 2,4% през август, най-високият за една година и над пазарния консенсус от 2,3%. На месечна база потребителските цени нараснаха с 0.1% през август, след 0.3% ръст през юли и в съответствие с пазарните прогнози.

Япония

Тримесечният икономически растеж на Япония бе ревизиран по-нисък до 0,3% през второто тримесечие на 2019 г. от предварителна оценка от 0,4% и в сравнение с 0,5% ръст на предходния период. Наблюдава се рязка ревизия на капиталовите разходи надолу на фона на слабостта в световната икономика и влошаване поради търговския протекционизъм. На годишна база икономиката нарасна с 1,3% през второто тримесечие, по-слабо от предварителната стойност от 1,8% и след преразгледаното 2,2% увеличение през предходното тримесечие. Нивото на безработица в Япония падна до 2,2% през юли 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. Инфлацията в Япония падна до 0,5% на годишна база през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец. Годишната основна инфлация, която изключва пряната храна, беше 0,6% през юли, непроменена от най-ниското ниво за 2 години за юни. Последната стойност остана доста под 2% от целта на Японската централна банка.

Тримесечният икономически растеж на Япония бе ревизиран по-нисък до 0,3% през второто тримесечие на 2019 г. от предварителна оценка от 0,4% и в сравнение с 0,5% ръст на предходния период. Наблюдава се рязка ревизия на капиталовите разходи надолу на фона на слабостта в световната икономика и влошаване поради търговския протекционизъм. През юни тримесечието положителният принос идва от частното търсене (0,3%), докато промените в частните материални запаси са неутрални. От друга страна, нетният износ допринесе отрицателно за БВП. Капиталовите разходи нарас-

Септември 2019 г.

наха само с 0,2% през второто тримесечие, което е много по-ниско от предварителното увеличение с 1,5% и в сравнение с 0,2% свиване през предходния тримесечен период. Частното потребление, което представлява около 60% от БВП, се увеличи с 0,6%, най-много за две години, след като не показва ръст през първото тримесечие. Също така публичните инвестиции нараснаха с 1,8%, най-много след второто тримесечие на 2017 г. и по-бързо от предварителните 1%. Износът на стоки и услуги не нарасна (0% спрямо -2% през първото тримесечие), докато вносът скочи (1,7% срещу -4,3% през първото тримесечие). На годишна база икономиката нарасна с 1,3% през второто тримесечие, по-слабо от предварителната стойност от 1,8% и след преразгледаното 2,2% увеличение през предходното тримесечие. Нивото на безработица в Япония падна до 2,2% през юли 2019 г., най-ниското от октомври 1992 г. и под пазарните очаквания от 2,4%. Съотношението заетост към кандидатите намалю до 1,59, най-ниското от март 2018 г. и също под консенсус от 1,61. Инфлацията в Япония падна до 0,5% на годишна база през юли 2019 г. от 0,7% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Това е най-ниският процент на инфлация от март на фона на забавяне на цените на храните и по-нататъшен спад на разходите за транспорт и комуникация. Годишната основна инфлация, която изключва пряската храна, беше 0,6% през юли, непроменена от най-ниското ниво за 2 години за юни и също съответстваща на пазарните очаквания. Последната стойност остана доста под 2% от целта на Японската централна банка.

Китай

Забавянето на Китай се задълбочава, ръстът на индустриалното производство спада за последните 17 години. Растежът на индустриалното производство неочаквано отслабна до 4,4% през август спрямо същия период на година по-рано, най-бавното темпо от февруари 2002 г. и от 4,8% през юли. Продажбите на дребно са по-слаби от очакванията, като ръстът отчете 7,5%, от 7,6% през юли. Инвестициите в дълготрайни активи също са разочароващи. Те нарастват с 5,5% за първите осем месеца на годината спрямо същия период на 2018 г., което е по-ниско от 5,7% за януари-юли. Премиерът Ли Къцян каза в интервю, публикувано преди данните от 16.09.2019 г., че е „много трудно“ икономиката да расте с 6% или повече и че е изправена пред „натиск надолу“. Китайският годишна инфлация беше 2,8% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец. Тя остана най-високата потребителска инфлация от февруари 2018 г., обусловена от постоянно високите цени на свинското месо на фона на огнище на африканска чума по свинете. Индексът на цените на производителите в Китай спадна с -0,8% на годишна база през август 2019 г., след спад от -0,3% през предходния месец. Това беше най-резкият спад на цените на производителите от август 2016 г. Продължителната търговска война драстично ескалира миналия месец, като президентът Доналд Тръмп обяви нови тарифи за китайски стоки от 1 септември, а Китай остави валутата си рязко да отслаби дни по-късно. След като Пекин отговори с нови тарифи върху американския внос, Тръмп заяви, че съществуващите тарифи също ще бъдат увеличени през следващите месеци, през октомври и декември. Преговарящите от Китай и САЩ планират през следващите седмици да проведат два кръга от лични преговори. И двете страни са предприели стъпки за показване на добра воля, а американските служители обмислят временна сделка за забавяне на тарифите с Китай, според Блумбърг.

Забавянето на Китай се задълбочава; ръстът на индустриалното производство спада за последните 17 години. Растежът на индустриалното производство неочаквано отслабна до 4,4% през август спрямо същия период на година по-рано, най-бавното темпо от февруари 2002 г. и от 4,8% през юли. Анкетирани от Ройтерс анализатори са очаквали увеличение до 5,2%. По-специално стойността на индустриалния износ е спаднала с 4,3% на годишна база, което е първото месечно понижение от поне две години, показват данните на Ройтерс, отразявайки загубата, която ескалиращата китайско-американска търговска война нанася на китайските производители. Продажбите на дребно са по-слаби от очакванията, като ръстът отчете 7,5%, от 7,6% през юли. Анализаторите са очаквали лек отскок до 7,9%. Нарастването на продажбите на потребителски стоки се забави до 7,2%, най-ниското от април тази година. Продажбите на автомобили намаляват през цялата година, което накара статистическото бюро наскоро да започне да отчита нови стойности на потреблението. Инвестициите в дълготрайни активи също са разочароващи. Те нарастват с 5,5% за първите осем месеца на годината спрямо същия период на 2018 г., което е по-ниско от 5,7% за януари-юли. Анализаторите са очаквали 5,6%. Промислените инвестиции се оказаха основен проблем, тъй като растежът на инвестициите в добивната промишленост и в производствения сектор отслабна през първите осем месеца. Но инвестициите в инфраструктура - основен двигател на растежа - нараснаха до 4,2% през първите осем месеца тази година, от 3,8% през периода януари-юли. Премиерът Ли Къцян каза в интервю, публикувано преди данните от 16.09.2019 г., че е „много трудно“ икономиката да расте с 6% или повече

Септември 2019 г.

и че е изправена пред „натиск надолу“. Безработица в Китай намалява до 3,61% през второто тримесечие на 2019 г. от 3,67% през първото тримесечие на 2019 г. Китайският годишна инфлация беше 2,8% през август 2019 г., непроменена спрямо предходния месец и над пазарните прогнози от 2,6%. Тя остана най-високата потребителска инфлация от февруари 2018 г., обусловена от постоянно високите цени на свинското месо на фона на огнище на африканска чума по свинете. Годишната основна инфлация, която изключва променливите цени на храните и енергията, намаля до 1,5% през август от 1,6% през юли. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,7% през август, най-много след февруари, след 0,4% ръст през юли и по-високо от пазарните очаквания от 0,5%. Индексът на цените на производителите в Китай спадна с -0,8% на годишна база през август 2019 г., след спад от -0,3% през предходния месец и в сравнение с пазарните очаквания от -0,9% спад. Това беше най-резкият спад на цените на производителите от август 2016 г. Продължителната търговска война драстично ескалира миналия месец, като президентът Доналд Тръмп обяви нови тарифи за китайски стоки от 1 септември, а Китай остави валутата си рязко да отслаби дни по-късно. След като Пекин отговори с нови тарифи върху американския внос, Тръмп заяви, че съществуващите тарифи също ще бъдат увеличени през следващите месеци, през октомври и декември. Докато двете страни са готови да подновят преговорите лице в лице в началото на октомври, анализаторите на Ройтерс не очакват дългосрочна търговска сделка или дори значителна деескалация. Преговарящите от Китай и САЩ планират през следващите седмици да проведат два кръга от лични преговори. И двете страни са предприели стъпки за показване на добра воля, а американските служители обмислят временна сделка за забавяне на тарифите с Китай, според Блумбърг.

Турция

Турската икономика се сви с -1,5% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., като е намаление в сравнение с ревизирият надолу -2,4% спад през предходния тримесечен период. От страна на разходите потреблението на домакинствата намалява с -1,1% през второто тримесечие (спрямо -4,8% през първото тримесечие); и инвестициите в дълготрайни активи се понижиха -22,8% (спрямо -12,4% през първото тримесечие). Междувременно правителствените разходи се повишиха с 3,3% (спрямо 6,6% през първото тримесечие), а нетното външно търсене допринесе положително за растежа на БВП. От страна на производството, услугите спаднаха с -0,3% (срещу -3,4% през първото тримесечие), главно поради професионални, административни и спомагателни дейности (-4,3% спрямо -12,5%) и други услуги (-2,9% спрямо -1,7%). На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нарасна с 1,2% през второто тримесечие след ревизирият ръст от 1,6% в предходния период. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,0% през юни 2019 г. от 10,2% за същия период на предходната година. Годишната инфлация в Турция спадна до 15,01% през август 2019 г. от 16,65% през предходния месец. Турският регулатор във вторник нареди на банките да отпишат 8,1 милиарда долара кредити до края на годината и заделва резерви за загуби. Регулацията е насочена най-вече към кредитите, отпуснати в тежко засегнатите енергийни и строителни сектори, и се очаква да повиши съотношението на необслужваните кредити (NPL) на банките до 6,3% от 4,6%.

Турската икономика се сви с -1,5% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., като е намаление в сравнение с ревизирият надолу -2,4% спад през предходния тримесечен период и в сравнение с пазарните очаквания от -2% спад. От страна на разходите потреблението на домакинствата намалява с -1,1% през второто тримесечие (спрямо -4,8% през първото тримесечие); и инвестициите в дълготрайни активи се понижиха -22,8% (спрямо -12,4% през първото тримесечие). Междувременно правителствените разходи се повишиха с 3,3% (спрямо 6,6% през първото тримесечие), а нетното външно търсене допринесе положително за растежа на БВП, тъй като износьт скочи с 8,1% (срещу 9,2% през първото тримесечие), дължащ се на трайна слабост на валутата, а вносьт спадна с -16,9% (спрямо -28,9% през първото тримесечие). От страна на производството, услугите спаднаха с -0,3% (срещу -3,4% през първото тримесечие), главно поради професионални, административни и спомагателни дейности (-4,3% спрямо -12,5%) и други услуги (-2,9% спрямо -1,7%); докато растеж е отчетен за информацията и комуникацията (2,4% срещу 1,4%), финансовите и застрахователните дейности (9,3% срещу 2,1%), дейностите с недвижими имоти (2,8% срещу 1,6%) и публичната администрация, образование, здравеопазването и социалната работа дейности (2,5% срещу 8,9%). В допълнение, селското стопанство, горското стопанство и риболовът нарастваха с по-бързи темпове (3,4% срещу 1,3%). Междувременно промишлената продукция спадна с -2,7% (спрямо -3,9% през първото тримесечие) поради слабостта на преработващата промишленост (-3,3% срещу -4,2%), докато строителната продукция спадна с -12,7% (спрямо -9,3% през първото тримесечие). На сезонно изгладена тримесечна база икономиката нарасна с 1,2% през второто тримесечие след ревизирият ръст от 1,6% в предход-

ния период. Равнището на безработица в Турция се повиши до 13,0% през юни 2019 г. от 10,2% за същия период на предходната година. Неселскостопанската безработица скочи до 15,3% през юни от 12,1% през предходната година. Младежката безработица, измерваща търсещите работа между 15 и 24 години, също се повиши до 24,8% от 19,4% през същия месец преди година. На сезонно изгладена база, равнището на безработица спадна до 13,9% през юни от 14,0% през май, което беше най-високото ниво от януари 2005 г. Годишната инфлация в Турция спадна до 15,01% през август 2019 г. от 16,65% през предходния месец и под пазарните очаквания от 15,51%. Това е най-ниският процент от май 2018 г. Годишният процент на основната инфлация, който изключва енергията, хранителните и безалкохолни напитки, алкохолни напитки, тютюн и злато, отслабна до 13,60% през август от 16,20% през юли. На месечна база потребителските цени се повишиха с 0,86%, забавяйки се от 1,36% ръст през юли и под пазарните очаквания от 1,3%. Турският регулатор във вторник нареди на банките да отпишат 8,1 милиарда долара кредити до края на годината и заделя резерви за загуби, един от най-агресивните действия на Анкара за почистване на най-тежките последици от валутната криза. Регулацията е насочена най-вече към кредитите, отпуснати в тежко засегнатите енергийни и строителни сектори, и се очаква да повиши съотношението на необслужваните кредити (NPL) на банките до 6,3% от 4,6%, заяви анализаторът на Ройтерс. Коефициентът на капиталова адекватност на турските банки или CAR ще се понижи с 50 базисни пункта до все още високите 17,7%, което се дължи отчасти на увеличението на необслужваните кредити.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

На заседание на 12 септември 2019 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения, свързани с паричната политика: (1) Лихвеният процент по депозитното улеснение се понижава с 10 базисни пункта до -0,50%. Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвеният процент по пределното кредитно улеснение остават непроменени на сегашното си равнище, съответно 0,00% и 0,25%. (2) Ще бъдат възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро, считано от 1 ноември. (3) Реинвестициите на погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, ще продължат в пълен размер в продължителен период от време след датата, на която Управителният съвет започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ. (4) Параметрите на новата поредица тримесечни целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III) ще бъдат променени така, че да се запазят благоприятните условия за банково кредитиране, да се осигури гладкото функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика и да бъде подпомогната в още по-голяма степен нерестриktivната позиция на паричната политика. (5) За да се подпомогне предаването на паричната политика чрез банките, ще бъде въведена двустепенна система за олихвяване на резервите, при която част от държаната от банките свръхликвидност ще бъде освободена от отрицателния лихвен процент по депозитното улеснение..

На заседание на 12 септември 2019 г. Управителният съвет на ЕЦБ взе следните решения, свързани с паричната политика: (1) Лихвеният процент по депозитното улеснение се понижава с 10 базисни пункта до -0,50%. Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране и лихвеният процент по пределното кредитно улеснение остават непроменени на сегашното си равнище, съответно 0,00% и 0,25%. Понастоящем Управителният съвет очаква основните лихвени проценти на ЕЦБ да се задържат на сегашното си или по-ниско равнище, докато той не отбележи, че перспективите за инфлацията се доближават солидно към равнище, достатъчно близко, но под 2% в рамките на прогнозния период, и че това доближаване е намерило устойчиво отражение в базовата инфлационна динамика. (2) Ще бъдат възобновени нетните покупки по програмата на Управителния съвет за закупуване на активи, с месечен темп от 20 млрд. евро, считано от 1 ноември. Управителният съвет очаква те да продължат толкова дълго, колкото е необходимо, за да засилят нерестриktivното въздействие на основните лихвени проценти на ЕЦБ, и да приключат малко преди той да започне да повишава основните лихвени проценти. (3) Реинвестициите на погашенията по главници на ценни книжа с настъпващ падеж, придобити по програмата за закупуване на активи, ще продължат в пълен размер в продължителен период от време след датата, на която Управителният съвет започне да повишава основните лихвени проценти на ЕЦБ, и във всеки случай тол-

кова дълго, колкото е необходимо, за да се поддържат благоприятни условия на ликвидност и значителна степен на нерестриktivност на паричната политика. (4) Параметрите на новата поредица тримесечни целеви операции по дългосрочно рефинансиране (ЦОДР III) ще бъдат променени така, че да се запазят благоприятните условия за банково кредитиране, да се осигури гладкото функциониране на трансмисионния механизъм на паричната политика и да бъде подпомогната в още по-голяма степен нерестриktivната позиция на паричната политика. Сега лихвеният процент по всяка от тези операции ще бъде определен на средното равнище на лихвения процент по основните операции на Евросистемата по рефинансиране за целия срок на съответната ЦОДР. За банки, чието отговарящо на условията нетно кредитиране надхвърли определен бенчмарк, лихвеният процент при операцията по ЦОДР III ще бъде по-нисък и може да спадне до нивото на средния лихвен процент по депозитното улеснение за целия срок на операцията. Матуритетът на операцията ще бъде удължен от две на три години. (5) За да се подпомогне предаването на паричната политика чрез банките, ще бъде въведена двустепенна система за олихвяване на резервите, при която част от държаната от банките свръхликвидност ще бъде освободена от отрицателния лихвен процент по депозитното улеснение. Двустепенната система ще се прилага за свръх ликвидност, държана по текущи сметки в Евросистемата, но няма да се прилага за средства в депозитната система на ЕЦБ. Обемът на резервите, надвишаващ минималните изисквания за задължителен резерв, които ще бъдат освободени от лихвения процент за депозит - освободеното ниво, ще се определя катократно на минималните изисквания за резерв на институцията. Множителят ще бъде еднакъв за всички институции. Управителният съвет ще определи множителя, така че краткосрочните лихвени проценти на паричния пазар в евро да нямат резки колебания. Двустепенната система за първи път ще се прилага в период, започващ на 30 октомври 2019 г. Множителят, който ще бъде приложен към този период на поддръжка, ще бъде определен на 6. Множителят може да бъде коригиран от Управителния съвет в съответствие с променящите се нива на налични резерви. Всяка корекция на множителя ще бъде обявена и ще се прилага от следващия период на поддръжка след вземане на такова решение. Размерът на освободеното ниво се определя въз основа на средните баланси в края на календарния ден в резервните сметки на институциите за период на поддръжане. Освободеният размер на дяловете за свръхликвидност ще се олихвяват при годишен лихвен процент от 0%. Неосвободеният размер на средствата за свръхликвидност ще продължи да се възнаграждава на 0% или лихвата за депозит, в зависимост от това, кое от двете е по-ниско.

Централна банка на Англия

На заседанието си, завършващо на 18 септември 2019 г., MPC гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на равнище от 0,75%. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. Възможно е политическите събития да доведат до допълнителен период на вътрешно присъща несигурност относно естеството и прехода към евентуалните бъдещи търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз. Колкото по-дълго продължават да съществуват тези несигурности, особено в условията на по-слаб глобален растеж, толкова по-вероятно е растежът на търсенето да остане под потенциала, увеличавайки излишното предлагане. В такава случайност инфлационният натиск, създаден в страната, ще бъде намален. В случай на Брекзит без сделка, валутният курс вероятно ще спадне, инфлацията ще се повиши и растежът на БВП ще се забави. Решенията на Комитета за лихвените проценти ще трябва да балансират възходящия натиск върху инфлацията от вероятния спад на паунда и всяко намаляване на капацитета на предлагане, с натиска надолу от всяко намаляване на търсенето. В този случай реакцията на паричната политика не би била автоматична и би могла да бъде в двете посоки. В случай на по-голяма яснота, че икономиката е на път към гладък Брекзит и при предположение за известно възстановяване на глобалния растеж, вероятно в средносрочен план ще се увеличи значителен марж на излишното търсене. Ако това се случи, Комитетът преценява, че повишаването на лихвите постепенно и в ограничена степен би било подходящо, за да се върне инфлацията устойчиво до целта от 2%. При всички обстоятелства Комитетът ще определи правилно паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2%.

Комитетът за парична политика (MPC) на Банката на Англия определя паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2% и по начин, който спомага за поддръжане на растежа и заетостта. На заседанието си, завършващо на 18 септември 2019 г., MPC гласува единодушно да поддържа основен лихвен процент на равнище от 0,75%. Комитетът гласува

единодушно запазването на запасите от корпоративни облигации на нефинансови инвестиции, финансирани чрез издаване на резерви на централната банка, на 10 милиарда паунда. Комитетът гласува единодушно запазването на запасите от държавни облигации в Обединеното кралство, финансирани чрез емитиране на резерви на централната банка, на 435 милиарда паунда. От предишната среща на Комитета търговската война между САЩ и Китай се засили и перспективите за глобален растеж отслабнаха. Паричната политика е разхлабена в много големи икономики. Промяната на очакванията относно потенциалния момент и характера на Брекзит продължи да генерира повишена колебливост в цените на активите във Великобритания, по-специално курсът на паунда се повиши с над 3,5%. Развитието, свързано с Брекзит, прави икономическите данни на Обединеното кралство по-нестабилни, като БВП намалява с 0,2% през Q2 2019 и сега се очаква да нарасне с 0,2% през Q3. Комитетът преценява, че основният растеж се е забавил, но остава леко положителен и че изглежда, че степента на свръх предлагане се е отворила в рамките на компаниите. Несигурността относно Брекзит продължава да тежи върху инвестициите в бизнеса, въпреки че растежът на потреблението остава устойчив, подкрепен от продължаващия растеж на реалните доходи на домакинствата. По-слабият глобален растеж тежи върху износа. Правителството обяви значително увеличение на разходите на ведомствата за периода 2020-21 г., което може да повиши БВП с около 0.4% през прогнозния период на МРС, при равни други условия. Инфлацията спадна до 1,7% през август, от 2,1% през юли и се очаква да остане малко под целта от 2% в близък план. Изглежда пазарът на труда остава тесен, като нивото на безработица е малко под 4% от началото на тази година. Годишният ръст на заплатите се засили допълнително до най-високия темп от над десетилетие. Ръстът на разходите за единична заплата също се е повишил до ниво над това, което съответства на постигането на целта за инфлация в средносрочен план. Пазарът на труда не се задълбочава допълнително, като официалните данни и данните от проучванията на растежа на заетостта показват леко отслабване. През по-голямата част от периода след референдума за ЕС степента на слабост в икономиката на Обединеното кралство намалява и глобалният растеж е сравнително силен. Напоследък обаче, присъщата несигурност на Брекзит и по-бавният глобален растеж доведоха до повторното възникване на излишно предлагане. Повишената несигурност относно естеството на изтеглянето от ЕС означава, че през следващите години икономиката може да следва широк спектър от пътища. Подходящият отговор на паричната политика ще зависи от баланса на ефектите на Брекзит върху търсенето, предлагането и обменния курс на паунда. Възможно е политическите събития да доведат до допълнителен период на вътрешно присъща несигурност относно естеството и прехода към евентуалните бъдещи търговски отношения на Обединеното кралство с Европейския съюз. Колкото по-дълго продължават да съществуват тези несигурности, особено в условията на по-слаб глобален растеж, толкова по-вероятно е растежът на търсенето да остане под потенциала, увеличавайки излишното предлагане. В такава случайност инфлационният натиск, създаден в страната, ще бъде намален. В случай на Брекзит без сделка, валутният курс вероятно ще спадне, инфлацията ще се повиши и растежът на БВП ще се забави. Решенията на Комитета за лихвените проценти ще трябва да балансират възходящия натиск върху инфлацията от вероятния спад на паунда и всяко намаляване на капацитета на предлагане, с натиска надолу от всяко намаляване на търсенето. В този случай реакцията на паричната политика не би била автоматична и би могла да бъде в двете посоки. В случай на по-голяма яснота, че икономиката е на път към гладък Брекзит и при предположение за известно възстановяване на глобалния растеж, вероятно в средносрочен план ще се увеличи значителен марж на излишното търсене. Ако това се случи, Комитетът преценява, че повишаването на лихвите постепенно и в ограничена степен би било подходящо, за да се върне инфлацията устойчиво до целта от 2%. При всички обстоятелства Комитетът ще определи правилно паричната политика за постигане на целта за инфлация от 2%. На това заседание Комитетът преценява, че съществуващата позиция на паричната политика е подходяща.

Федерален резерв

Федералният резерв издаде изявление на Федералния Комитет на открития пазар на 18 септември 2019 г. Въпреки че разходите на домакинствата се увеличават със силни темпове, инвестициите в бизнес и износет отслабват. На 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. Пазарните мерки за компенсиране на инфлацията остават ниски; мерките, основани на проучването, на дългосрочните инфлационни очаквания са малко променени. В съответствие със законния си мандат Федералния Комитет на открития пазар се стреми да насърчи максимална заетост и стабилност на цените. В светлината на последиците от глобалното развитие за икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Федералния Комитет на открития пазар реши да намали целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове до 1,75% до 2%. Тъй като Фе-

Федералният Комитет на открития пазар обмисля бъдещите насоки на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове, той ще продължи да следи последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи и ще действа, както е уместно, за да поддържа разширяването, със силен пазар на труда и инфлация близо до неговата симетрична цел от 2%. Икономически прогнози от заседанието на Федералния комитет за открит пазар от 17-18 септември. Федералният резерв на 18 септември 2019 г. даде знак за намаляване на лихвите през тази година, но сигнализира че няма да има такова през 2020 г. след двудневното си заседание за определяне на паричната политика. Така наречената точкова таблица, в която отделните служители на Федералния резерв показват прогнозите си за лихвените проценти, показва, че Федералният резерв не вижда по-нататъшно намаляване на лихвите през 2019 и 2020 година.

Федералният резерв издаде изявление на Федералния Комитет на открития пазар на 18 септември 2019 г. Информацията, получена след срещата на Федералния Комитет на открития пазар (FOMC) през юли, показва, че пазарът на труда остава силен и че икономическата активност нараства с умерени темпове. Средно печалбите през последните месеци са стабилни, а равнището на безработица остава ниско. Въпреки че разходите на домакинствата се увеличават със силни темпове, инвестициите в бизнес и износът отслабват. На 12-месечна база общата инфлация и инфлация за стоки, различни от храни и енергия, са под 2%. Пазарните мерки за компенсиране на инфлацията остават ниски; мерките, основани на проучването, на дългосрочните инфлационни очаквания са малко променени. В съответствие със законния си мандат Федералния Комитет на открития пазар се стреми да насърчи максимална заетост и стабилност на цените. В светлината на последиците от глобалното развитие за икономическите перспективи, както и приглушения натиск на инфлацията, Федералния Комитет на открития пазар реши да намали целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове до 1,75% до 2%. Това действие подкрепя мнението на Федералния Комитет на открития пазар, че устойчивото разширяване на икономическата активност, силните условия на пазара на труда и инфлацията в близост до симетричната 2% цел на Федералния Комитет на открития пазар са най-вероятните резултати, но несигурността относно тази перспектива остава. Тъй като Федералният Комитет на открития пазар обмисля бъдещите насоки на целевия диапазон за лихвения процент по федералните фондове, той ще продължи да следи последиците от постъпващата информация за икономическите перспективи и ще действа, както е уместно, за да поддържа разширяването, със силен пазар на труда и инфлация близо до неговата симетрична цел от 2%. При определяне на срока и размера на бъдещите корекции на целевия диапазон за федералния лихвен процент, Федералният Комитет на открития пазар ще оцени реализираните и очакваните икономически условия по отношение на максималната си цел за заетост и симетричната цел на инфлацията от 2%. Тази оценка ще вземе предвид широк спектър от информация, включително мерки за състоянието на пазара на труда, показатели за инфлационен натиск и инфлационни очаквания и показания за финансовите и международните развития. Икономически прогнози от заседанието на Федералния комитет за открит пазар от 17-18 септември. Федералният резерв на 18 септември 2019 г. даде знак за намаляване на лихвите през тази година, но сигнализира че няма да има такова през 2020 г. след двудневното си заседание за определяне на паричната политика. Така наречената точкова таблица, в която отделните служители на Федералния резерв показват прогнозите си за лихвените проценти, показва, че Федералният резерв не вижда по-нататъшно намаляване на лихвите през 2019 и 2020 година.

Други икономически прогнози:

- Средната прогноза за растежа на БВП за 2019 г. беше променена на 2,2% от 2,1% през юнската прогноза и няма ревизии през 2020 и 2021 година.
- Средната прогноза за безработицата през 2019 г. е по-висока с 0,1% през юнската прогноза. Няма ревизии през 2020 и 2021 г.
- Длъжностните лица виждат равнището на безработица най-съвместимо с пълната заетост в дългосрочен план на 4,2%, същото като през юни.
- Служителите на Федералния резерв не промениха оценките за предпочитания от тях индекс на инфлация. Индексът на потребителската инфлация се очаква да нарасне само с 1,5% през 2019 г. До 2020 г. се предвижда потребителската инфлация и основната инфлация да се повишат с 1,9%, стойност под целта от 2%.

Японска централна банка

На срещата за паричната политика, проведена на 19 септември 2019 г., Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус $-0,1\%$ към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0% . Що се отнася до сумата на закупените японски държавни облигации, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с явно гласуване да определи следните насоки. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Що се отнася до краткосрочните търговски ценни книги и корпоративните облигации, Банката на Япония ще запази непогасените им суми съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2% , стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваната индекс на потребителски цени (всички артикули без прясна храна) надвишава 2% и остава стабилно над целта. Що се отнася до лихвените проценти, Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни облекчаващи мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на ценовата стабилност ще се изгуби.

Изявление на Банката на Япония относно паричната политика 19 септември 2019 г. На срещата за паричната политика, проведена на 19 септември 2019 г., Банката на Япония реши с мнозинство от 7-2 гласа да определи следните насоки за пазарните операции за периода на взаимодействие. Краткосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще прилага отрицателен лихвен процент в размер на минус $-0,1\%$ към балансовите лихвени проценти по текущи сметки, държани от финансовите институции в Банката на Япония. Дългосрочен лихвен процент: Банката на Япония ще закупи японски държавни облигации (JGBs), така че 10-годишната доходност на тези облигации ще остане около нула 0% . При това доходността може да се движи нагоре и надолу до известна степен в зависимост от развитието на икономическата активност и цените. Що се отнася до сумата на закупените японски държавни облигации, Банката на Япония ще извършва покупки по гъвкав начин, така че непогасената им сума ще се увеличи с годишен темп от около 80 трилиона йени. Насоки за покупка на активи: По отношение на покупките на активи, различни от покупките на японски държавни облигации, Банката на Япония реши с явно гласуване да определи следните насоки. Банката на Япония ще закупи борсово търгувани фондове (ETFs) и японски инвестиционни тръстове за недвижими имоти (J-REITs), така че непогасените им суми да се увеличават съответно с годишни темпове от около 6 трилиона йени и около 90 милиарда йени. С цел да се намали рисковата премия от цените на активите по подходящ начин, Банката на Япония може да увеличи или намали размера на покупките в зависимост от пазарните условия. Що се отнася до краткосрочните търговски ценни книги и корпоративните облигации, Банката на Япония ще запази непогасените им суми съответно около 2,2 трилиона йени и около 3,2 трилиона йени. Икономиката на Япония е с умерено нарастваща тенденция, с добър цикъл от приходите до оперативните разходи, въпреки че износът, производството и бизнес настроеността са повлияни от забавянето в задграничните икономики. Отвъдморските икономики като цяло нарастват умерено, въпреки че продължават да се наблюдават забавяния. В тази ситуация износът показва известна слабост. От друга страна, като корпоративните печалби като цяло остават на високи нива, инвестициите в постоянен бизнес продължават да нарастват. Частното потребление се увеличава умерено, макар и с колебания, на фона на стабилното подобряване на ситуацията със заетостта и доходите. Инвестициите в жилища и публичните инвестиции са повече или по-малко непроменени. Въпреки че износът показва известна слабост, индустриалното производство също е било повече или по-малко непроменено, което отразява увеличаването на вътрешното търсене, а условията на пазара на труда остават тесни. Междувременно финансовите условия са силно благоп-

риятни. От гледна точка на цените, годишната норма на промяна в индекса на потребителските цени (CPI, всички артикули без прясна храна) е около 0,5%. Инфлационните очаквания са повече или по-малко непроменени. По отношение на перспективите икономиката на Япония вероятно ще продължи с умерено нарастваща тенденция, въпреки че засега е засегната от забавянето на задграничните икономики. Очаква се вътрешното търсене да последва възходящ тренд, като добрия цикъл от доходите до разходите се поддържа както в корпоративния, така и в домакинския сектор, главно на фона на силно приспособимите финансови условия и основите на държавните разходи, въпреки че са засегнати от фактори като планираното увеличение на данъка върху потреблението. Въпреки че засега се предвижда износът да покаже известна слабост, се очаква те да са с умерено нарастваща тенденция поради растежа отвъдморските икономики, които да нарастват умерено като цяло. Годишният темп на изменение на инфлацията вероятно ще нараства постепенно до 2%, главно въз основа на разликата в производството, оставяйки положителни и средносрочните и дългосрочните инфлационни очаквания да нарастват. Рисковете за перспективите включват следното: макроикономическите политики на САЩ и тяхното въздействие върху глобалните финансови пазари; последиците от протекционистките ходове и техните ефекти; развитието в развиващите се страни и икономиките, изнасящи стоки, като Китай, включително въздействието на двата гореспоменати фактора; развитието на глобалните корекции на стоки, свързани с информационните технологии; преговори за излизането на Обединеното кралство от Европейския съюз (ЕС) и техните последици; и геополитическите рискове. Изглежда, че рисковете, свързани с отвъдморските икономики, се увеличават и също така е необходимо да се обърне голямо внимание на тяхното въздействие върху настроеността на фирмите и домакинствата в Япония. Банката на Япония ще продължи с „Количествено и качествено парично улеснение (QQE) с контрол на кривата на доходност“, като се стреми да постигне ценовата стабилност от 2%, стига да е необходимо за поддържането на тази цел по стабилен начин. Тя ще продължи да разширява паричната база, докато годишният темп на нарастване на наблюдаваната индекс на потребителски цени (всички артикули без прясна храна) надвишава 2% и остава стабилно над целта. Що се отнася до лихвените проценти, Банката на Япония възнамерява да поддържа настоящите изключително ниски нива на краткосрочни и дългосрочни лихвени проценти за продължителен период от време, поне до пролетта на 2020 г., като взема предвид несигурността по отношение на икономическата активност и цените, включително развитието на отвъдморските икономики и ефектите от планираното увеличение на данъка върху потреблението. Той ще проучи рисковете, считани за най-важни за провеждането на паричната политика, и ще направи необходимите корекции на политиката, като отчита развитието на икономическата активност и цените, както и финансовите условия, с оглед поддържане на инерцията за постигане на целта за ценова стабилност. По-специално, в ситуация, в която рисковете за икономическата активност и цените, главно по отношение на развитието в отвъдморските икономики, са значителни, Банката на Япония няма да се колебае да предприеме допълнителни облекчаващи мерки, ако има по-голяма вероятност инерцията за постигане на ценовата стабилност ще се изгуби. Като се има предвид, че в последно време забавянето в задграничните икономики продължава да се наблюдава и изглежда, че рисковете им за забавяне се увеличават, Банката на Япония преценява, че е необходимо да се обърне по-голямо внимание на възможността импулсът за постигане на ценовата стабилност да бъде загубен, като взема предвид тази ситуация, Банката на Япония ще преразгледа икономическото и ценовото развитие на следващия Съвет за парична политика, когато актуализира перспективите за икономическа активност и цени.

Китайска централна банка

Китайската централна банка (РВОС) реши да намали задължителното съотношение на резервите за финансовите институции с 0,5% на 16 септември 2019 г. (без финансови компании, компании за финансов лизинг и фирми за автофинансиране). Освен това, в усилията си да увеличат подкрепата за микро и малки предприятия и частни предприятия, провинциалните търговски банки, работещи единствено в рамките на аграрните административни региони, ще получат допълнително целево намаление от 1% в задължителния резервен коефициент. Ще бъдат освободени дългосрочни средства на стойност около 900 милиарда юана. По-конкретно, около 800 милиарда юана ще бъдат освободени от общото намаление на задължителния резерв и около 100 милиарда юана от целевото намаляване.

С цел по-нататъшно подпомагане на развитието на реалната икономика и по-ниски разходи за финансиране, Китайската централна банка (РВОС) реши да намали задължителното съотношение на резервите за финансовите институции с 0,5% на 16 септември 2019 г. (без финансови компании, компании за финансов лизинг и фирми за автофинансиране). Освен

това, в усилията си да увеличат подкрепата за микро и малки предприятия и частни предприятия, провинциалните търговски банки, работещи единствено в рамките на аграрните административни региони, ще получат допълнително целево намаление от 1% в задължителния резервен коефициент. Намалението ще бъде осъществено на 15 октомври и 15 ноември с намаление от 0,5% всеки път. Ще бъдат освободени дългосрочни средства на стойност около 900 милиарда юана. По-конкретно, около 800 милиарда юана ще бъдат освободени от общото намаление на задължителния резерв и около 100 милиарда юана от целевото намаляване. Китайската централна банка ще продължи да прилага стабилната парична политика, съсредоточи се върху целенасоченото приспособяване, вместо върху масовото предлагане на ликвидност, ще постигне баланс както вътрешно, така и външно, ще засили антицикличните корекции, ще поддържа ликвидността разумно адекватна, ще поддържа растежа на широките пари (M2) и съвкупното финансиране на реалната икономика (AFRE), в основата си съответстващи на растежа на номиналния БВП, така че да се създаде благоприятна парична и финансова среда за висококачествено икономическо развитие и структурни реформи от страната на предлагането.

Турска централна банка

12 септември 2019 г. Решение на Комитета по паричната политика. Комитетът за парична политика (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмичен репо аукцион) от 19,75% на 16,50%. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. В допълнение към стабилния курс на турската лира, подобряването на инфлационните очаквания и меките условия на вътрешното търсене подкрепиха дезинфлацията в основните показатели. През август потребителската инфлация показва значителен спад с приноса на основни групи стоки, енергия и храни. Условията за вътрешно търсене и нивото на парична рестрикция продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. В светлината на това развитие последните промени в прогнозите предполагат, че инфлацията вероятно ще се осъществи малко под прогнозите на юлския доклад за инфлацията до края на годината. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлация, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 325 базисни пункта. На този етап сегашната позиция на паричната политика в голяма степен се счита за съвместима с планирания път на дезинфлация..

Решение на Комитета за парична политика на Централната банка на Турция 12 септември 2019 г. Комитетът за парична политика (Комитетът) реши да намали основния лихвен процент (лихвен процент по едноседмичен репо аукцион) от 19,75% на 16,50%. Наскоро публикуваните данни показват, че умереното възстановяване на икономическата активност продължава. През първата половина на годината приносът на нетния износ към икономическия растеж продължи, докато търсенето на инвестиции остана слабо и приносът на частното потребление постепенно се увеличава. Износът на стоки и услуги продължава да показва възходяща тенденция, въпреки отслабването на глобалните икономически перспективи, което показва подобрена конкурентоспособност. По-специално, силните приходи от туризъм подпомагат икономическата активност чрез преки и косвени канали. Водещите индикатори сочат частично подобряване на секторното разпространение на икономическата активност. В бъдеще нетният износ се очаква да допринесе за икономическия растеж и постепенното възстановяване вероятно ще продължи с помощта на тенденцията на дезинфлация и подобряването на финансовите условия. Съставът на растежа оказва положително влияние върху външния баланс. Очаква се салдото по текущата сметка да поддържа своята подобряваща се тенденция. Напоследък централните банки с напреднала икономика започнаха да приемат по-експанзионни политики, тъй като световната икономическа активност отслабва и рисковете от инфлацията намаляват. Докато тези развития подкрепят търсенето на активи на развиващите се пазари и апетита към риск, нарастващият протекционизъм и несигурност по отношение на глобалните икономически политики се следят отблизо по отношение на тяхното въздействие както върху потоците на капитал, така и върху международната търговия. Прогнозата за инфлацията продължи да се подобрява. В допълнение към стабилния курс на турската лира, подобряването на инфлационните очаквания и меките условия на вътрешното търсене подкрепиха дезинфлацията в основните показатели. През август потребителската инфлация показва значителен спад с приноса на основни групи стоки, енергия и храни. Условията за вътрешно търсене и нивото на парична рестрикция продължават да подкрепят дезинфлацията. Основните индикатори за тенденцията, факторите на предлагане и цените на вноса водят до подобряване на перспективите за инфлация. В светлината на това развитие последните промени в прогнозите предполагат, че инфлаци-

ята вероятно ще се осъществи малко под прогнозите на юлския доклад за инфлацията до края на годината. Съответно, като взе предвид всички фактори, влияещи върху перспективите за инфлация, Комитетът реши да намали основния лихвен процент с 325 базисни пункта. На този етап сегашната позиция на паричната политика в голяма степен се счита за съвместима с планирания път на дезинфлация. Комитетът оценява, че поддържането на устойчив процес на дезинфлация е ключът за постигане на по-нисък държавен риск, по-ниски дългосрочни лихвени проценти и по-силно икономическо възстановяване. Поддържането на процеса на дезинфлация в съответствие с целевия път изисква продължаване на предпазлива парична позиция. В това отношение степента на паричната рестрикция ще бъде определена, като се вземат предвид показателите за основната тенденция на инфлация, за да се гарантира продължаването на процеса на дезинфлация. Централната банка ще продължи да използва всички налични инструменти в изпълнение на целите за ценова стабилност и финансова стабилност. Трябва да се подчертае, че всякакви нови данни или информация могат да накарат Комитета да преразгледа своята позиция..

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ НА СТОКИ

Петрол

Цените на петрола са на път да отбележат ръст от над 7%, най-високият скок от месеци. Поскъпването на 20.09.2019г. стана факт, след като водената от Саудитска Арабия международна коалиция започна военна операция северно от пристанищния град Ходейда в Йемен. Междувременно САЩ продължават работата си със страните от близкия изток и Европа в опит да създадат коалиция срещу Иран след атаката с дроневи срещу саудитски петролни обекти на 14.09.2019г. Цената на сорта Brent нараства с 0,29 долара за барел или с 0,45% до 64,74 долара за барел в петък 20 септември. Така увеличението е с 7.48%. От своя страна цената на суровия петрол поскъпва с 0,45 долара за барел или с 0,77% до 58,67 долара за барел, като увеличението е с 6.99%. Производството в Саудитска Арабия намаля почти наполовина след нападението на 14.09.2019г. срещу ключова за страната централа за преработка на суров петрол. Властите в Рияд обещаха, че производството ще бъде възстановено до края на месеца, а до края на ноември капацитетът в кралството отново ще се върне на нивото си от 12 млн. барела дневно. САЩ и Саудитска Арабия обвиняват Иран за нападението с безпилотни самолети.

Цените на петрола са на път да отбележат ръст от над 7%, най-високият скок от месеци, след като той продължава да поскъпва в рамките на азиатската търговия. Поскъпването на 20.09.2019г. стана факт, след като водената от Саудитска Арабия международна коалиция започна военна операция северно от пристанищния град Ходейда в Йемен. Междувременно САЩ продължават работата си със страните от близкия изток и Европа в опит да създадат коалиция срещу Иран след атаката с дроневи срещу саудитски петролни обекти на 14.09.2019 г. Цената на сорта Brent нараства с 0,29 долара за барел или с 0,45% до 64,74 долара за барел в петък 20 септември, като увеличението е с 7.48%. От своя страна цената на суровия петрол поскъпва с 0,45 долара за барел или с 0,77% до 58,67 долара за барел, като увеличението е с 6.99%. Производството в Саудитска Арабия намаля почти наполовина след нападението на 14.09.2019г. срещу ключова за страната централа за преработка на суров петрол. Властите в Рияд обещаха, че производството ще бъде възстановено до края на месеца, а до края на ноември капацитетът в кралството отново ще се върне на нивото си от 12 млн. барела дневно. САЩ и Саудитска Арабия обвиняват Иран за нападението с безпилотни самолети. За поскъпването на петрола допринесе и тропическата буря Имелда, която принуди водеща рафинерия в САЩ да намали производството, а друг ключов тръбопровод, както и терминали и корабни канали в Тексас, трябваше да прекратят преноса на суровина.

Селскостопански стоки

След августовските спадове FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари се върнаха към обичайните нива. В САЩ хлебната пшеница отново възбуди интереса на инвестиционни фондове, те се върнаха към контракта и цената се вдигна с 17.00 долара до 215.00 долара/тон. Франция също отиде нагоре, но много по-незначително – плюс 3.00 евро до 168.00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна надолу до 184.00 долара/тон със съответно минус -3.00 долара и минус -5.00 долара. При царевицата движението отвъд океана е почти незабележимо с плюс 1.00 долар до 160.00 долара/тон, във Франция царевицата добави 2.00 евро до 166.00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември отново понижи цената с минус -5.00 долара до 156.00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките остават спокойни и леко надолу. Хлебна пшеница от място се предлага от 310.00 до 350.00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 290.00 лева/тон, търсенето е на 250.00 лева/тон.

Обзор на Софийска стокова борса АД 10-13.09.2019 г. Колебанията в мненията за реколтата се уталожиха още в началото на месец септември – този сезон се оказа добър и в количествено и в качествено отношение и след августовските спадове FOB цените на зърнените контракти по световните борсови пазари се върнаха към обичайните нива. В САЩ хлебната пшеница отново възбуди интереса на инвестиционни фондове, те се върнаха към контракта и цената се вдигна с 17.00 долара до 215.00 долара/тон. Франция също отиде нагоре, но много по-незначително – плюс 3.00 евро до 168.00 евро/тон, а в Украйна и Русия единодушна промяна надолу до 184.00 долара/тон със съответно минус -3.00 долара и минус -5.00 долара. При царевицата движението отвъд океана е почти незабележимо с плюс 1.00 долар до 160.00 долара/тон, във Франция царевицата добави 2.00 евро до 166.00 евро/тон, а Украйна за доставка ноември отново понижи цената с минус -5.00 долара до 156.00 долара/тон. При ечемика Украйна котира с единица надолу на 176.00 долара/тон, а Франция търгува пивоварен ечемик на 157.00 евро/тон. Рапичката в Европейския съюз /Euronext/ помръдна нагоре с 2.00 евро до 383.00 евро/тон. Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам поевтиня с нови 10.00 долара до 745.00 долара/тон. Рафинираната захар продължава да се колебае в движението и тази седмица компенсира като се придвижи нагоре с 12.60 долара до 317.00 долара/тон на борсата в Лондон, като доставният месец е август. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД котировките остават спокойни и леко надолу. Хлебна пшеница от място се предлага от 310.00 до 350.00 лева/тон. Фуражната пшеница се предлага на 290.00 лева/тон, търсенето е на 250.00 лева/тон. При царевицата също има заявки за покупки на 260.00-280.00 лева/т и предлагане на 290.00 лева/тон, а фуражен ечемик се продава на 270.00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари – юли 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3564,7 млн. евро (6% от БВП) при излишък от 1643 млн. евро (3% от БВП) за януари – юли 2018 г.

Текущата и капиталова сметка е положителна и възлиза на 1110,7 млн. евро при излишък от 1059,8 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 3564,7 млн. евро (6% от БВП) при излишък от 1643 млн. евро (3% от БВП) за януари – юли 2018 г. За юли 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 955,9 млн. евро при излишък от 1002 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 2975,6 млн. евро (5% от БВП) при излишък от 1390,5 млн. евро (2,5% от БВП) за януари – юли 2018 г. Търговското салдо за юли 2019 г. е отрицателно в размер на 8,9 млн. евро при дефицит от 84,5 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 520,1 млн. евро (0,9% от БВП) при дефицит от 1177,3 млн. евро (2,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Износът на стоки е 2714,9 млн. евро за юли 2019 г., като нараства със 162,3 млн. евро (6,4%) в сравнение с този за юли 2018 г. (2552,6 млн. евро). За януари – юли 2019 г. износът е 16 564,2 млн. евро (28% от БВП), като нараства с 840,5 млн. евро (5,3%) в сравнение с този за същия период на 2018 г. (15 723,6 млн. евро, 28,5% от БВП). Износът за януари – юли 2018 г. нараства на годишна база с 2,8%. Вносът на стоки за юли 2019 г. е 2723,8 млн. евро, като нараства с 86,7 млн. евро (3,3%) спрямо юли 2018 г. (2637,1 млн. евро). За януари – юли 2019 г. вносът е 17 084,3 млн. евро (28,9% от БВП), като се увеличава със 183,3 млн. евро (1,1%) спрямо същия период на 2018 г. (16 901 млн. евро, 30,6% от БВП). Вносът за януари – юли 2018 г. нараства на годишна база със 8,6%. Салдото по услугите е положително в размер на 739,1 млн. евро при положително салдо от 774,8 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е положително в размер на 2093,6 млн. евро (3,5% от БВП) при положително салдо от 1749,8 млн. евро (3,2% от БВП) за януари – юли 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 70,7 млн. евро при отрицателно салдо от 48,6 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 2,6 млн. евро при отрицателно салдо от 481,5 млн. евро (0,9% от БВП) за януари – юли 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 155 млн. евро при положително салдо от 360,3 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е положително в размер на 1404,7 млн. евро (2,4% от БВП) при положително салдо от 1299,5 млн. евро (2,4% от БВП) за същия период на 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 154,8 млн. евро при положителна стойност от 57,8 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. капиталовата сметка е положителна – 589,1 млн. евро (1% от БВП), при положителна стойност от 252,5 млн. евро (0,5% от БВП) за януари – юли 2018 г. Финансовата сметка за юли 2019 г. е положителна в размер на 667 млн. евро при положителна стойност от 655 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. финансовата сметка е положителна – 1744,7 млн. евро (2,9% от БВП), при положителна стойност от 1969,5 млн. евро (3,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 38,8 млн. евро при отрицателно салдо от 88,4 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е отрицателно в размер на 301,7 млн. евро (0,5% от БВП) при отрицателно салдо от 38,9 млн. евро (0,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – активи се увеличават с 43,4 млн. евро при увеличение с 47,6 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те нарастват със 171 млн. евро (0,3% от БВП) при увеличение с 418,2 млн. евро (0,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – пасиви нарастват с 4,5 млн. евро при увеличение със 136 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те нарастват с 472,7 млн. евро (0,8% от БВП) при увеличение с 457,1 млн. евро (0,8% от БВП) за януари – юли 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е отрицателно в размер на 93,2 млн. евро при отрицателна стойност от 60,8 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е положително в размер на 524,1 млн. евро (0,9% от БВП) при положително салдо от 567,5 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за юли 2019 г. намаляват с 27 млн. евро при увеличение с 36,2 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те нарастват с 535 млн. евро (0,9% от БВП) при увеличение с 529 млн. евро (1% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за юли 2019 г. нарастват с 66,2 млн. евро при увеличение с 97 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. портфейлните инвестиции – пасиви нарастват с 10,9 млн. евро (0,02% от БВП) при намаление с 38,5 млн. евро (0,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 460,4 млн. евро при положително салдо от 532 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. салдото е положително в размер на 1424,2 млн. евро (2,4% от БВП) при положително салдо от 1224,1 млн. евро (2,2% от БВП) за януари – юли 2018 г. Други инвестиции – активи нарастват с 610,3 млн. евро при увеличение с 647,1 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те се повишават с 1457 млн. евро (2,5% от БВП) при увеличение с

1555,5 млн. евро (2,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Други инвестиции – пасиви за юли 2019 г. нарастват със 149,9 млн. евро при увеличение със 115,2 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те нарастват с 32,7 млн. евро (0,1% от БВП) при увеличение с 331,4 млн. евро (0,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 255,1 млн. евро през отчетния месец при увеличение с 287,7 млн. евро за юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. те нарастват със 154,8 млн. евро (0,3% от БВП) при увеличение със 144,1 млн. евро (0,3% от БВП) за същия период на 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 443,7 млн. евро при отрицателна стойност от 404,8 млн. евро за юли 2018 г. По предварителни данни за януари – юли 2019 г. статията е отрицателна в размер на 1820,1 млн. евро (3,1% от БВП) при положителна стойност от 326,6 млн. евро (0,6% от БВП) за същия период на 2018 г.

България: Платежен баланс	Юли 2018	Юли 2019	Промяна млн. евро	Януари - Юли 2018	Януари- Юли 2019	Промяна млн. евро
Текуща и капиталова сметка	1059.8	1110.7	50.9	1643.0	3564.7	1921.8
Текуща сметка	1002.0	955.9	-46.1	1390.5	2975.6	1585.1
Търговски баланс	-84.5	-8.9	75.6	-1177.3	-520.1	657.2
Услуги, нето	774.8	739.1	-35.7	1749.8	2093.6	343.8
Първичен доход, нето	-48.6	70.7	119.3	-481.5	-2.6	479.0
Вторичен доход, нето	360.3	155.0	-205.3	1299.5	1404.7	105.2
Капиталова сметка	57.8	154.8	96.9	252.5	589.1	336.6
Капиталови трансфери, нето	21.8	104.0	82.2	170.6	389.5	218.9
Финансова сметка	655.0	667.0	12.0	1969.5	1744.7	-224.9
Източник: БНБ						

Преки чуждестранни инвестиции

През януари - юли 2019 нетният поток на преките инвестиции в страната, отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 532.7 млн. евро или 0,9% от БВП, като е по-голям с 363,2 млн. евро от този за януари – юли 2018 г. (положителен в размер на 169,5 млн. евро или 0,3% от БВП).

По предварителни данни на БНБ нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – юли 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е положителен в размер на 532,7 млн. евро (0,9% от БВП), като е по-голям с 363,2 млн. евро от този за януари – юли 2018 г. (положителен в размер на 169,5 млн. евро, 0,3% от БВП). През юли 2019 г. потокът е положителен и възлиза на 8 млн. евро, при положителен поток от 114,9 млн. евро за юли 2018 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 333,6 млн. евро за януари – юли 2019 г. Той е по-нисък с 324,2 млн. евро от този за януари – юли 2018 г., който е отрицателен в размер на 9,4 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 3,6 млн. евро, при положителен нетен поток от 12,9 млн. евро за януари – юли 2018 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (1,1 млн. евро), Холандия (0,6 млн. евро) и Латвия (0,6 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е отрицателна и възлиза на 72,1 млн. евро, при положителна стойност от 26,5 млн. евро за януари – юли 2018 г. За януари – юли 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 938,4 млн. евро, при 152,4 млн. евро за януари – юли 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – юли 2019 г. са от Холандия (221 млн. евро), Германия (188,6 млн. евро) и Великобритания (103,8 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – юли 2019 г. възлиза на 231 млн. евро (0,4% от БВП), при 130,6 млн. евро (0,2% от БВП) за януари – юли 2018 г. През юли 2019 г. той е положителен и възлиза на 46,8 млн. евро, при 26,5 млн. евро за юли 2018 г. Съгласно предварителните данни, размерът на преките инвестиции в страната към първото тримесечие на 2019 г. е 43 277,8 млн. евро, при 43 035,6 млн. евро в края на 2018 г. Подстатия Дялов капитал и реинвестиране на печалба е в размер на 33 819,5 млн. евро, като намалява с 49,2 млн. евро спрямо декември 2018 г. (33 868,7 млн. евро). Подстатия Дългови инструменти е в размер на 9458,3 млн. евро и нараства с 291,3 млн. евро спрямо декември 2018 г. (9166,9 млн. евро).

Международни резерви

През август 2019 г. международните резерви на БНБ са в размер на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро), намаляват с 2,9% на месечна база, като нарастват с 5,3% на годишна база

По данни на БНБ в края на август 2019 г. международните резерви възлизат на 48,4 млрд. лева (24,7 млрд. евро) и намаляват с 2,9% на месечна база. На годишна база международните резерви на БНБ отчитат ръст от 5,3%. Паричните средства и предоставените депозити в чужда валута са в размер на 17,7 млрд. лева и намаляват с 13% на месечна база и с 1,6% на годишна база. Вложенията в монетарно злато са в размер на 3,5 млрд. лева и нарастват със 7,4% на месечна база и с 29,0% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 27,1 млрд. лева и нарастват с 2,1% на месечна база и със 7,7% на годишна база. Парите в обращение са в размер на 18,2 млрд. лева и нарастват с 2,1% на месечна база и с 15,4% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12 млрд. лева и намаляват с 3,4% на месечна база и с 8,9% на годишна база. Задълженията към бюджета са в размер на 9,6 млрд. лева и намаляват с 18,8% на месечна база и 1,3% на годишна база в резултат на покриването на част от сумата за американските бойни самолети от фискалния резерв на страната. Задълженията към други депозанти са в размер на 2,3 млрд. лева и са нивото от предходния месец на месечна база, но нарастват с 15,3% на годишна база. Депозитът на управление „Банково“ е в размер на 6,3 млрд. лева и нараства с 4,5% на месечна база и с 13,6% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на международните резерви към краткосрочния външен дълг се подобрява и в края на юни 2019 г. е към края на август 2019 г. е 302% спрямо 295,6% в края на юни 2018 г., като се доближава постепенно към отчетения през декември 2018 г. коефициент на покритие от 306,9%.

Краткосрочен външен дълг (EUR млн.)	7 903	8 105	8 052	8 161	8 365	8168.7	8 206	8293.26	8427.23	8573.0	8397.70	8321.79
Чуждестранни резерви (EUR млн)	23 731	23 960	24 540	24 137	24 161	25 072	24 398	24 767	25 026	24 760	24 784	25 130
Коефициент на покритие ЧР/КВД(%)	300.3	295.6	304.8	295.8	288.8	306.9	297.3	298.6	297.5	288.8	295.1	302.0

Източник: БНБ, изчисления ОББ

РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт (БВП)

През второто тримесечие на 2019 г. БВП на България възлиза на 29 107 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 14 882 млн., като на човек от населението се падат 2 128 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3,5% на БВП през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0,8% спрямо първото тримесечие на 2019 година. Икономиката ще продължи да расте и през третото тримесечие, макар и по-умерени темпове. По-слабият растеж в страните от евро-зоната, негативните тенденции, както и продължаващите структурни проблеми в част от големите икономики в ЕС, заедно с неяснотата на хода на Brexit, както и задълбочаващата се криза в Турция ще започнат да дават все по-осезаемо отражение върху българската икономика. Сметчане на външните шокове в краткосрочен и средносрочен план може да има при рязко нарастване на новите инвестиции, повишаване на производителността, и евентуално активизиране на реализацията на проекти, финансирани по оперативните програми.

По предварителни данни производеният БВП на България през второто тримесечие на 2019 г. възлиза на 29 107 млн. лв. по текущи цени. На човек от населението се падат 4 162 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.7398 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 16 730 млн. долара и съответно на 2 392 долара на човек от населението. Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност през второто тримесечие на 2019 г. възлиза на 25 058 млн. лв. по текущи цени. През второто тримесечие на 2019 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката увеличава равнището си спрямо същото тримесечие на предходната година с 0,1 процентни пункта. Индустиалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1,5 процентни пункта до 28.2%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до ниво от 68,1% при 66,7% през съответния период на предходната година. За крайно потребление през второто тримесечие на 2019 г. се изразходват 74,6% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал) формират 20,0% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително. През второто тримесечие на 2019 г. БВП нараства спрямо предходното тримесечие с 0,8% според сезонно изгладените данни. Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 1,1%. По предварителни данни за второто тримесечие на 2019 г. крайното потребление намалява с 0,1%, а бруто образуването в основен капитал нараства с 0,7% спрямо предходното тримесечие. Износът на стоки и услуги намалява равнището си спрямо предходното тримесе-

чие според сезонно изгладените данни с 2,9%, а вносът на стоки и услуги - с 5,0%. БВП нараства с 3,5% през второто тримесечие на 2019 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни. През второто тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 3,4%. Ръстът на брутната добавена стойност се определя основно от регистрираното нарастване при: Операции с недвижими имоти – 6,7%, Финансови и застрахователни дейности – 6,2%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения – 3,3%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности – 2,7%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа – 2,2%. По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж имат колективното потребление на държавното управление - с ръст от 3,7%, индивидуалното потребление - с ръст от 2,8%, и бруто образуването в основен капитал - с ръст от 2,2%. Износът на стоки и услуги нараства с 3,7%, а вносът на стоки и услуги намалява с 2,0%.

България	Брутна добавена стойност											Корекции (Дължи минусе субсидии върху продуктите)	БВП	
	Селско, горско и рибно стопанство	Добивна промишленост; преработваща промишленост и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставки на водни канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	Строителство	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; отелство и ресторантьорство	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	Финансови и застрахователни дейности	Операции с недвижими имоти	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазва- не и социална работа	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домашеност като работодатели; недиференцирани дейности на домашеност по производството на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериторилни организации и служби	БДС			
Темп на ръст на БДС и БВП на годишна база по тримесечия (%)														
2018 Q1	0,4	2,0	3,0	2,7	6,7	3,4	7,2	2,2	1,5	0,6	3,1	5,0	3,5	
2018Q2	-0,9	1,8	2,3	2,4	6,2	5,6	7,1	3,8	3,6	1,4	3,0	5,0	3,4	
2018Q3	-1,9	1,7	2,4	2,7	5,2	5,1	8,3	3,7	2,4	-1,9	3,0	3,7	3,1	
2018Q4	-2,3	1,7	3,3	2,5	4,4	7,5	7,1	2,5	2,0	-1,9	2,9	4,6	3,2	
2019Q1	-0,2	1,8	0,8	2,5	4,1	3,0	6,5	2,9	1,6	0,8	3,0	8,2	3,5	
2019Q2	2,0	1,7	2,1	2,3	3,3	6,2	6,7	2,7	2,2	1,4	3,4	7,2	3,5	

Прогноза: Икономиката ще продължи да расте и през третото тримесечие, макар и по-умерени темпове. По-слабият растеж в страните от евро-зоната, негативните тенденции, както и продължаващите структурни проблеми в част от големите икономики в ЕС, заедно с неяснотата на хода на Brexit, както и задълбочаващата се криза в Турция ще започнат да дават все по-осезаемо отражение върху българската икономика. Сметчане на външните шокове в краткосрочен и средносрочен план може да има при рязко нарастване на новите инвестиции, повишаване на производителността, и евентуално активизиране на реализацията на проекти, финансирани по оперативните програми.

Бизнес климат

През август 2019 г. стопанската конюнктура в страната се оценява като неблагоприятна. Общият показател на бизнес климата намалява с 3,1 пункта спрямо нивото си от юли, като понижение на показателя е регистрирано във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се понижава с 0,8 пункта, което се дължи на изместване на оценките на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията от „по-добро“ към „задоволително“. Същевременно обаче прогнозите им както за бизнес състоянието, така и за производствената активност през следващите месеци са благоприятни. През последния месец се засилва негативното влияние на фактора „несигурна икономическа среда“, който измества на второ място затрудненията на предприятията, свързани с недостига на работна сила. По отношение на продажните цени в промишлеността очакванията на мениджърите са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Строителство. През август съставният показател „бизнес климат в строителството“ спада с 5.1 пункта в резултат на неблагоприятните оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Прогнозите им за строителната активност през следващите три месеца са също резервирани като анкетата регистрира и увеличение на броя на клиентите със закъснения в плащането. Недостигът на работна сила продължава да е най-сериозната пречка за развитието на бизнеса. На второ и трето място са конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава намаление на негативното им въздействие. Относно продажните цени в строителството мениджърите предвиждат те да останат без промяна през следващите три месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ намалява с 3,5 пункта, което се дължи на по-умерените оценки и очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Прогнозите им за обема на продажбите и поръчките към доставчиците през следващите три месеца са също по-резервирани. Основните фактори, затрудняващи дейността на предприятията, остават конкуренцията в бранша, недостатъчното търсене и несигурната икономическа среда. По отношение на продажните цени търговците предвиждат известно увеличение, макар преобладаващите очаквания да са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Услуги. През август съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ се понижава с 4.9 пункта в резултат на изместване на оценките и очакванията на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията от „по-добро“ към запазване на „същото“. Относно търсенето на услуги настоящата тенденция се оценява като подобрена, докато очакванията за следващите три месеца са по-умерени. Конкуренцията в бранша, несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила продължават да са основните пречки за развитието на бизнеса в сектора, като анкетата отчита засилване на негативното влияние на първия фактор. По-голяма част от мениджърите очакват продажните цени да останат без промяна през следващите три месеца.

България: Показатели за бизнес климат (%)	юли.18	авг.18	сеп.18	окт.18	ное.18	дек.18	яну.19	фев.19	мар.19	апр.19	май.19	юни.19	юли.19	авг.19	сеп.19
Общ показател на бизнес климата (%)	32.1	29.2	27.7	25.8	26.4	25.9	27.8	27.7	28	29.9	31.2	29.9	29.5	26.4	26.4
Бизнес климат в промишлеността (%)	29.6	27.7	27.6	25.2	27.0	24.3	28.4	26.1	25.7	27.7	27.5	26.4	24.7	23.9	21.8
Бизнес климат в строителството (%)	35.3	31.5	25.7	28.3	26.1	26.5	27.7	29.0	29.0	30.3	37.2	35.4	34.6	29.5	30.3
Бизнес климат в търговията на дребно (%)	44.0	40.0	40.1	37.6	38.6	41.8	40.1	39.7	42.3	42.7	44.8	44.7	44.9	41.4	23.1
Бизнес климат в сектора на услугите (%)	21.8	19.0	17.3	12.8	13.2	13.0	14.2	17.6	17.5	20.9	18.7	16.6	18.3	13.4	15.1
Източник: НСИ															

Промишлено производство

По предварителни данни през юли 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,8% в сравнение с юни 2019 година. През юли 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,9% спрямо съответния месец на 2018 година. Промишленото производство в България се очаква да бъде 2,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,7% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

По предварителни данни през юли 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,8% в сравнение с юни 2019 година. През юли 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство намалява с 0,9% спрямо съответния месец на 2018 година. През юли 2019 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 6,9%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 1,4%, а намаление - в преработващата промишленост - с 0,1%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 12,5%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 6,6%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без кожъм - с 5,4%. По-съществено увеличение е регистрирано при: производството на тютюневи изделия - с 39,8%, производството, некласифицирано другаде - с 11,9%, производството на превозни средства, без автомобили - с 11,2%, производството на лекарствени вещества и продукти - със 7,1%. На годишна база спад на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 2,4%, и в преработващата промишленост - с 1,1%, а ръст - в добивната промишленост - с 4,4%. По-значително намаление в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 19,2%, производството на облекло - с 8,4%, производството на текстил и изделия от текстил, без облекло - с 6,9%, производството на основни метали - с 5,1%. Най-голямо увеличение е отчетено при: производството, некласифицирано другаде - с 29,5%, производството на превозни средства, без автомобили - с 25,8%, печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 18,3%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 13,4%.

Прогноза: Промишленото производство в България се очаква да бъде 2,9% до края на 2019 г. В перспектива очакваме, че индустриалното производство в България да бъде 3,7% през 2020 г. и 3,3% през 2021 г.

Продажби на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през юли 2019 г. оборотът в раздел “Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети” по съпоставими цени нараства с 1,0% спрямо предходния месец. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

По предварителни сезонно изгладени данни през юли 2019 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 1,0% спрямо предходния месец. През юли 2019 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, нараства с 3,7% в сравнение със същия месец на предходната година. През юли 2019 г. се наблюдава увеличение на оборота спрямо предходния месец при търговията на дребно с нехранителни стоки - с 1,5%, търговията с автомобилни горива и смазочни материали - с 1,0%, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 0,9%.

Прогноза: Очаква се продажбите на дребно в България до края на 2019 г. да се свият до -0,9% на годишна база. В перспектива продажбите на дребно в България се очаква да достигнат ръст от 2,8% през 2020 г. и 4,5% през 2021 г.

Строителна продукция

По предварителни данни през юли 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,7% над равнището от предходния месец. През юли 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 4,3%. Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

По предварителни данни през юли 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 1,7% над равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват нарастване от 4,3% на строителната продукция през юли 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 година. През юли 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е над равнището от предходния месец, като продукцията от гражданското/инженерното строителство се увеличава с 2,6%, а от сградното строителство - с 1,0%. На годишна база нарастването на строителната продукция през юли 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където ръстът е с 8,3%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано намаление с 0,8%. Прогноза: Строителната продукция в България се очаква да нарасне с 3,7% на годишна база до края на 2019 г. В перспектива строителната продукция в България ще нараства с 4,2% през 2020 г. и 3% през 2021 г.

Инфлация

Хармонизираният индекс на потребителските цени за август 2019 г. спрямо юли 2019 г. е 100.2%, т.е. месечната инфлация е 0.2%. Инфлацията от началото на годината е 3.0%, а годишната инфлация за август 2019 г. спрямо август 2018 г. е 2.5%. Средногодишната инфлация за периода септември 2018 - август 2019 г. спрямо периода септември 2017 - август 2018 г. е 2.8%. Леко увеличение на инфлацията ще има през трето и четвърто тримесечие на 2019 г., а главните фактори на въздействие са по-високите фючърси на петрола със срок на доставка през септември и декември, шокове в предлагането в световен мащаб – например, кризата с петрола в Саудитка Арабия, очаквания за покачване на цените на горивата, транспортните услуги и потребителските стоки. От началото на годината инфлацията показва тенденция да върви леко нагоре, като отчита ръст от 2,8% през второто тримесечие от 2,5% през първото тримесечие на 2019 г. Нашата прогноза е инфлацията в България да достигне 2,5% през 2019 г., 2,3% през 2020 г. и 2,1 % през 2021 г.

Индексът на потребителските цени за август 2019 г. спрямо юли 2019 г. е 100.1%, т.е. месечната инфлация е 0.1%. Инфлацията от началото на годината е 2.1%, а годишната инфлация за август 2019 г. спрямо август 2018 г. е 2.9%. Средногодишната инфлация за периода септември 2018 - август 2019 г. спрямо периода септември 2017 - август 2018 г. е 3.2%. През август цените се забавиха при жилищата и комуналните услуги (3,8% срещу 4% през юли), отдих и култура (4% срещу 4,3%) и продължиха да падат в секторите транспорт (1,3% спрямо 0,8%) и комуникации (1,6% срещу 1,2%). В същото време цените се повишават при хранителните и безалкохолните напитки (5,2% срещу 4,8%); ресторанти и хотели (6,1% срещу 6%) и мебели и домакинско оборудване (0,7% срещу 0,3%). През август 2019 г. цените на лекарствените продукти са се увеличили с 0,7%, а цените на лекарските и на стоматологичните услуги остават на равнището от предходния месец. Хармонизираният индекс на потребителските цени за август 2019 г. спрямо юли 2019 г. е 100.2%, т.е. месечната инфлация е 0.2%. Инфлацията от началото на годината е 3.0%, а годишната инфлация за август 2019 г. спрямо август 2018 г. е 2.5%. Средногодишната инфлация за периода септември 2018 - август 2019 г. спрямо периода септември 2017 - август 2018 г. е 2.8%. За сравнение, през август 2018 г. инфлацията се ускори до 5-годишен връх. Данните се следят детайлно, тъй като именно ниската инфлация е едно от условията за сближаване (т. нар. критерии от надхвърля с повече от 1,5 процентни пункта средногодишната инфлация (НИСР) в трите страни от ЕС с най-ниска положителна инфлация Маастрихт) на страните членки на ЕС. По-конкретно България трябва да поддържа ниска инфлация, която не . България покриван това изискване. Умерената инфлация е свързана с икономическия растеж, какъвто страната ни постига.

България: Индекси на потребителските цени	Тегла 2018 г. (%)	Август 2019 г. Изменение на месечна база (%)	Август 2019 г. Изменение спрямо края на 2018 г. (%)	Август 2019 г. Изменение на годишна база (%)
Общ ИПЦ	100.00	100.1	102.1	102.9
Хранителни стоки	31.55	100.4	103.6	105.1
Нехранителни стоки	35.206	99.5	100	100.2
Обществено хранене	5.363	100.5	103.5	105.6
Услуги	27.881	100.3	102.6	103.4
Източник: НСИ				

ПАЗАР НА ТРУДА

Безработица

През август 2019 г. равнището на регистрираната безработица в България се запазва на ниво от 5,3% спрямо предходния месец и отчита понижение от 0,3 процентни пункта на годишна база. За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.

По данни на Агенцията по заетостта през август 2019 г. равнището на регистрираната безработица в България се запазва, като отчетената стойност от 5,3% остава непроменена спрямо предходния месец. Понижението на годишна база е от 0.3 процентни пункта. В края на август 2019 г. регистрираните безработни в бюрата по труда са общо 172 643, като не се наблюдава промяна в броя им спрямо юли. В сравнение с август 2018 г. те са с 11 319 по-малко.

Новорегистрираните безработни са 21 645, като от тях 1 541 са били неактивни, т.е. не са били нито заети, нито учащи, и не са търсили работа. На работа през месеца са постъпили 14 512 безработни, като 89,8% от тях са устроени в реалната икономика. Други 378 лица от групата на пенсионерите, учащите и заетите, също са намерили своето ново работно място. На субсидирани работни места през месеца са устроени 1 480 души: 858 – по програми и мерки за обучение и заетост и 622 – по схеми на Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси". В различни форми на обученията за възрастни (обучения за ключови компетентности и професионална квалификация), финансирани както от държавния бюджет, така и от Европейския социален фонд, са обхванати нови 157 безработни лица. Завършилите обученията през месеца са общо 1 281. Заявените работни места на първичния пазар на труда през август са 17 244, като 63,4% от тях са в частния сектор. Най-голям дял свободни работни места са заявени в преработващата промишленост (24,7%), образованието (16,0%), административните и спомагателните дейности (13,2%), търговията, ремонта на автомобили и мотоциклети (11,6%), хотелиерството и ресторантьорството (7,2%), и други. Най-търсените групи професии и този месец са: работници в добивната и преработващата промишленост, оператори на стационарни машини и съоръжения; строителство и транспорт; персонал, зает в сферата на персоналните услуги (бармани, сервитьори, готвачи, камериери и др.); учители; металурзи, машиностроители и др.

Прогноза: За 2019 г. се очаква повишение на заетостта с 0,4%. Безработицата ще продължава да се свива леко, следвайки тренда на нетното намаление на населението с 50,000 души годишно.

Производителност на труда

По предварителни данни на НСИ през второто тримесечие на 2019 г. БВП на един зает се увеличава с 3.5% в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

По предварителни данни през второто тримесечие на 2019 г. БВП на един зает се увеличава с 3.5% в сравнение със същото тримесечие на предходната година. Заетите лица в икономиката са 3 633,1 хил., а общият брой отработени часове е 1 518,9 милиона. Структурата на заетостта по икономически сектори през второто тримесечие на 2019 г. спрямо съответното тримесечие на 2018 г. показва увеличение на относителния дял на индустриалния сектор и сектора на услугите. На едно заето лице се падат 8 011,8 лв. от текущия обем на брутния вътрешен продукт (БВП), като всеки зает създава средно 19,2 лв. БВП за един отработен час. Брутната добавена стойност (БДС) средно на един зает през второто тримесечие на 2019 г. се увеличава реално с 4,4%, а БДС за един отработен човекочас се увеличава реално с 4,5% за същия период. По предварителни данни за второто тримесечие на 2019 г. равнището на производителността на труда в индустриалния сектор е 7 776,7 лв. брутна добавена стойност средно на един зает и 18,0 лв. за един отработен човекочас. В сектора на услугите всеки зает произвежда средно 7 187,3 лв. БДС, като за един отработен човекочас се създават средно 17,3 лв. от текущия обем на показателя. Най-ниска е производителността на труда в аграрния сектор - 1 469,8 лв. БДС на един зает и 3,6 лв. за един отработен човекочас.

Прогноза: На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към август 2019 г. се очаква да бъде положително в размер на 1 104,2 млн. лв. (1,0 % от прогнозния БВП). На месечна база само за месец август бюджетното салдо по КФП е отрицателно. След приемане на Закона за изменение и допълнение на ЗДБРБ за 2019 г. и ратифицирането от Народното събрание на международните договори за закупуване на самолети F-16 Block 70, въоръжение и свързаните с него системи за дългосрочна експлоатация и поддръжка, както и цялостна подготовка на пилоти и помощен персонал, през месец август Министерството на отбраната преведе сумата в размер на 1,2 млрд. щатски долара по сметка на правителството на САЩ. С това българската страна изпълни ангажимента си по договорите, сключени по проекта за инвестиционен разход „Придобиване на нов тип боен самолет“ за Военновъздушните сили на Република България и започна тяхното практическо изпълнение. Значителният размер на разходите за реализиране на този инвестиционен проект доведе до свиване на текущото превишение на приходите над разходите към края на август до около 1 % от прогнозния БВП.

Дългът на подсектор „Централно управление

За януари – юли 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 877,7 млн. евро. и заема 20,1% от прогнозния БВП. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

По данни на МФ за периода януари-юли 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 877,7 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 847,2 млн. евро, а външните 9 030,6 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 20,1 %, като делът на вътрешния дълг е 4,8 %, а на външния дълг – 15,3 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,0 %, а външните – от 76,0 %. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 юли 2019 г. е в размер на 76,3 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,6 млн. евро, а външните – 42,7 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на юли 2019 г. достига до 11 094,2 млн. евро или 18,8 % от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 664,0 млн. евро, а външните – в размер на 8 430,2 млн. евро. Държавногарантираният дълг през юли 2019 г. възлиза на 915,1 млн. евро. Вътрешните гаранции са 33,6 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,6 %.

България: Дълг на подсектор "Централно управление" (млн. евро)	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019	30.06.2019	31.07.2019	31.08.2019
Вътрешен дълг	3 121.40	2 745.4	2 595.6	2 574.8	2 532	2 509.2	2 661.50	2 847.20	2 944.1
Външен дълг	9 093.9	9 094.3	9 093.6	9 093.6	9 080.1	9 056.0	9 029.90	9 030.60	9 027.20
Общо дълг на подсектор ЦУ	12 215.30	11 839.70	11 689.2	11 668.4	11 612.1	11 565.1	11 691.40	11 877.70	11 971.3
Общо дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	22.1	20.1	19.8	19.8	19.7	19.6	19.8	20.10	20.3
Вътрешен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	5.7	4.7	4.4	4.4	4.3	4.3	4.5	4.8	5
Външен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	16.5	15.4	15.4	15.4	15.4	15.3	15.3	15.3	15.3

Източник: Министерство на финансите

Кредитен рейтинг на България

Moody's Investors Service повиши перспективата на кредитния рейтинг на България на положителна от стабилна и потвърди дългосрочния рейтинг на страната в чуждестранна и местна валута Baa2.

Положителната промяна отразява силната фискална позиция и благоприятните перспективи пред икономическия растеж. Запазването на кредитния рейтинг на Baa2 отчита баланса между положителното фискално и макроикономическо развитие и заявената готовност за присъединяване към еврозоната и съществуващите предизвикателства пред страната, произтичащи от негативните демографски тенденции и наличието на слабости в някои области на политиката. Агенцията акцентира върху подобряващите се фискални показатели и провежданата последователна и благоразумна политика. През последните години България се характеризира с нарастващи бюджетни излишъци, стабилно намаляване на държавния дълг, подобрене в кредитоспособността, значителен фискален резерв и положително влияние на пенсионната реформа върху фискалната устойчивост. Moody's очаква през 2020 г. бюджетният баланс да остане на излишък (0.8 % от БВП), а държавният дълг да продължи да се понижава и да достигне 19 % от БВП. Според Moody's стабилните перспективи за растеж в България се обуславят от продължаващата интеграция в ЕС и повишената конкурентоспособност. След 2015 г. растежът на икономиката е над 3 % годишно и Агенцията очаква положителните развития да продължат през следващите години, като нарастването на икономиката се установи около потенциала. Икономическият растеж ще бъде подкрепен и от някои важни инфраструктурни проекти, като автомагистрала „Хемус“ и „Струма“, железопътната линия София-Пловдив и по-високото усвояване на средства от европейските фондове. Повишената конкурентоспособност е подкрепена от нарастващите експортни дялове и излишъците по текущата сметка на платежния баланс, което отразява структурните подобрения в икономиката след кризата. Moody's очаква едновременното присъединяване към ВМ II и Единния надзорен механизъм (ЕНМ) да допринесе за провеждането на благонадеждни макроикономически политики и по-нататъшното укрепване на институциите.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на юли 2019 г. широките пари (паричният агрегат М3) са в размер на 97,570 млрд. лв. (84,3% от БВП) и нарастват със 7,9% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,371 млрд. лв. и нараства с 3,4% на годишна база.

По данни на БНБ през юли 2019 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база със 7,9% при 7,8% годишното нарастване през юни 2019 година. В края на юли 2019 г. широките пари са 97,570 млрд. лв. (84,3% от БВП3) при 95,821 млрд. лв. към юни 2019 г. (82,8% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през юли 2019 г. с 12,7% на годишна база (12,5% годишен ръст през юни 2019 година). В края на юли 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 81,015 млрд. лв. (70% от БВП), като годишното им увеличение е 7,7% (7,2% годишно повишение през юни 2019 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 24,144 млрд. лв. (20,9% от БВП) в края на юли 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 3,9% (2,6% годишно повишение през юни 2019 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 35,1% на годишна база през юли 2019 година (28,2% годишно повишение през юни 2019 г.) и в края на месеца достигат 3,500 млрд. лв. (3% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 53,371 млрд. лв. (46,1% от БВП) в края на юли 2019 година. Те се увеличават с 8,1% спрямо същия месец на 2018 г. (8,2% годишно нарастване през юни 2019 година). Нетните вътрешни активи са 58.763 млрд. лв. в края на юли 2019 година. Те се увеличават с 5,8% спрямо същия месец на 2018 г. (5,4% годишно повишение през юни 2019 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 58,371 млрд. лв. и нараства спрямо юли 2018 г. с 3,4% (3% годишно увеличение през юни 2019 година). През юли 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 6,5%, като достигат 61,492 млрд. лв. (6,9% годишно увеличение през юни 2019 година). В края на юли 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 59,860 млрд. лв. (51,7% от БВП) при 59,372 млрд. лв. към юни 2019 г. (51,3% от БВП). През юли 2019 г. те се увеличават на годишна база с 6,5% (6,8% годишно повишение през юни 2019 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 403,6 млн. лева. На годишна база продадените кредити⁸ от Други ПФИ с 419,3 млн. лв. (в т. ч. 8,9 млн. лв. през юли 2019 година), а обратно изкупените кредити – 15,7 млн. лв. (в т. ч. 15,7 млн. лв. през юли 2019 година). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 4,3% на годишна база през юли 2019 г. (4,6% годишно повишение през юни 2019 г.) и в края на месеца достигат 33,757 млрд. лв. (29,2% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 22,985 млрд. лв. (19,9% от БВП) в края на юли 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 8,7% (8,1% годишно повишение през юни 2019 година). В края на юли 2019 г. жилищните кредити са 11,275 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 12,3% (11,8% годишно увеличение през юни 2019 година). Потребителските кредити възлизат на 9,783 млрд. лв. и се увеличават с 11,2% спрямо юли 2018 г. (10,6% годишно повишение през юни 2019 година). На годишна база другите кредити⁹ намаляват с 40,5% (38,5% годишно понижение през юни 2019 г.), като достигат 589,4 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 3,118 млрд. лв. (2,7% от БВП) в края на юли 2019 година. В сравнение с юли 2018 г. те се увеличават със 17,6% (23,6% годишно повишение през юни 2019 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През август 2019 г. и четирите водещи индекса на БФБ-София се понижават, съответно SOFIX до 567.45 пункта, BG TR30 до 502,53 пункта, BGBX 40 до 112,31 пункта и BGREIT до 126,38 пункта

По данни на БФБ-София през август българският фондов бенчмарк SOFIX отчете понижение с 13,2 процентни пункта до 567.45 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се понижи с 2.3 процентни пункта до 112.31 пункта през август 2019 година, след като отчете понижение с 1.48% до 114.61 пункта през юли. Равнопретегленият BG TR30 спадна с 8,3 процентни пункта до 502.53 пункта през август 2019 година, след като отчете понижение 0.23% до 511.13 пункта през юли. Измерителят на имотните компании BGREIT се понижи с 0.47 процентни пункта до 126.38 пункта през август 2019 година, след като отчете нарастване с 0.81% до 126.85 пункта през юли. От включените в SOFIX компании, през август 2019 година съотношението между печеливши и губещи емисии е 3:12. През август, както и през юли, няма емисия с двуцифрена печалба, но няма и компания, чиито акции са на загуба с повече от 10%. Оборътът през август е нараснал със 757 497 лв., до 5 168 084 лв., след като през юли бяха отчетени сделки с акции на 15-те дружества от SOFIX за 4 410 587 лв. За разлика от юли, през осмия месец на настоящата година не е имало нито една емисия с оборот над 1 млн. лв. С най-висок оборот е Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ (789 103 лв.), следван от Адванс Терафонд АДСИЦ (649 806 лв.), Индустриален холдинг България (596 287 лв.), Химимпорт (566 437 лв.) и Стара планина холд (469 580 лв.). И през август Софарма запазва лидерската си позиция по пазарна капитализация (439 441 151 лв.), следвана от: Химимпорт (407 398 654 лв.), Градус (406 826 546 лв.), Еврохолд България (371 348 128 лв.) и ТБ

В SOFIX след 18 март вече са шест холдингите, между които през август на печалба е само Еврохолд България (+0.53%). С най-голямо понижение на цената на акциите е Стара планина холд (-9.01%), следван от: Сирма Груп Холдинг (-3.55%), Холдинг Варна (-2.97%), Индустиален холдинг България (-1.98%) и Доверие Обединен холдинг (-1.85%). Компанията с най-голям оборот за месец август 2019 г. е Грийн Таун Проджектс АД, с реализиран обем от 7 007 005 лева. На второ място се нарежда Холдинг Нов Век АД с реализиран обем от 2 955 495 лева. В класацията има два представителя на дружествата със специална инвестиционна цел - Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ и Адванс Терафонд АДСИЦ. С най-малък брой сключени сделки в класацията са 235 Холдингс АД, Елхим Искра АД и ВФ Алтърнатив АД, а с най-голям Албена АД, Адванс Терафонд АДСИЦ и Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ. Най-печелившата компания през месец август 2019 г. е Холдинг Център АД, което постига двуцифрен ръст от 21.77%. На второ място се нарежда ВФ Алтърнатив АД, следвано от Фар АД с ръст от 14.29%. Последните две компании в класацията отбелязват също двуцифрени ръстове, съответно Грийн Таун Проджектс АД с ръст от 13.75% и София Комерс-Заложни къщи АД с ръст от 12.16%. Списъкът на губещите компании през месец август 2019 г. се оглавява от Агрива Груп Холдинг АД със спад от 11.11%. На второ място е Стара планина Холд АД със спад от 9.01%, следвано Атоменергоремонт АД, което отбелязва спад през август от 7.89%. На предпоследна позиция в класацията е Централна кооперативна банка АД със спад от 6.69%.

БАНКОВ СЕКТОР

В края на юли 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1.6% на месечна база и с 10,3% на годишна база до 110.3 млрд. лв. и заемат 94,1% от прогнозния БВП. Брутните кредити от клиенти на банковата система нарастват с 0,8% на месечна база, а относителният им дял в БВП е 55,2%. При кредитите за домакинства увеличението е с 1,2% до 23,9 млрд. лева, а при тези за нефинансови предприятия – с 0,6% на месечна база до 36,1 млрд. лева. Депозитите от клиенти в банковата система възлизат на 87,9 млрд. лв., като нарастват с 1,4 % на месечна база. Относителният им дял в прогнозния БВП е 74,9%. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0.6% и 3.4% на месечна база, съответно до 55,2 млрд. лева и 26,1 млрд. лева.

По данни на БНБ към 31 юли 2019 г. печалбата на банковата система е 1.045 млрд. лв., което е с 10.0% повече от тази за същия период преди една година. Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, към края на юли са 220 млн. лв. (при 270 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN"000)	31.07. 2018	31.07. 2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	1 755 359	1 783 350	1.6
Разход от лихви	174 791	167 885	-4.0
Нетен лихвен доход	1 580 568	1 615 465	2.2
Обезценки	270 135	220 483	-18.4
Приходи от дивиденди	149 870	138 812	-7.4
Приходи от такси и комисиони	710 260	761 918	7.3
Разходи за такси и комисиони	100 176	121 090	20.9
Нетен доход от такси	610 084	640 828	5.0
Административни разходи	968 296	963 182	-0.5
Разходи за персонала	490 938	516 023	5.1
Нетен оперативен приход	2 380 154	2 477 854	4.1
Нетна печалба	950 556	1 045 539	10.0

Източник: БНБ, Изчисления ОББ

В края на юли 2019 г. активите на банковата система нарастват с 1.6% на месечна база и с 10,3% на годишна база до 110.3 млрд. лв. и заемат 94,1% от прогнозния БВП. Увеличават се кредитите и авансите, другите депозити на виждане, паричните наличности и дълговите ценни книжа на сектор държавно управление. Отчетената месечна динамика в активите не води до съществени промени в дяловете на основните групи активи. В края на юли делът на позицията пари, парични салда при централни банки и други депозити на виждане възлиза на 16.8%. Портфейлите с ценни книжа заемат 12.6% от общите активи, а балансовата (нетната) сума на кредитите и авансите – 64.9%. В брутния кредитен портфейл от клиенти на банковата система е отчетено месечно нарастване с 0,8% на месечна база, като относителният им дял в БВП е 55,2%. При кредитите за домакинства увеличението е с 1,3 % на месечна база и с 9.6% на годишна база до 22,2 млрд. лева, а при тези за нефинансови предприятия – с 0,6% на месечна база и с 5,3% на годишна база до 36,1 млрд. лева. Кредитите за други финансови предприятия и за сектор държавно управление нарастват съответно с 0.8% на месечна база до 3,3 млрд. лева и с 2,3% до 797 млн. лева. В края на юли 2019 г. депозитите от клиенти в банковата система възлизат на 87,9 млрд. лв., като нарастват с 1,4 % на месечна база и с 8,6% на годишна база. Относителният им дял в прогнозния БВП е 74,9%. Депозитите на домакинства и на нефинансови предприятия се увеличават съответно с 0.6% и 3.4% на месечна база, съответно до 55,2 млрд. лева и 26,1 млрд. лева.

България	31.07.2018	31.12.2018	30.06.2019	31.07.2019	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN'000*	BGN'000	BGN'000	BGN'000**	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	100 135 063	105 556 619	108 578 751	110 345 857	1.6	10.2	4.5	94.1
Кредити за държавно управление	620 234	741 199	778 729	796 513	2.3	28.4	7.5	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	34 245 215	34 871 435	35 872 899	36 070 525	0.6	5.3	3.4	31.1
Кредити на финансови предприятия	2 718 319	3 220 084	3 504 967	3 533 777	0.8	30.0	9.7	3.0
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	20 254 670	19 718 914	21 925 326	22 205 849	1.3	9.6	12.6	19.0
Жилищни	10 233 209	10 086 245	10 675 648	10 842 051	1.6	5.9	7.5	9.2
Потребителски	10 021 461	9 632 669	11 249 678	11 363 798	1.0	13.4	18.0	9.7
Микро и други кредити	1 072 105	836 464	-576 234	620 182	-207.6	-42.2	-25.9	-0.5
ОБЩО КРЕДИТИ	57 838 438	58 551 632	62 081 921	62 606 664	0.8	8.2	6.9	53.8
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	80 749 429	84 571 339	86 478 919	87 675 541	1.4	8.6	3.7	74.9
Депозити на Държавно управление	2 439 034	2 696 635	2 641 370	2 590 304	-1.9	6.2	-3.9	2.3
Депозити на Нефинансови предприятия	24 409 714	25 277 991	25 184 803	26 050 073	3.4	6.7	3.1	21.8
Депозити на Други финансови предприятия	3 149 142	3 213 474	3 726 945	3 797 044	1.9	20.6	18.2	3.2
Депозити на Домакинства	50 751 539	53 383 239	54 925 801	55 238 120	0.6	8.8	3.5	47.6
Собствен капитал	12 045 780	13 857 523	14 143 289	14 091 001	-0.4	17.0	1.7	12.3
Нетна печалба	800 985	1 677 846	917 874	1 045 539		30.5		
Банкови показатели (%)								
ROE	13.3	12.1	13.0	12.7	-0.3	-0.6	0.6	
ROA	1.6	1.6	1.7	1.6	-0.1	0.0	0.0	
Капиталова адекватност	n.a.	20.4	20.5	n.a.	n.a.			
Ликвидно покритие (%)	315.1	294.1	260.6	262.7	2.1	n.a.	n.a.	
Проблемни кредити	9.1	7.6	7.2	n.a.				
БВП	105 609 000	107 295 000	115 437 000	115 437 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

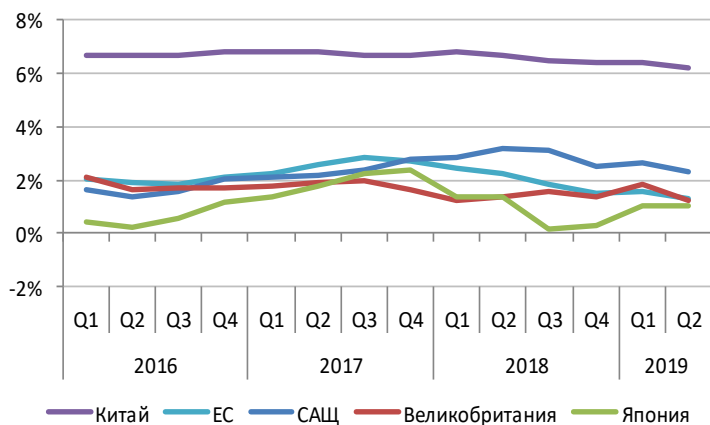
Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

Отношението на ликвидно покритие в края на юли възлиза на 262.7% (при 260.6% в края на юни). През отчетния месец ликвидният буфер нараства до 28.4 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци – до 10.8 млрд. лв. Собственият капитал в баланса на банковата система намалява на месечна база с 0,4% в резултат основно от разпределянето на дивиденди. В края на юли собственият капитал възлиза на 14.1 млрд. лв. Към 30 юни 2019 г. съотношенията на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на общата капиталова адекватност са съответно 19.36%, 19.72% и 20.54% (при 17.88%, 18.27% и 19.17% към края на март 2019 г.).

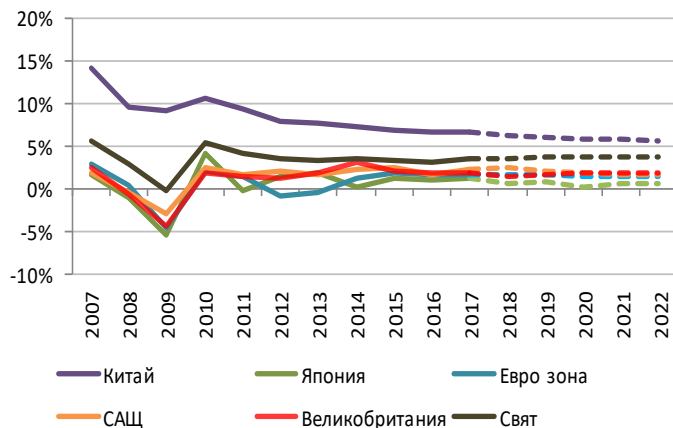
ПРИЛОЖЕНИЕ

НАПРЕДНАЛИ ИКОНОМИКИ: КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

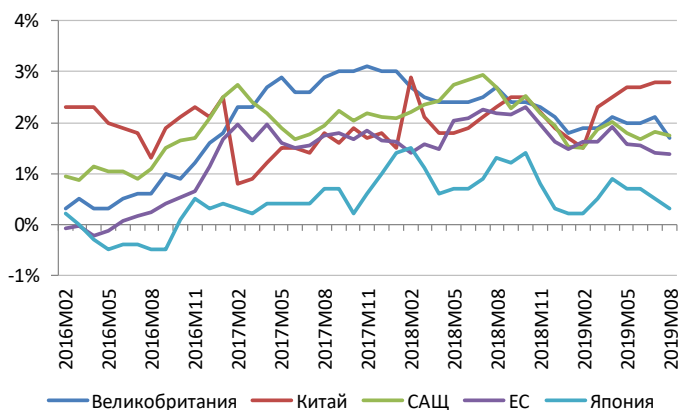
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

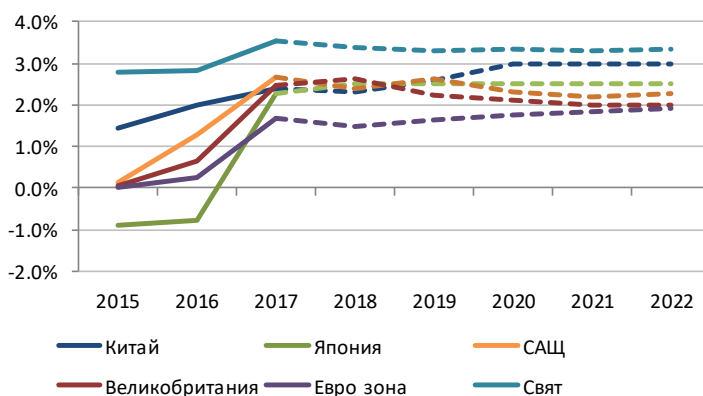
Напреднали икономики: Прогноза за ръста на реалния БВП (% на изменение на годишна база)

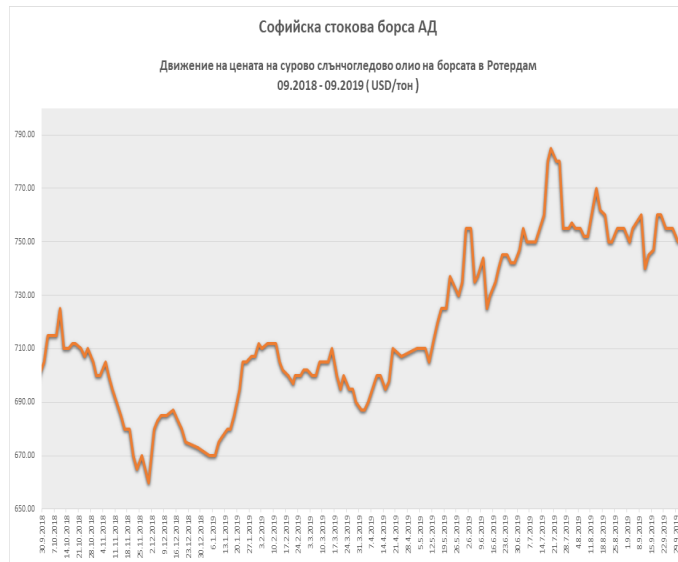
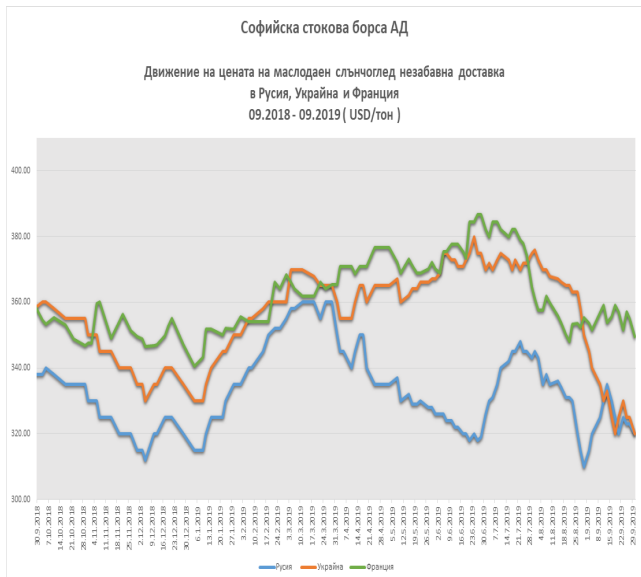
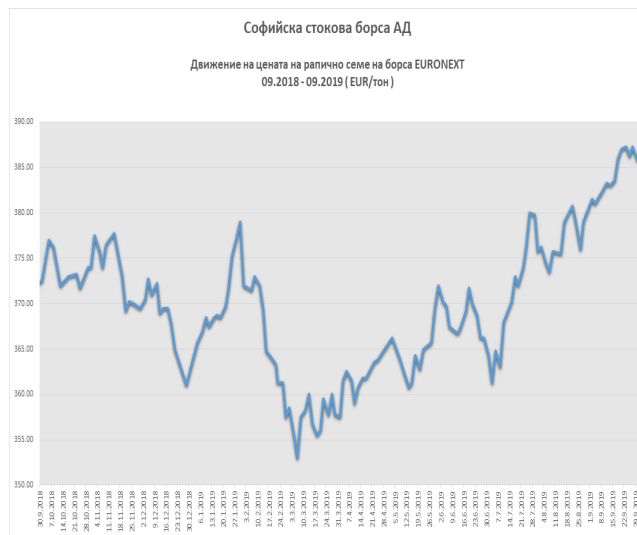
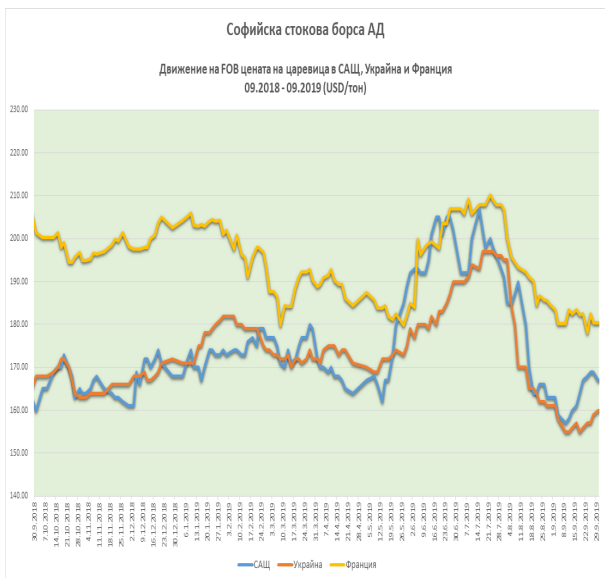
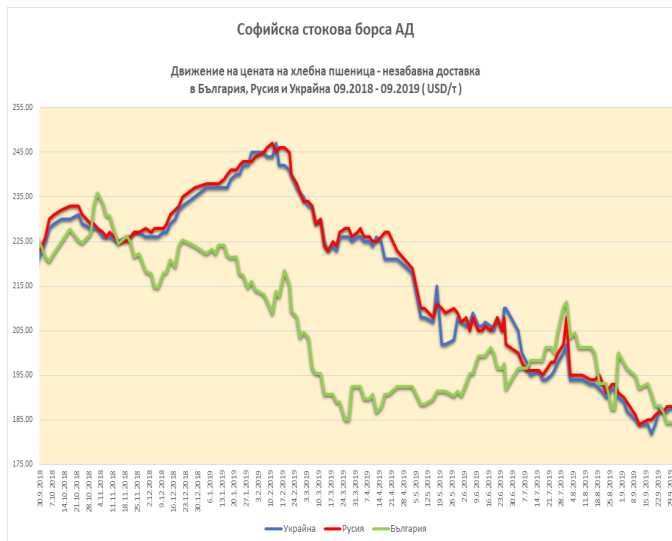
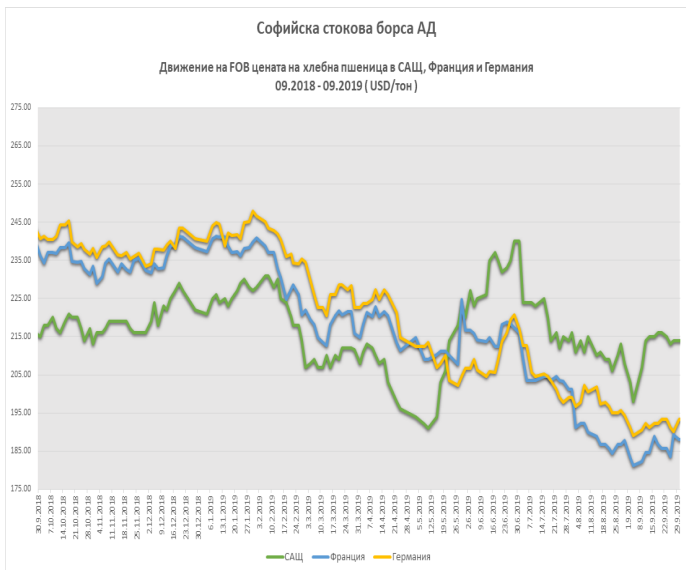
Напреднали икономики: Инфлация по страни, към Август 2019 г. месечно (% на годишна база)

Напреднали икономики: Прогноза за инфлация на годишна база

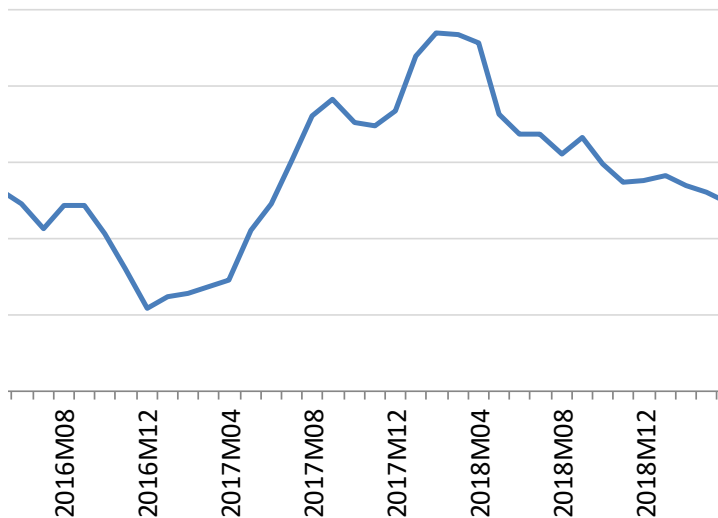

Международни цени на зърнени култури

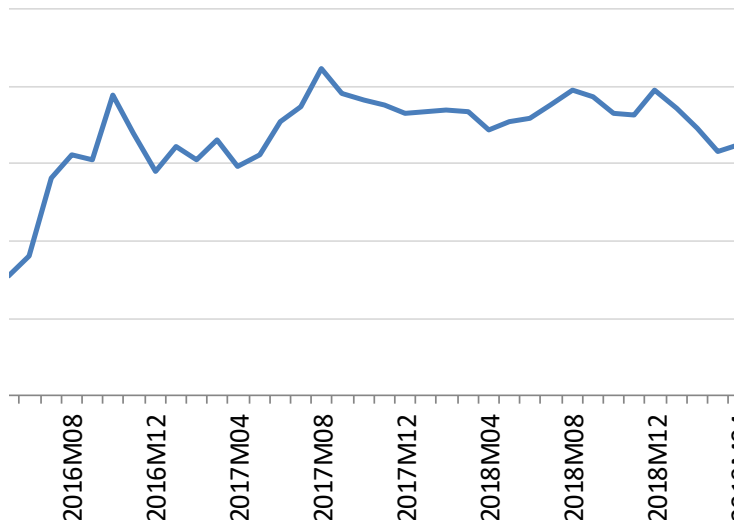

Международни валутни курсове

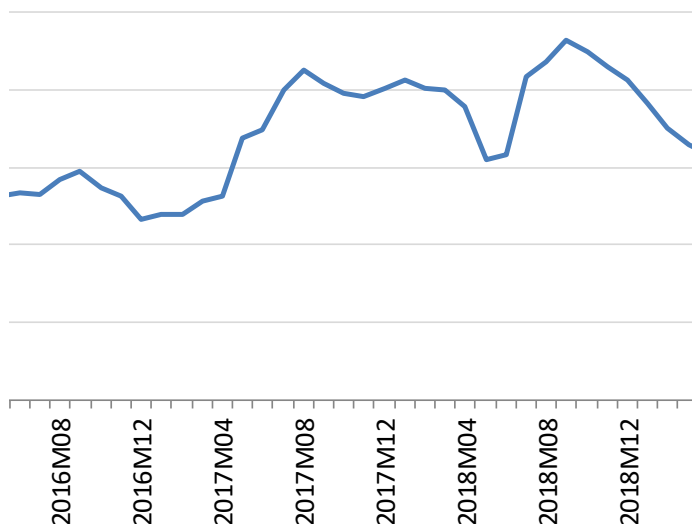
EUR/USD

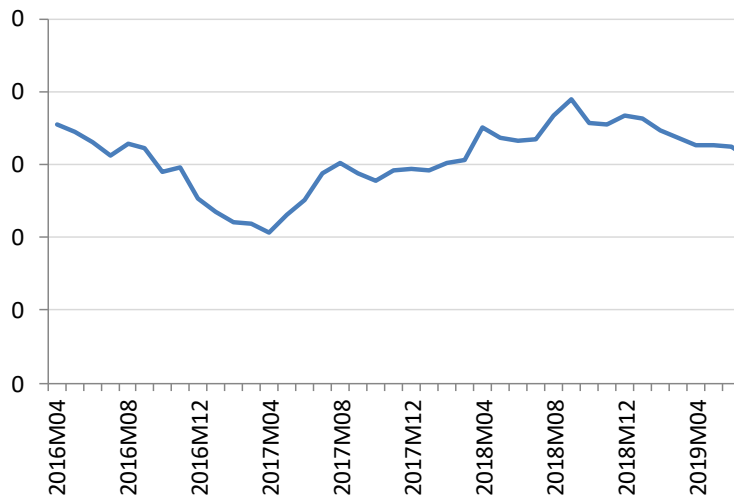
EUR/GBP

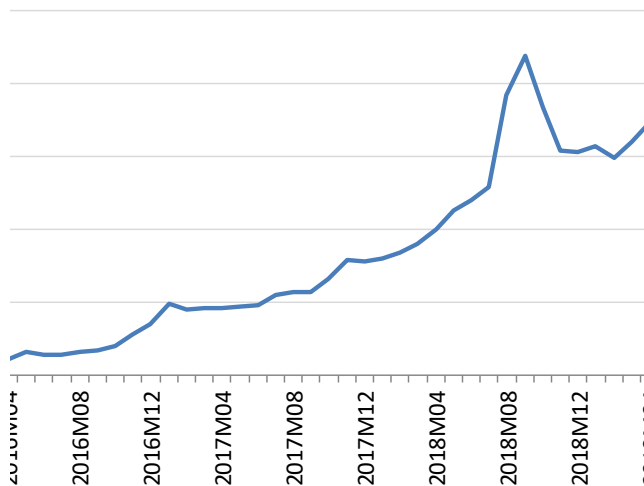
EUR/CNY

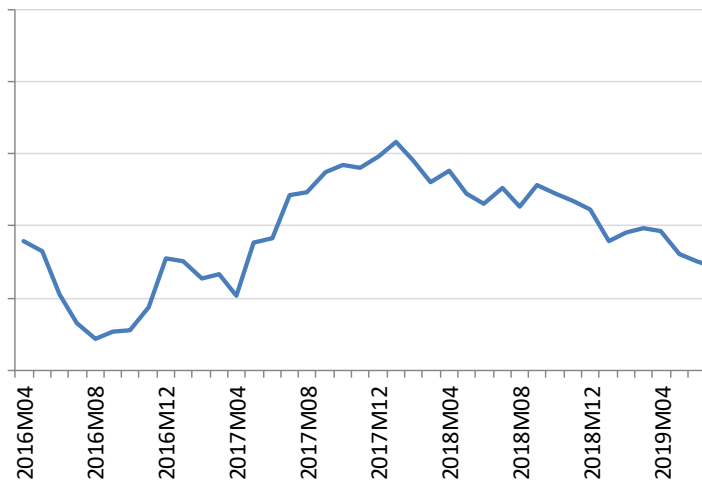
EUR/RUB

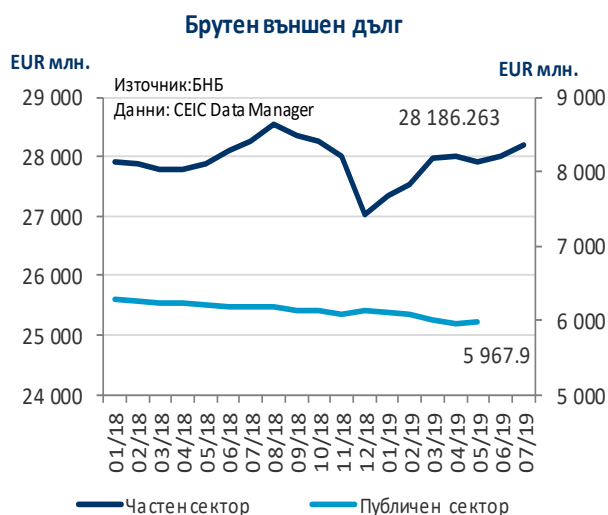
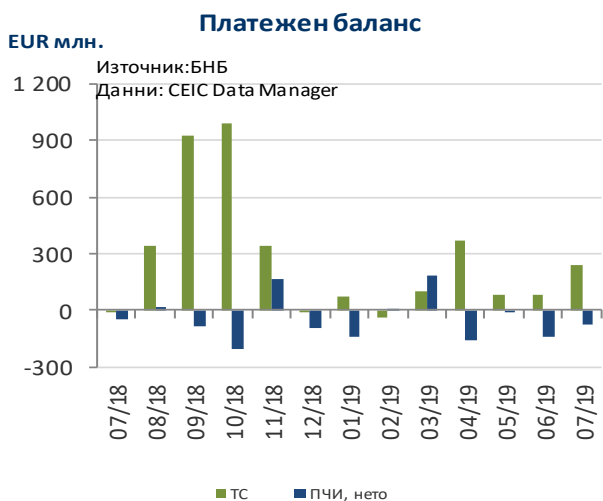
EUR/TRY

EUR/JPY

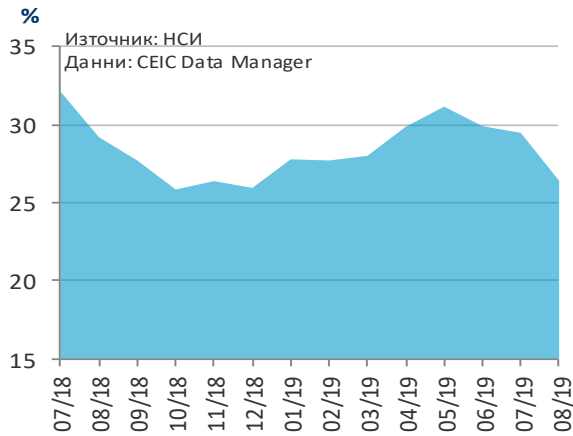

България: Външен сектор

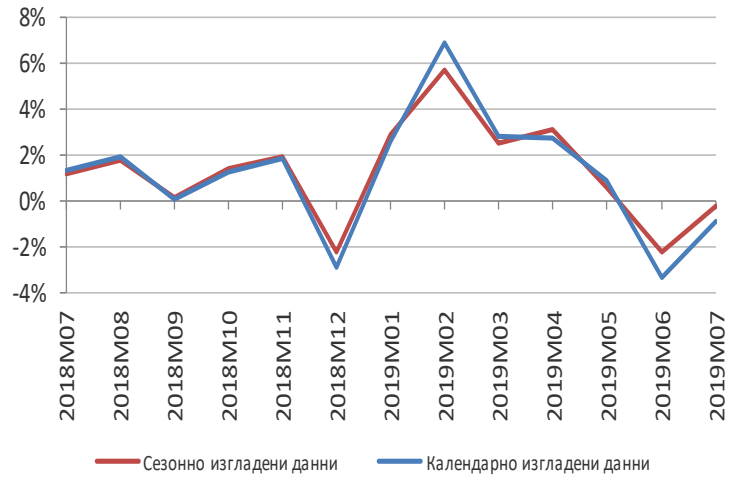

България: Реален сектор

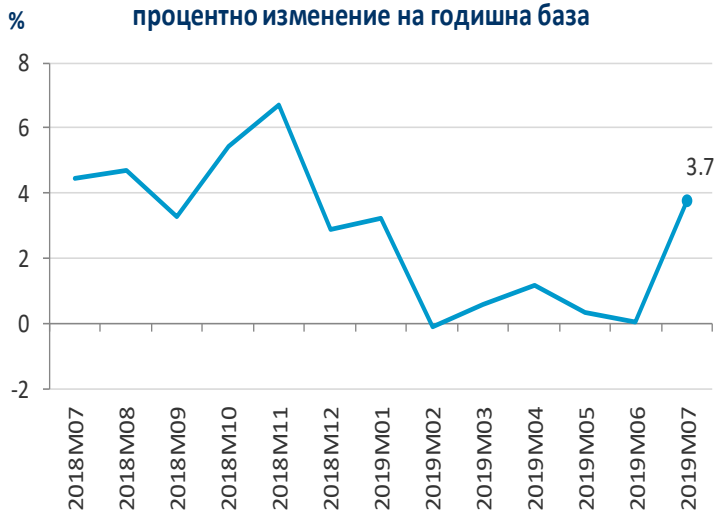
Общ показател на бизнес климата

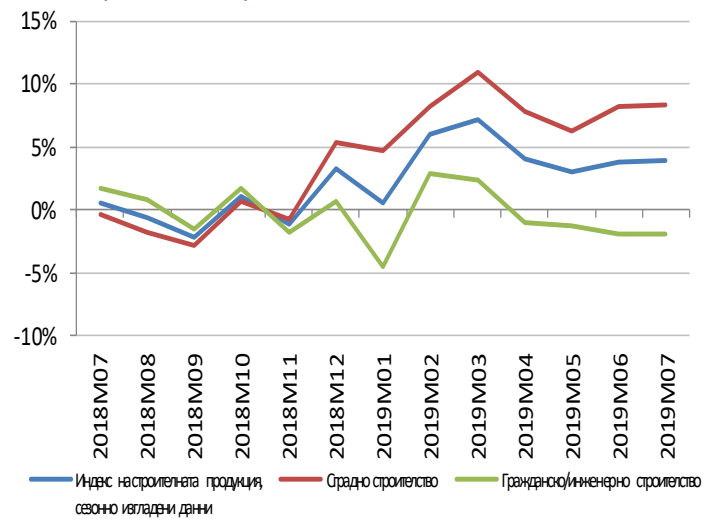
Индекс на промишленото производство, % на годишна база

Индекс на оборота "Търговия на дребно": процентно изменение на годишна база

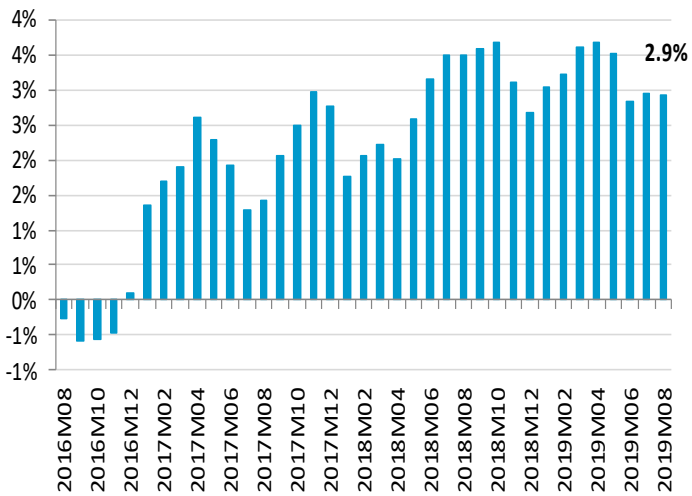

Строителство: Процентно изменение на годишна база

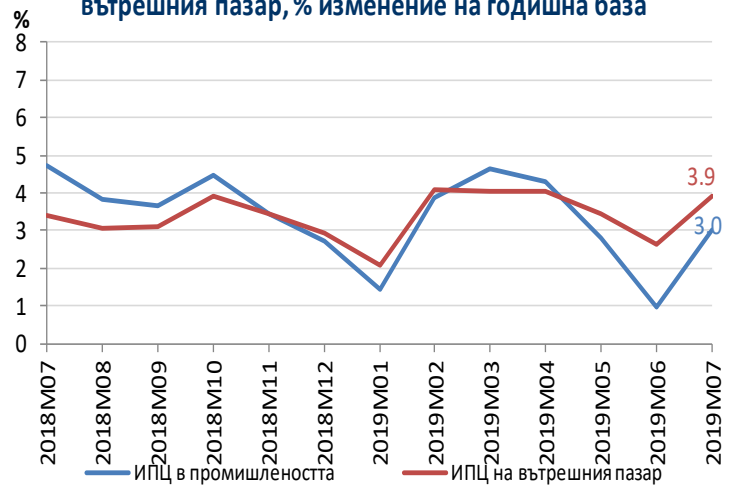

България: Цени в реалния сектор

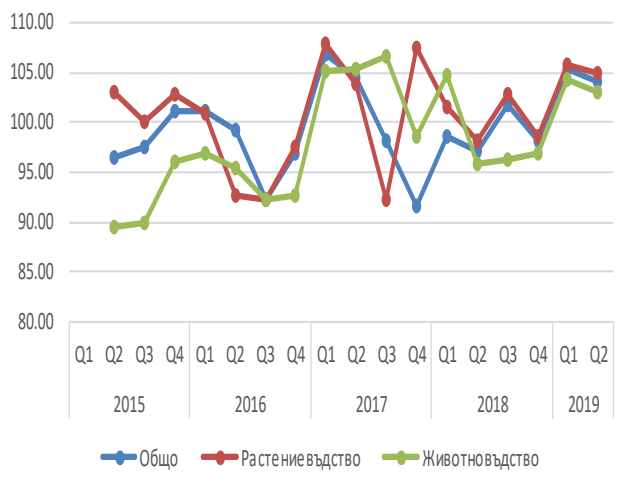
Инфлация на годишна база: 2016 - 2019

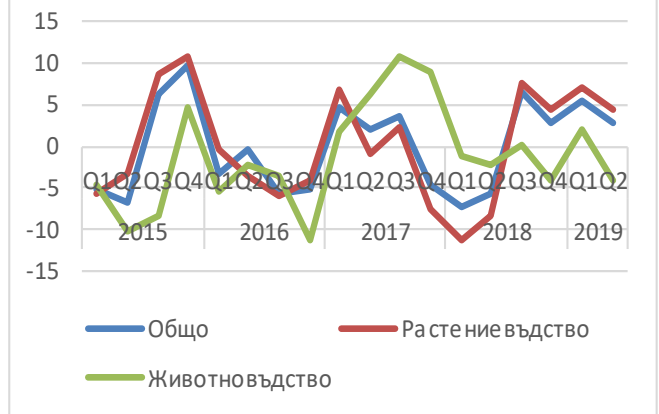
Индекс на цени производител и ИПЦ на вътрешния пазар, % изменение на годишна база

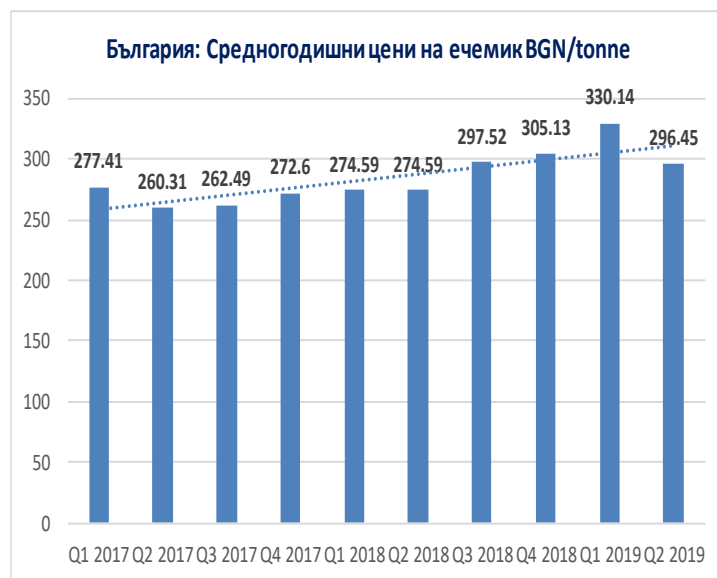
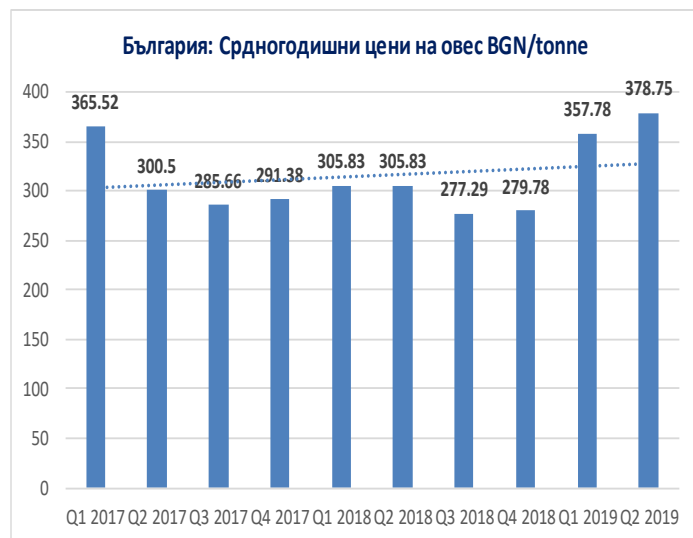
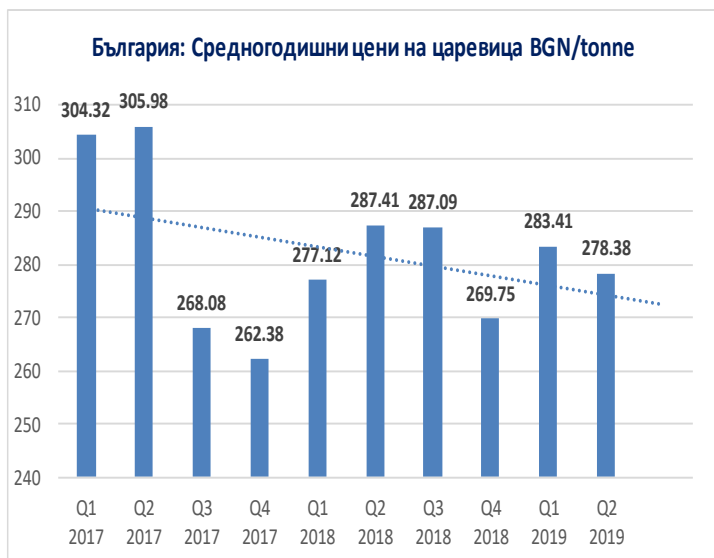
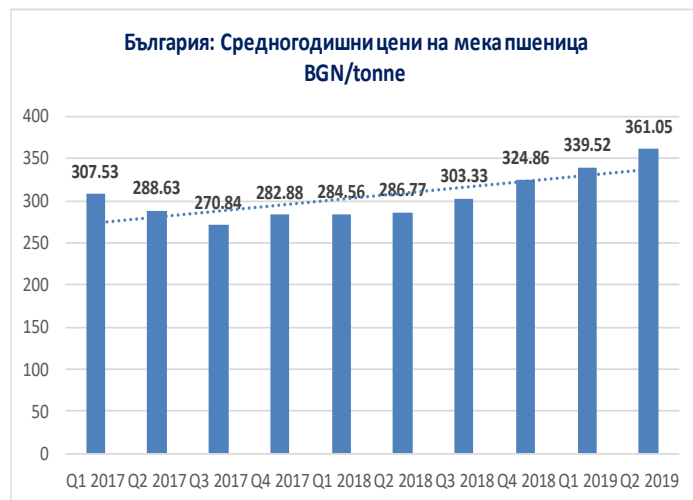
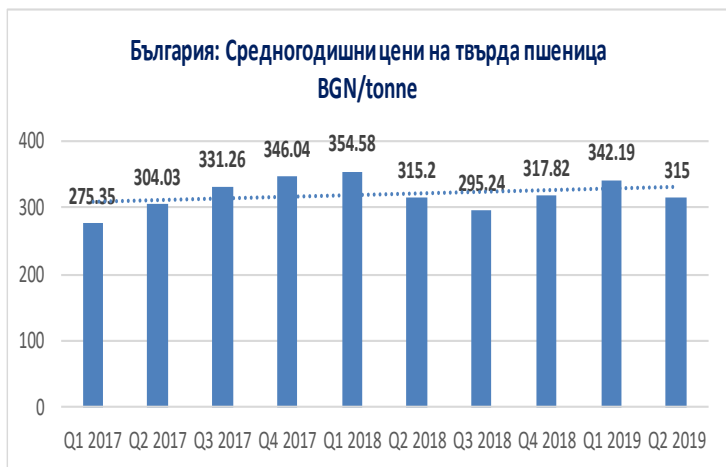
България: Индекси на цените в селското стопанство, предходна година=100

България: Индекс на цените на производителите: % изменение спрямо същото тримесечие на предходната година

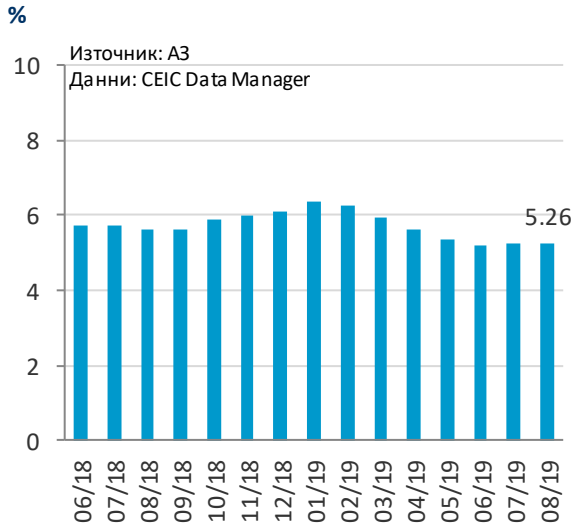

България: Цени на зърнени култури

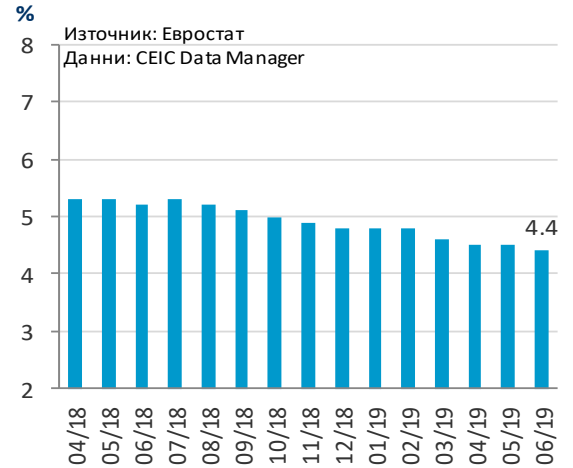

България: Пазар на труда

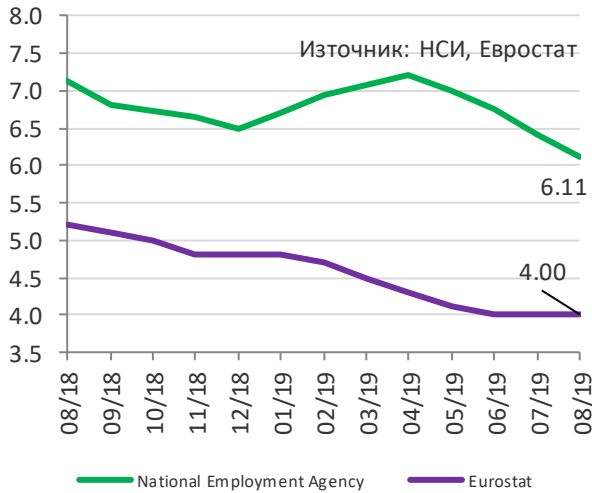
Равнище на безработица

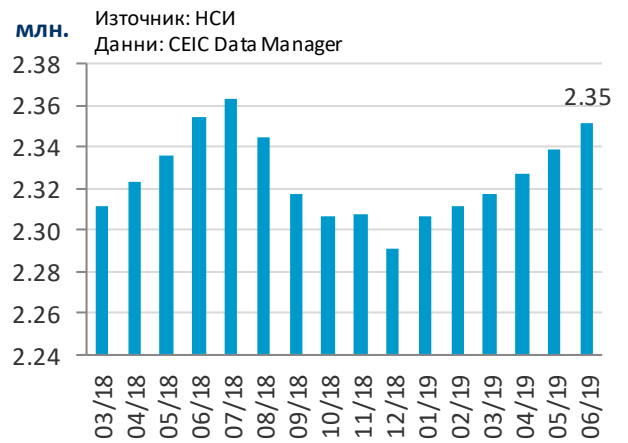
Равнище на безработица

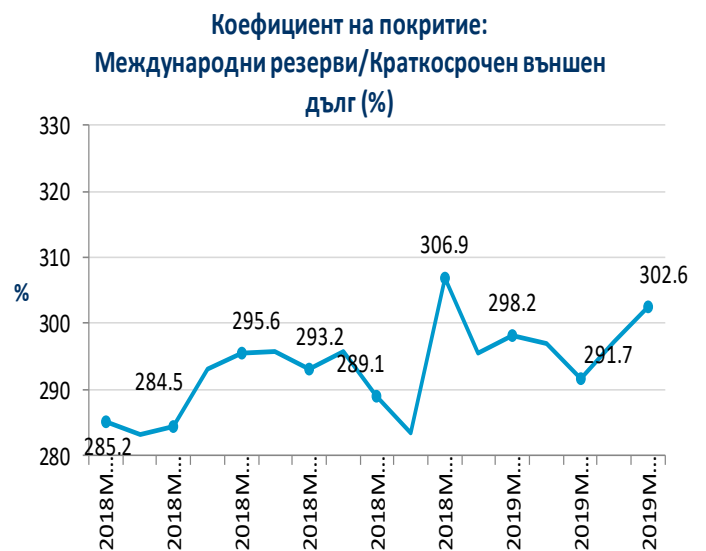
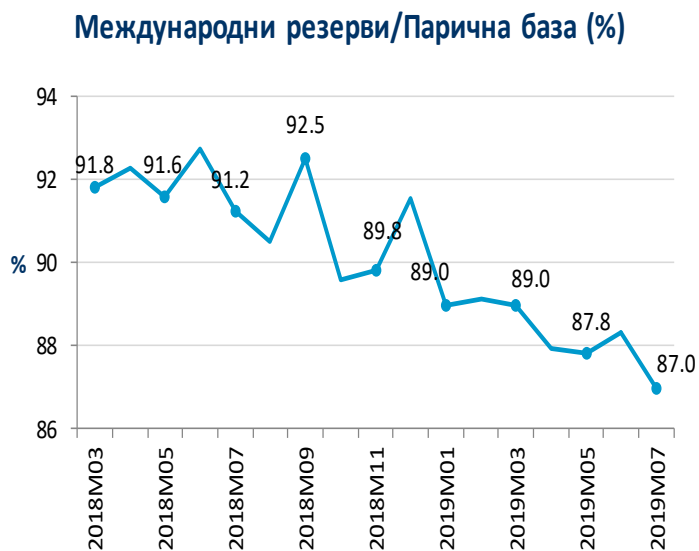
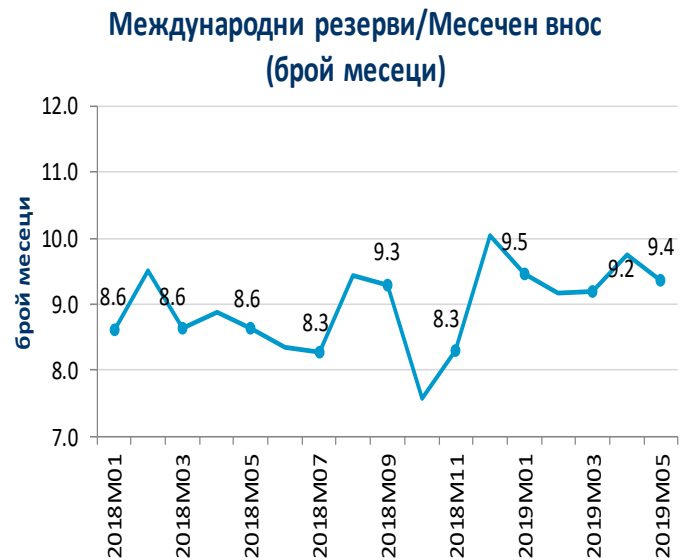
Равнище на безработица, %

България: Наети лица

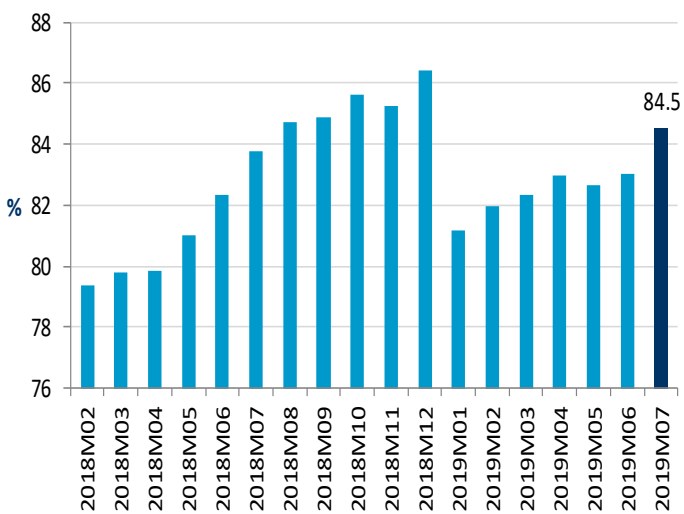

България: Паричен сектор

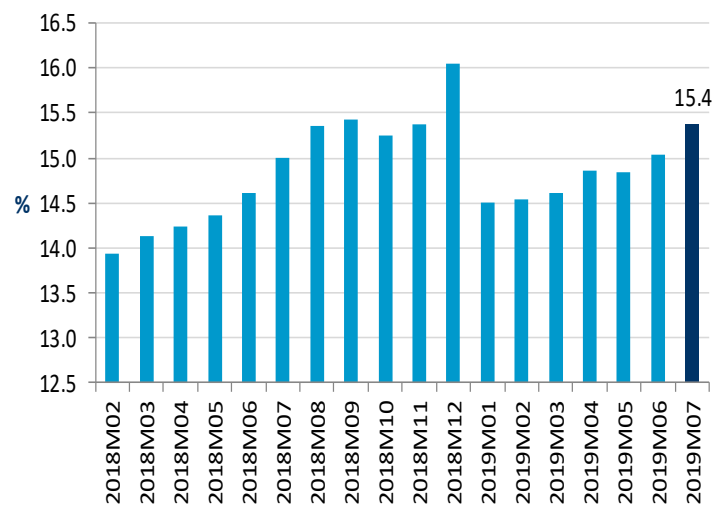

България: Паричен сектор

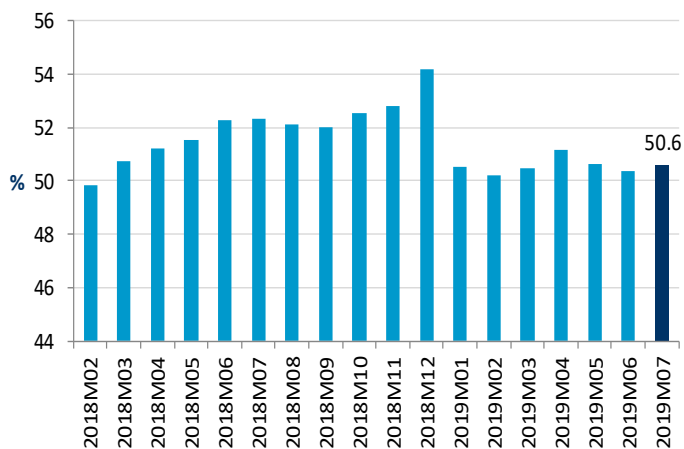
Широки пари (паричен агрегат М3)/БВП (%)

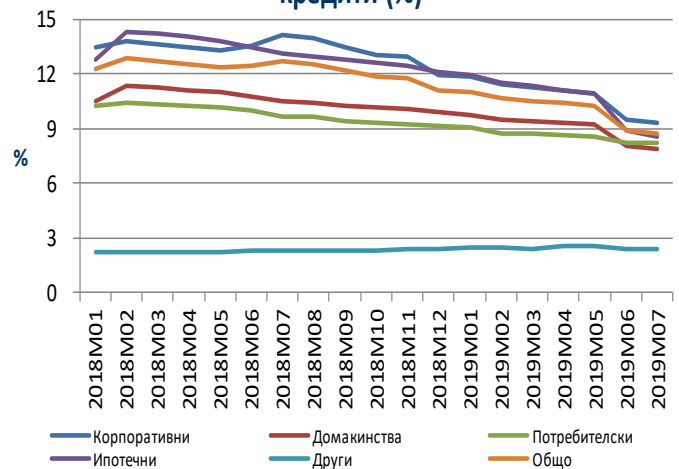
Пари в обращение/БВП (%)

Вътрешен кредит/БВП (%)

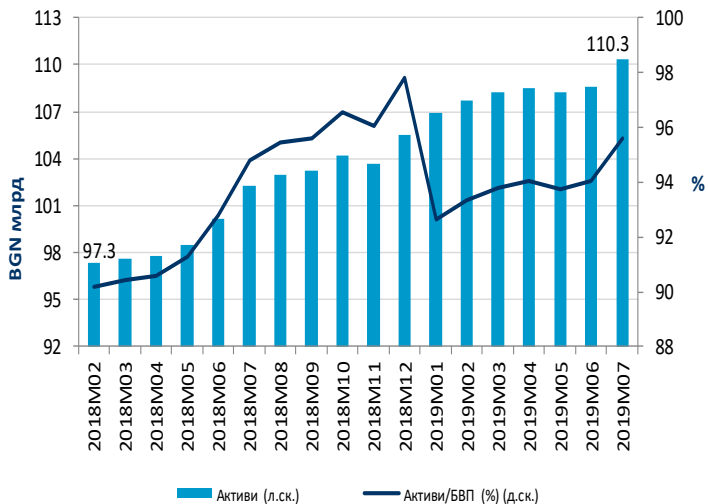

Банков сектор: Лоши и преструктурирани кредити (%)

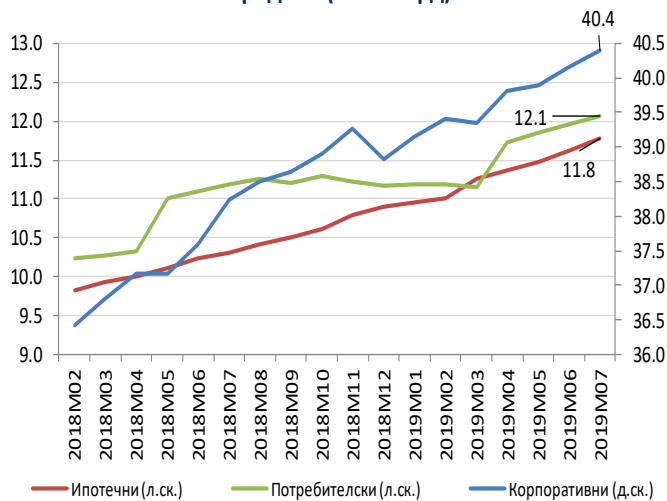

България: Банков сектор

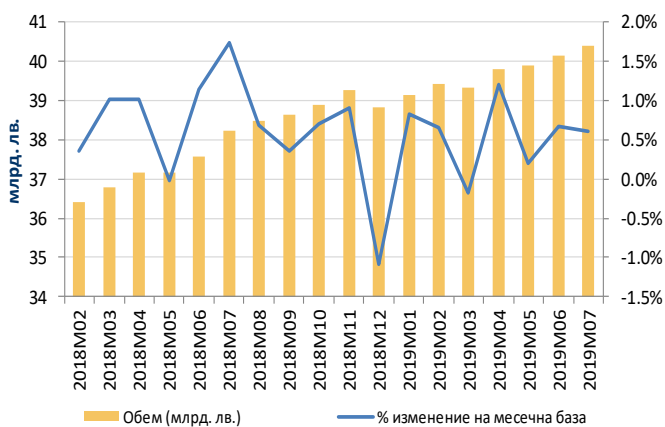
Активи

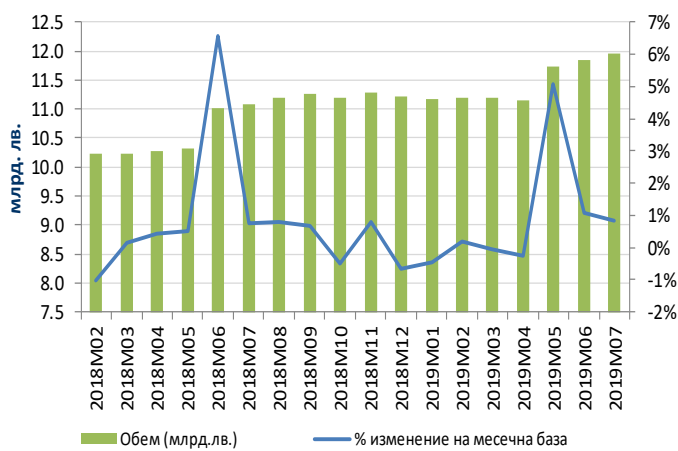
Кредити (BGN млрд)

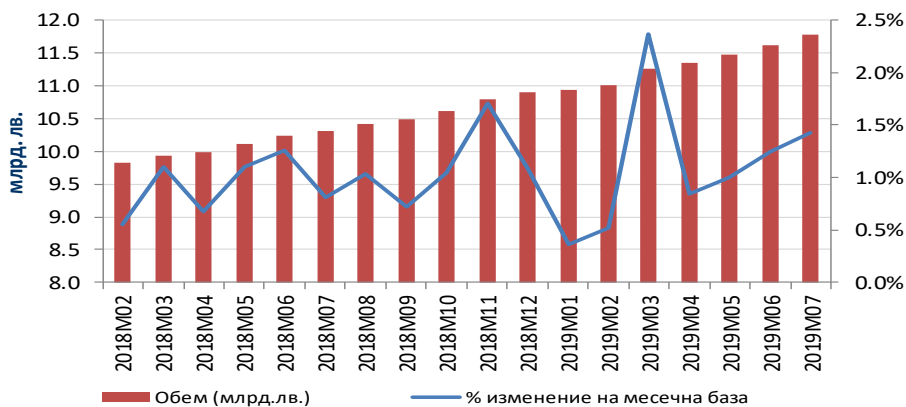
Корпоративни кредити

Потребителски кредити

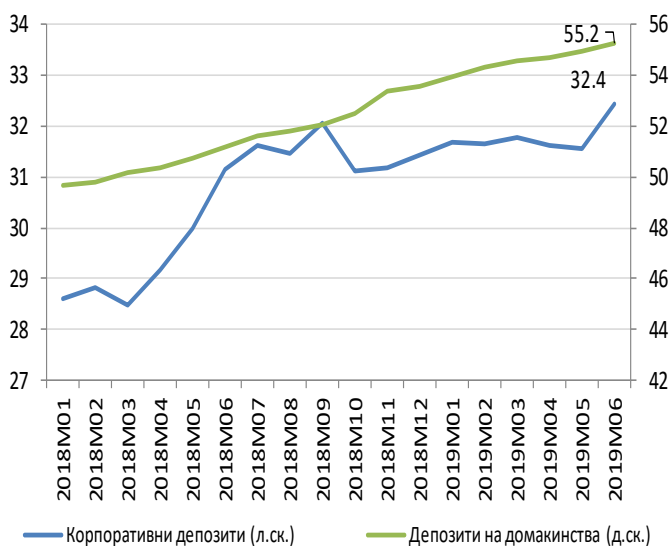

Ипотечни кредити

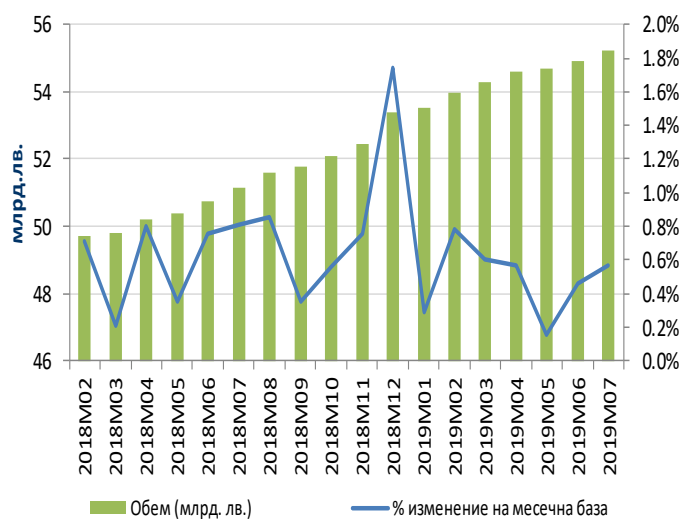

България: Банков сектор

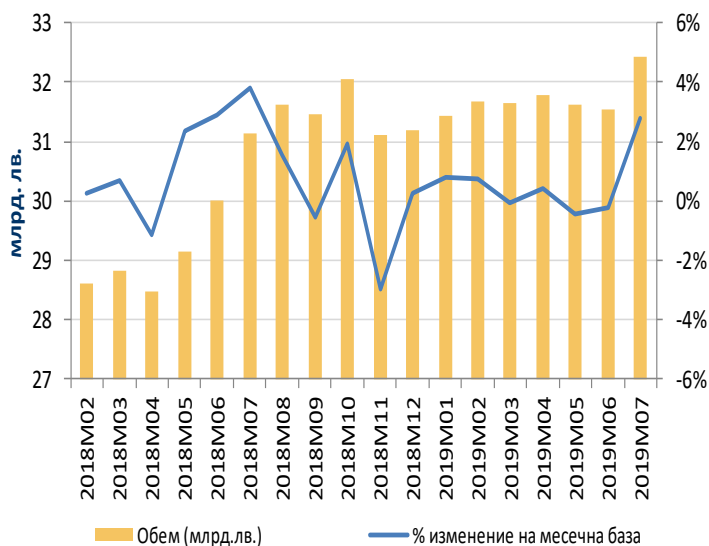
Депозити (BGN млрд)

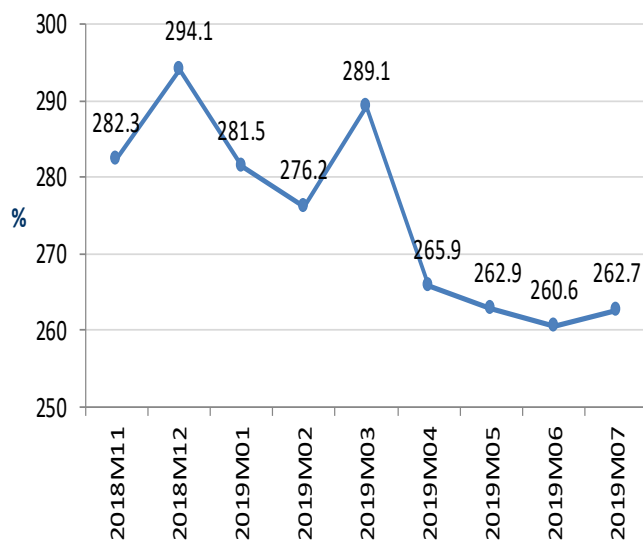
Депозити на домакинства

Корпоративни депозити

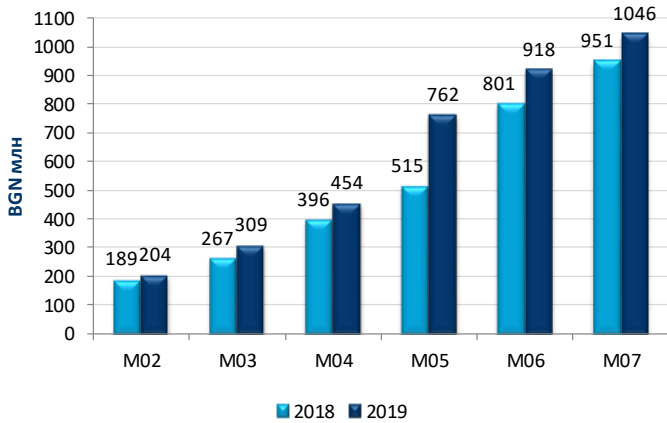

Коефициент на ликвидно покритие, %

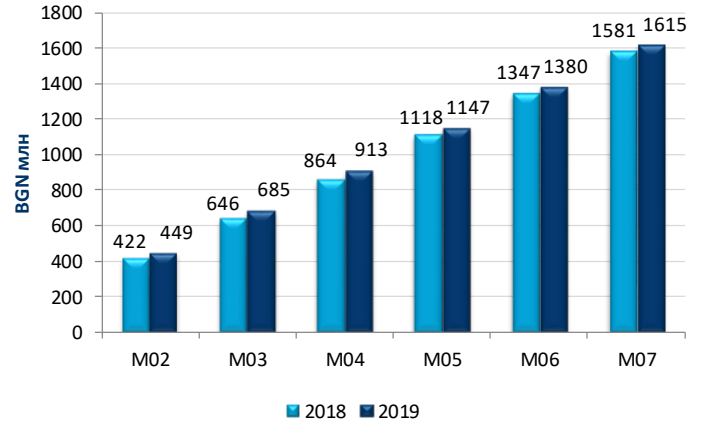

България: Банков сектор

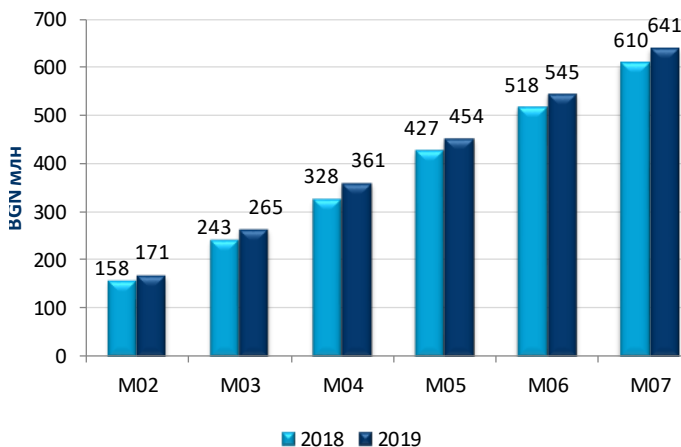
Нетна печалба

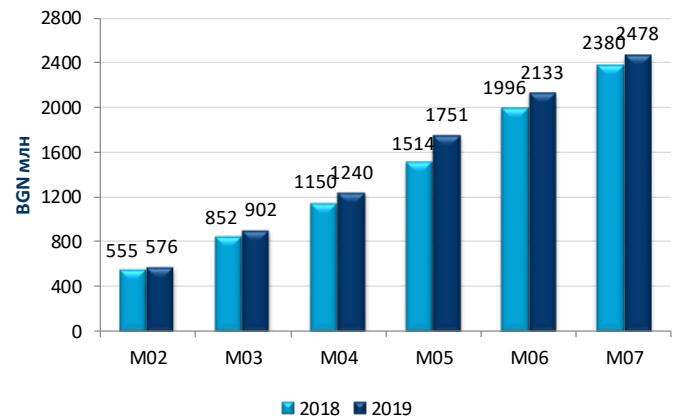
Нетен лихвен доход

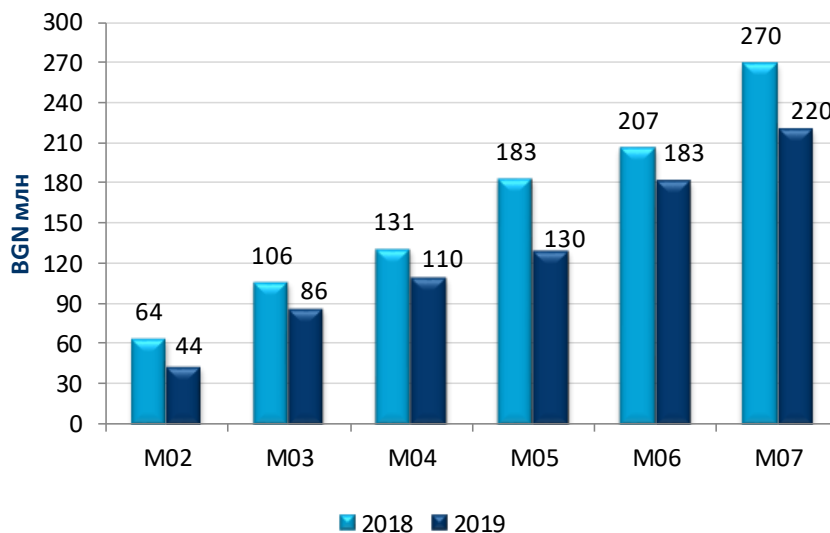
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

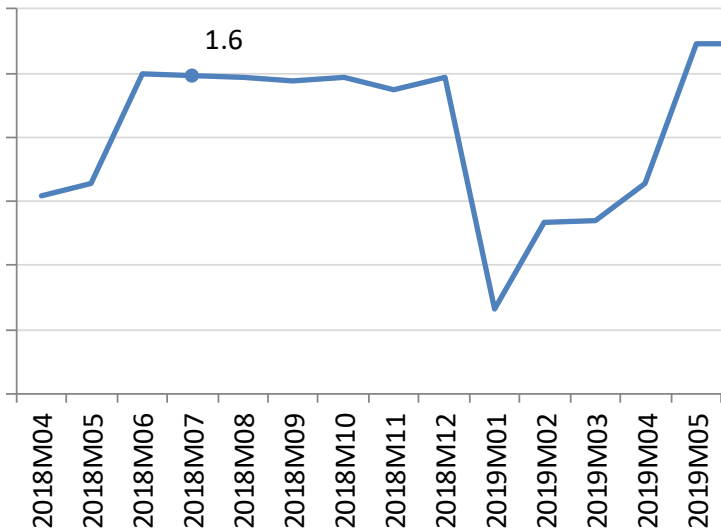

Обезценки

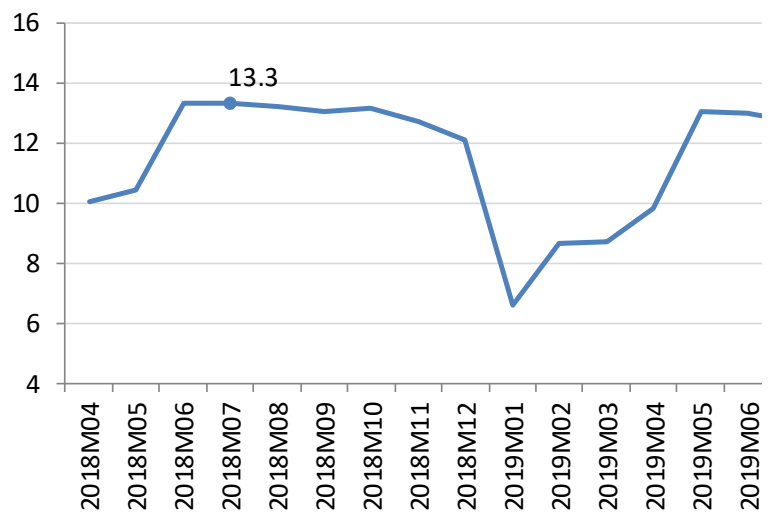

България: Банков сектор

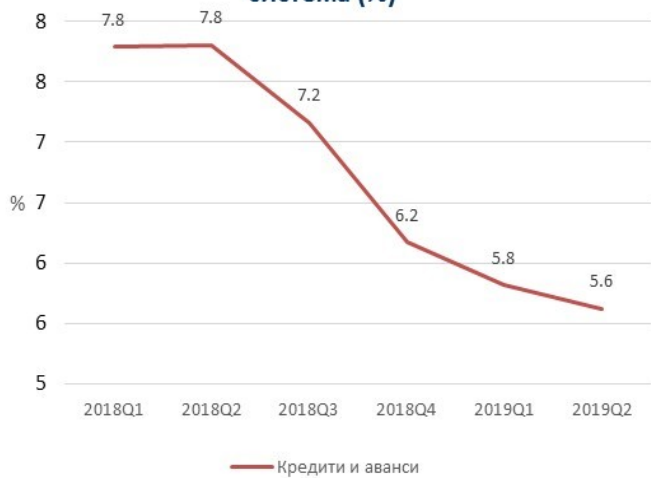
Възвръщаемост на активите (ROA)

Възвръщаемост на капитала (ROE)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

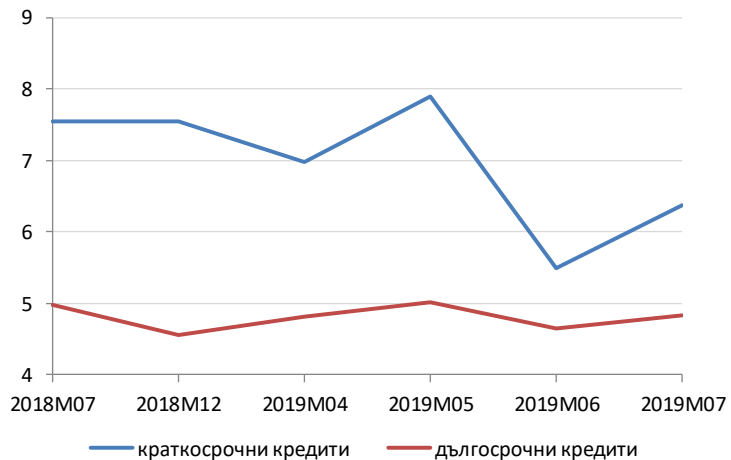

Съотношение на капиталова адекватност

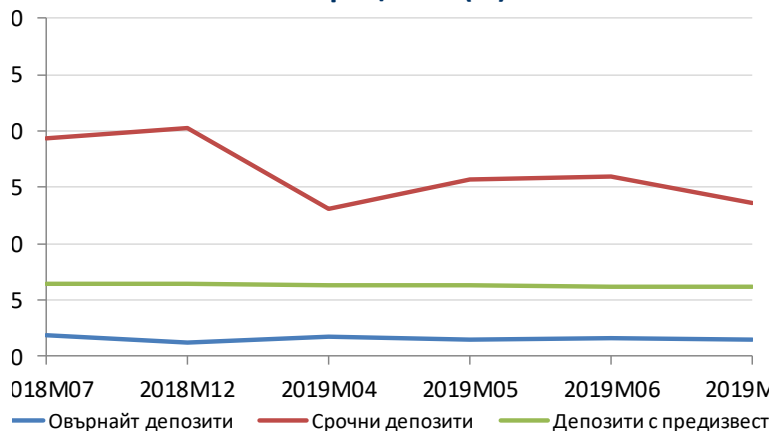

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

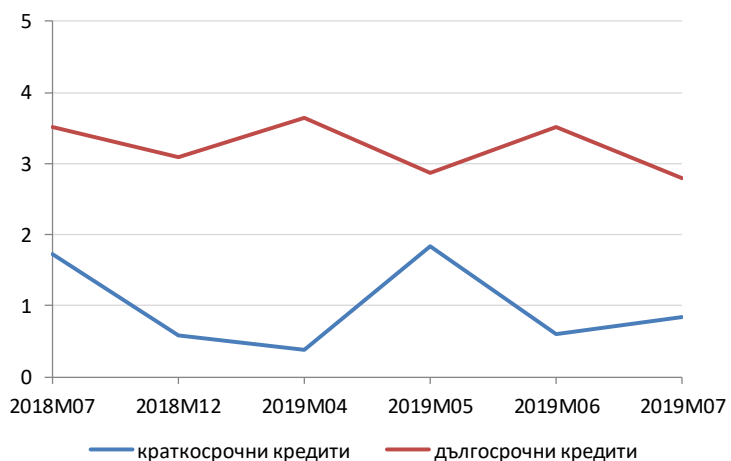
Лихвени проценти (%) в BGN

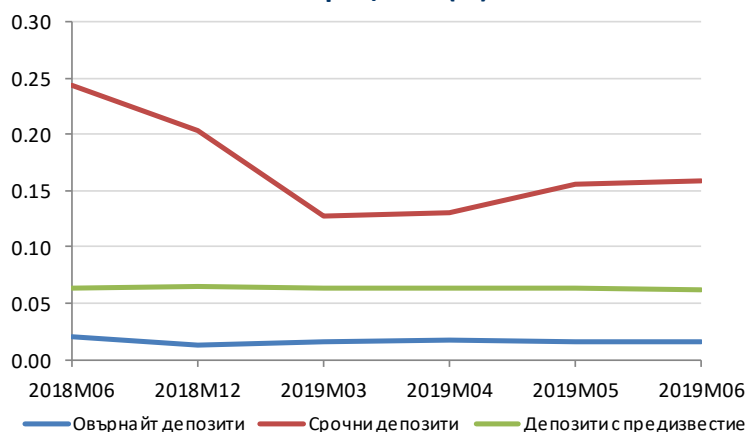
Лихвени проценти (%) в BGN

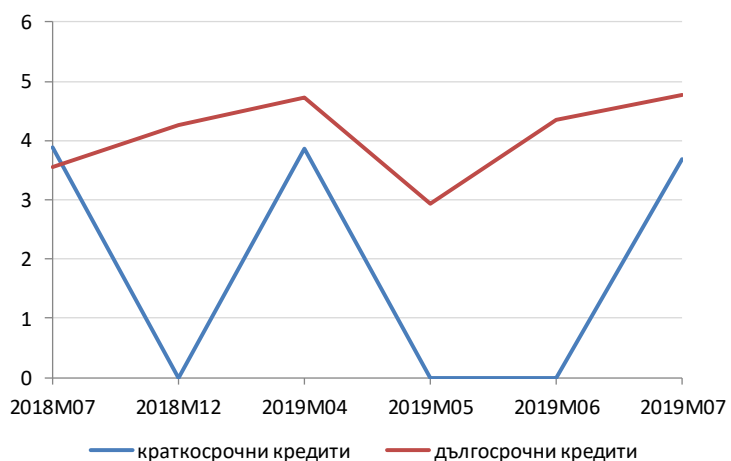
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в BGN

Лихвени проценти (%) в USD

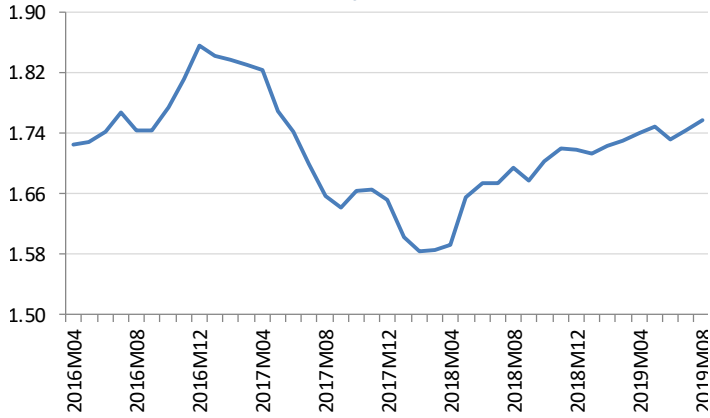

Лихвени проценти (%) в USD

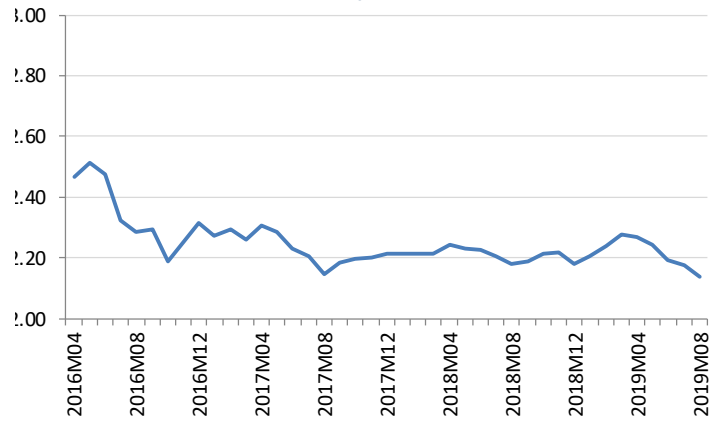

България: Валутни курсове

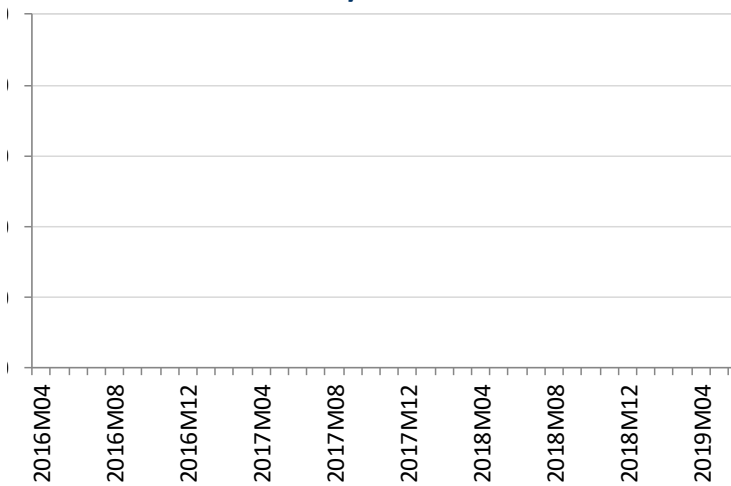
BGN/USD

BGN/GBP

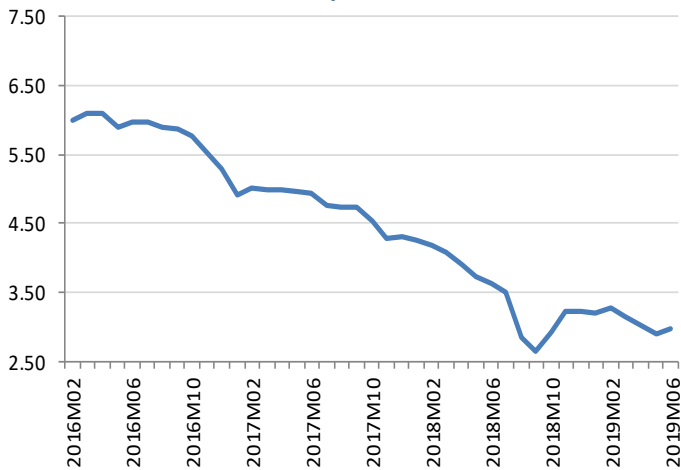
BGN/10CNY

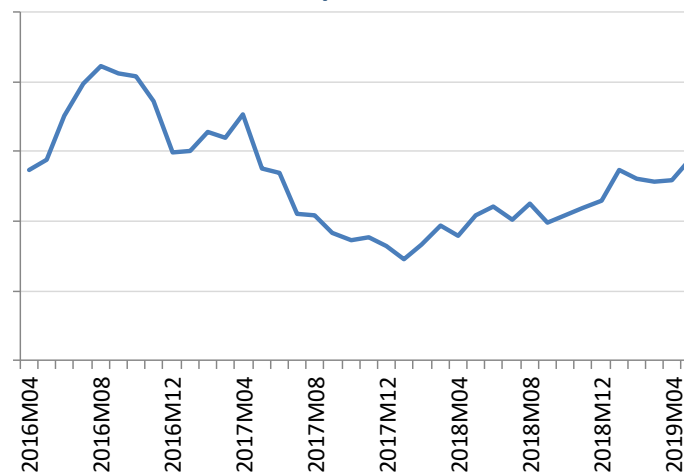
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносет на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценка за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на избраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: *Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.*